

МАТИЦА СРПСКА
Темишварски одбор

The Timișoara Committee of the Matica Srpska

MATICA SRPSKA
Comitetul Timișoara

Фотографија на корицама
Српска саборна црква и Владичански двор у Темишвару

YU ISSN 0354-6721

ТЕМИШВАРСКИ ЗБОРНИК
THE TIMIȘOARA REVIEW
CULEGERE DE STUDII – TIMIȘOARA

17

Главни и одговорни уредник / Editor in-Chief /
Redactor șef și responsabil
др Саџа Јаџин

Уредништво / Editorial Board / Redacția
*др Жарко Војновић, проф. др Ђорђе Ђурић, др Најпаџа Марјановић,
др Снежана Миџић, проф. др Душан Ј. Појов, Боривој Чалић*

Главни уредници

др Божидар Ковачек (1991–2000), *др Миодраг Јовановић* (2000–2005),
проф. др Душан Појов (2005–2012), *Стеван Бујарски* (2012–2025),
др Саџа Јаџин (2025–)

НОВИ САД
2025

Штампање овог Зборника омогућило је
Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије

САДРЖАЈ
CUPRINS
CONTENTS

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ
ARTICOLE ŞI STUDII
ARTICLES AND TREATISES

Божидар Ковачек, <i>Двесѝа ѝодина Маѝице срѝске</i> [Două sute de ani ai Maticiei Sârbe – Two Hundred Years of Matica Srpska]	7
Стеван Бугарски, <i>35 ѝодина Темишварскоѝ одбора Маѝице срѝске</i> [35 de ani ai Comitetului Timișoara al Maticiei Sârbe – 35 Years of the Timișoara Committee of Matica Srpska]	9
Ђакон Будимир Кокотовић, <i>Парохијска служба свешћеника Светозара С. Трлајића у Темишварскоѝ еѝархији (1909–1927)</i> [Activitatea parohială a preotului Svetozar S. Trlajić în Eparhia Timișoarei (1909–1927) – The Parish Service of Priest Svetozar S. Trlajić in the Timișoara Eparchy (1909–1927)]	29
Душан Ј. Попов, <i>Српске школе у Поморишју – прошлост и садашњост</i> [Școlile sârbești din regiunea Mureș – trecut și prezent – Serbian Schools in the Mureș Region – Past and Present]	43

ПРИЛОЗИ И ГРАЂА
NOTE ŞI DOCUMENTE
CONTRIBUTION AND MATERIALS

Милан Дујмов, <i>Попис свешћенсѝва Вршачке еѝархије 1797. ѝодине</i> [Recensământul clerului Eparhiei Vârșeț din anul 1797 – Census of the Clergy of the Vrșac Eparchy in 1797]	59
---	----

СВЕДОЧАНСТВА
MĂRTURII
TESTIMONIES

Стеван Бугарски, <i>О судбини једне сеоске библиотеке</i> [Despre soarta unei biblioteci sătești – On the Fate of a Village Library]	103
Мара Шовљакoв, <i>Школовање аѝоѝекара Сѝевана Поѝовића у Новом Саду, Баји, Темишвару и Коложевару</i> [Studiile farmacistului Stevan Popović la Novi Sad, Baja, Timișoara și Cluj – The Education of Pharmacist Stevan Popović in Novi Sad, Baja, Timișoara, and Cluj]	109

НАШИ ПОКОЈНИЦИ

Стеван Бугарски, *Иван Алексевић Чароџа 1952–2024*. 115

Стеван Бугарски, *Божидар Панић 1941–2025*. 117

ОЦЕНЕ И ПРИКАЗИ CRITICĂ ȘI RECENZII CRITIQUES AND REVIEWS

- Жаклина Дувњак Радић, *Просветиошћелска ајенда Захарије Орфелина*, Никола Грдинић, „Поговор”, Захарија Орфелин, Историја Петра Великог, Прометеј, Нови Сад 2024, 690. *Agenda iluministă a lui Zaharije Orfelin, Nikola Grdinić, „Postfață”, în Zaharije Orfelin, Istoria lui Petru cel Mare, Prometej, Novi Sad, 2024, p. 690. / The Enlightenment Agenda of Zaharije Orfelin, Nikola Grdinić, “Afterword,” in Zaharije Orfelin, The History of Peter the Great, Prometej, Novi Sad, 2024, p. 690.* 119
- Душан Ј. Попов, *Срби и аристократија на територији данашње Румуније*, Саша Јашин, Срби и аристократија на територији данашње Румуније, Савез Срба у Румунији, Темишвар, 2025, 674 стр. *Sârbii și aristocrația pe teritoriul României de astăzi, Saša Jašin, Sârbii și aristocrația pe teritoriul României de astăzi, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara, 2025, 674 p. / Serbs and the Aristocracy in the Territory of Present-day Romania, Saša Jašin, Serbs and the Aristocracy in the Territory of Present-day Romania, Union of Serbs in Romania, Timișoara, 2025, 674 pp.* 121
- Сарадници у овом броју Зборника – *Colaboratorii din prezentul număr al revistei*
– *Collaborators in this issue of the Journal* 123
- Именски регистар – *Indice de nume – Name Index* 125
- Географски регистар – *Indice geografic – Geographic Index* 134

Божидар Ковачек

1.1. ДВЕСТА ГОДИНА МАТИЦЕ СРПСКЕ (Извод из текста *Майица српска 1826–2001*)

Када се, крајем 1824, појавио први број часописа *Сербска леїойис* био је он једино српско гласило. *Новине сербске* Димитрија Давидовића, које су од 1813. излазиле у Бечу, обустављене су наредбом власти од 16. марта 1822, тако да се више ниоткуда није могло сазнати „ни шта у књижеству бива, не само код других народа и наши јединоплеменика (Словена), но ни шта се код нас сами у тој струци случава”. Стање овако описано у првом броју новог часописа подстакло је професора Новосадске гимназије Георгија Магарашевића да часопис покрене, да би допринео „напретку књижества и скором просвештенију народа”. Охрабрење и помоћ за овакав неизвестан подухват дао му је директор Гимназије Павел Јозеф Шафарик, већ тада познат научник, слависта...

Он је утицао и на програм часописа коме редакција шири видокруг и преко духовних међа нашег народа и преко ужих оквира књижевности, ка словенском свету и ка науци. „Све што се год славенског народа, от Адријатическог до Леденог и от Балтијског до Црног мора, а особито што се нас Србаља тиче... све је то предмет *Сербске леїойиси*...”

Танак слој тадашње читалачке публике није могао да одржи часопис тако озбиљно и амбициозно заснован. Издавач Константин Каулици запао је у материјалне тешкоће које су запретиле гашењем *Леїойиса*. У помоћ су прискочили грађани Пеште и Будима, где је тада било снажно средиште и материјалне и духовне снаге српског народа... Свесни „да је *Леїойис* у сваком смислу за сав србскиј род и за сав славенскиј народ важан и полезан”, састају се њих седморица 24. јануара 1926. у кући трговца Јована Деметровића, родом из Далмације, најстаријег по годинама (47) и одлучују да преузму *Леїойис*...

На састанку 31. јануара одлучили су да формирају друштво. Већ 2. фебруара Јован Хаџић им је прочитао концепт правила и договорили су се да тај *Оснoв*, начисто преписан, потпишу за два дана и положи чланске улоге. То су учинили 4. фебруара 1926. трговци Гаврило Бозитовац, Јован Деметровић, Јосиф Миловук, Петар Рајић, Андрија Розмировић, Георгије Станковић и адвокат Јован Хаџић, који ће бити први председник. Потписали су се укруг, да нико не буде ни први ни последњи...

Кнез Милош Обреновић може се сматрати и првим добротвором, јер је уплатио петоструко већи улог од осталих...

Године 1845. у Матицу се уписао Његош, чиме се и династија Петровић наша у заједничком колу...

У импозантном низу од око деведесет добротвора и задужбинара који ће уследити после Кнеза Милоша и првог Текелијиног дара 1833. био је Јован Нако, велепоседник и племић с предикатом Великосентмиклушки. Он оснива фонд „за популарисање српске књижевности”, подаривши 1837. пет хиљада сребрних форината; из камате на ту суму биће награђиване многе књиге све до Првога светског рата..

Годину дана после Накиног дара почиње права Текелијина ера Матице српске. Овај племић, царски саветник, с предикатом од Визеша и Кевермеша, „из једне једине љубови миломе ми роду”, основао је знаменити Текелијанум... На седници Матице српске 21. августа 1838, ту кућу, у којој се седница држала, председавајући Сава Текелија предаје под надзор Матице за сврхе ђачког дома, али и за потребе Матичиног рада. У дом је одмах примљено 12 питомаца, а тај број је касније умножен на 20 једновремених корисника дома. Текелијанум је постао стециште младих интелектуалних снага, заједно са Матицом центар важних културних акција...

Текелијанум и Матица нарочито су унапређени тестаментом Саве Текелије, којим је он готово сва своја добра завештао Матици и „заведенију”.

Захваљујући окупљању српских духовних, али и материјалних снага, већим делом „расејаних по чуждим земљама и меду чуждими, нашем добру ненаклоњеними народи”, Матица српска је постала прворазредна национална институција, посебно важна за неговање језика, књижевности, историје, етнографије – народности...

Њена метода националног окупљања осведочила се као изузетно ефикасна веома рано, тако да она постаје парадигматична за слична удружења других словенских народа. Чеси су основали своју Матицу већ 1. јануара 1831, у Загребу је основана 1842. Матица илирска, која ће се после 1874. звати Матица хрватска; Матица лужичкосрпска основана је 1847. у Будишину; у Љвову се 1848. оснива Матица галичкоруска; Матица моравска зачала се 1849. у Брну; Матица далматинска, обједињавајући и православне и католике, оснива се у Задру 1862; Матица словачка, после дугогодишњих припрема почиње да ради 1863. у Турчанском светом Мартину; годину дана касније настала је Матица словеначка у Љубљани; Матица опавска основана је 1876. у Шлезии; у Љвову 1882. настаје Матица пољска...

При Матици српској заснована је наменита Библиотека, Историјски музеј и Галерија ликовних уметности...

У нови миленијум, у трећи век свог постојања, Матица српска улази као развијена и јака снага српског народа која ће моћи да се понесе са изазовима и потребама новог доба и са свим часним захтевима измењених историјских околности.

Сћеван Буїарски

1.2.
35 ГОДИНА ТЕМИШВАРСКОГ ОДБОРА
МАТИЦЕ СРПСКЕ
35 DE ANI A COMITETULUI TIMIȘOARA
ÎN CADRUL INSTITUȚIEI MATICA ȘRPSKA

САЖЕТАК: Темишварски одбор основан је 1990. године, на редовној скупштини Матице српске, са намером да се формира интердисциплинарни истраживачки корпус усмерен на проучавање положаја и културног живота Срба као националне мањине у Румунији и Румуна у Србији. Већ у оснивачкој концепцији предвиђено је деловање у више научних области, као и покретање посебног издања под називом *Темишварски зборник*. Рад разматра процес конституисања Одбора, измене у његовом саставу, као и домене и ограничења остварене у односу на првобитно дефинисане циљеве. Посебно се указује на паралелно деловање сродних институција без међусобне координације, као и на чињеницу да, упркос објављивању радова на српском и румунском језику, истраживање румунске заједнице у Србији није систематски реализовано.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Темишварски одбор, *Темишварски зборник*.

Најкраће речено, Темишварски одбор Матице српске настао је 1990. године.

Први помен о зачетку овога одбора потиче са 121. редовне скупштине Матице српске, одржане 2. марта 1991. године. То је био предлог у оквиру предлога за проширење рада Матице српске, а објављен је у публикацији *Раг Матице српске* бр. 27/1990, стр. 71, одакле га преузимам:

2. Предлаже се да се, у договору и сарадњи са САНУ и ВАН, образује Темишварски одбор, тело слично Сентандрејском одбору при САНУ, које ће окупљати научне раднике, да би се бавили изучавањем историје, ликовних уметности, културе, етнологије, музике, књижевности и језика Срба у румунском делу Баната, а издаваће повремено зборнике радова. Матица је поздравила оснивање Демократског савеза Срба у Румунији и изразила спремност да пружи помоћ овој организацији у њеном раду, као и да подржи савремени развој просвете и културе српског живља и других југословенских националних мањина у овој суседној земљи. Поред осталог, предвиђа се гостовање књижевника окупљених око Летописа, слање књига, изложби и др.

1. ОРГАНИЗОВАЊЕ

Оснивачка седница Темишварског одбора одржана је у дворани за седнице Матице српске под председништвом проф. др Миодрага Јовановића. На објављеној фотографији види се бар петнаестак учесника, није наведено ниједно име, тако да се мора нагађати. На фотографији се, уз проф. др Миодрага Јовановића, разазнају: др Душан Попов и др Божидар Ковачек; нема никога из Румуније. Ипак, у Темишвару вест је објављена пре него у Новом Саду, у листу *Наша реч*, год. I, бр. 3/19.01.1990, са приближним називом основаног тела: Темишварски комитет Матице српске.

2. ПРОГРАМ РАДА

И тада се догодило нешто у духу народне: Док се отац роди, син по кући ходи. Наиме, иницијатори још неоснованог Темишварског одбора, док још нису одредили његов састав, замислили су и истовремено објавили Програм рада који је, ваљда, требало да буде и као некаква упута онима што би се одлучили да приступе Одбору. Текст је објављен у наведеној публикацији, стр. 72–74, одакле га преузимам у целости:

Темишварски одбор Матице српске ће се, у сарадњи са академијама и другим научним и културним институцијама и организацијама, бавити научним и стручним истраживањима, проучаваће историју и културу Срба и других југословенских националних мањина у Румунији, те историјске и културне везе српског и румунског народа. Успоставиће сарадњу, преко Румунске академије наука [узгредна термилошка напомена: постоји Румунска академија, а не постоји Румунска академија наука], са одговарајућим румунским научним установама, такође са културним институцијама, а одржаваће везе и са српским установама и организацијама, Српском православном црквом, Амбасадом и Генералним конзулатом СФРЈ у Румунији и појединцима заинтересованим за рад овог одбора. Резултати истраживања износиће се у зборницима радова, посебним издањима и свескама, као и на научним скуповима. Одбор ће пратити и научноистраживачки рад других институција, настојећи да се свеколика активност на овом пољу координира у складу с потребама и могућностима.

ИСТОРИЈА

1. Проучавање историје Срба на тлу Румуније од најстаријих времена до наших дана
 - прва насељавања српског живља у Банату, Поморишју, Ердељу, Влашкој, Буковини
 - средњовековне политичке, династичке и културне везе између српске државе и румунских државних творевина, као и везе са Србима на подручју Румуније
 - живот Срба под Турцима (од 1718) [очевидан превид: Турци су из Баната протерани 1718, дакле уместо „од” треба да стоји „до”]

- Велика сеоба Срба под Арсенијем Чарнојевићем и борба за привилегије
 - Српски народни покрет у Револуцији 1848/49. и у другој половини XIX века
 - народно-црквена аутономија
 - Срби у Првом светском рату
 - деловање Српског народног већа у Темишвару под окриљем српске војске (1918–1920)
 - живот Срба између два рата и учешће у покрету против фашизма у току II светског рата
 - прогон и исељавање Срба у Бараган у време Информбироа
 - новија политичка кретања
2. Историја православне цркве (заједничка српска и румунска до 1864)
 3. Историја српске штампе (од Тироловог *Алманаха* до *Наше речи*)
 4. Историја српског школства и просветних установа
 5. Историја културе (културно-уметничка и певачка друштва, позоришни живот, спортски клубови, разни облици масовне културе итд.)
 6. Проучавање мемоарске грађе (реалија) везане за српске породице
 7. Истраживање историјске архивске грађе од најстаријих времена

ИСТОРИЈА ЛИКОВНЕ УМЕТНОСТИ

8. Проучавање српских уметничких споменика
 - попис и опис уметничке баштине у црквама, манастирима, музејима и приватним збиркама
 - српске уметничке топографије Темишвара и Арада и споменика ван ове две градске агломерације
 - научне студије уметничких споменика (цркава, манастира, зидних слика, икона)
 - монографије истакнутих мајстора ликовне уметности
 - проучавање цркава и објеката династије Обреновића јужно од Букурешта
 - проучавање румунско-српских уметничких веза у прошлости
 - подстицаји за заштиту и конзервацију уметничких споменика у непосредној сарадњи с румунским и југословенским службама заштите

ЕТНОЛОГИЈА И ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈА

9. Проучавање живота и обичаја наших националних мањина
 - изучавање порекла српског становништва
 - проучавање Крашована, Палећана и других југословенских етничких скупина
 - народни обичаји, веровања и култови
 - народна ношња
 - народна уметност
 - игре, песме и народни инструменти

- етномузиколошка истраживања вокално-инструменталне традиције (снимања на терену и преснимавање мелографских записа из румунских института)
- компаративна истраживања српског и румунског фолклора
- праћење савремених етничких прожимања

КЊИЖЕВНОСТ И ЈЕЗИК

10. Изучавање усмене народне књижености (епске и лирске песме, приповетке, пословице, загонетке, баладе)
 - снимање народних умотворина
 - проучавање грађанске поезије
 - компаративна истраживања
11. Проучавање старије књижевности, од досељавања Срба до почетка XX века
12. Новија уметничка књижевност код Срба (часопис *Књижевни живот*)
13. Проучавање старих ћириличких рукописа и најстаријих штампаних књига
14. Дијалектолошка истраживања
 - народни говори у појединим регионима и селима
 - прикупљање народне лексике која нестаје
 - снимање говора у селима
 - прикупљање грађе за дијалектолошки атлас

ПРАВО И СОЦИОЛОГИЈА

15. Положај југословенских националних мањина у Румунији и румунске народности у Југославији, у светлу међународног права (правна акта, нормативно регулисање, остваривање права итд.)
16. Демографска кретања (број припадника српске и хрватске мањине, активно и пасивно становништво, структура занимања, животни век и др.)
17. Социолошка проучавања градских и сеоских насеља где у већем броју живе Срби
18. Студије појединих регија (Банатска клисура, Темишварски крај, Поморишје, Банатска Црна гора и др.)

КУЛТУРНЕ ФУНКЦИЈЕ

19. Попис српских спомен-обележја, њихова заштита и постављање нових где недостају, у договору и сарадњи са румунским властима
 - заштита Доситејеве родне куће у Чакову [гачније треба рећи: спомен куће]
 - подстицање бриге о чувању српских гробаља
20. Подстицаји за организовање књижевних вечери, предавања Матичних сарадника и изложби културних добара, обележавање националних и културних јубилеја

21. Подстицање размене књига и часописа за потребе српског живља у Румунији и румунског живља у Југославији

ИЗДАВАЧКА ДЕЛАТНОСТ

22. Издавање годишњака *Темишварски зборник* са текстовима о историји и култури Срба у Румунији и историјско-културним везама српског и румунског народа
23. Публиковање посебних издања и прилога у Матичиним часописима
24. Објављивање архивске грађе и докумената

Овако обухватан програм рада био би крупан залог за првокласне стручне установе са устаљеним научним саставом, а свакако претежак за одбор шареног састава из две државе без неке материјалне обезбеђености, јер ни у почетку, ни касније, за рад Темишварског одбора нису редовно ни предвиђена, ни издвајана средства с којима би се ушло у сарадњу са два академијама, са десетак научних института, са дипломатским представништвима и верским установама (додуше, помиње се само Српска православна црква, иако је за предвиђено проучавање Карашевака и Бугара Павликијана – у Програму се наводе као Крашовани и Палећани – неминовно сарађивати са римокатоличким бискупијама).

Под председништвом др Миодрага Јовановића држане су у Новом Саду годишње седнице, на којима је увек више чланова бивало одсутно него ли присутно и на којима су доношене опет само начелне одлуке. Касније су, опет неформално, Темишварском одбору приступили: академик САНУ Чедомир Попов, др Сава (Вуковић), епископ шумадијски, администратор Епархије темишварке, др Мирјана Малуцков, др Миља Радан, др Мирјана Стефановић, др Љубивоје Церовић, мр Лепосава Шелмић, Љубомир Степанов, Стеван Бугарски; од 1994. године у Одбору се бележи др Смиља Аврамов, за коју не знам да је ефективно суделовала.

Почев од 2006. године Темишварски одбор поверен је др Душану Попову. Он је именован и за главног и одговорног уредника *Темишварског зборника*. Сазвао је седницу проширеног састава Темишварског одбора, смерајући да привуче и потенцијалне Кикинђане (др Спасоја Граховца, Душана Дејанца) и неке стручњаке за ликовну уметност. На тој добронамерно сазваној седници чуло се много шта би требало и како би требало, али конкретних одлука није било.

3. РАД НА ТЕМИШВАРСКОМ ЗБОРНИКУ

У раздобљу 1990–2002. објављена су три броја *Темишварског зборника* (1994, 2000, 2002); за прва два је главни и одговорни уредник био др Божидар Ковачек, а за трећи проф. др Миодраг Јовановић. У првом броју садржана су излагања са Округлог стола „Друштвене науке о Србима у Румунији”,

одржаног у Београду, у организацији Темишварскога одбора МС и САНУ, 26–27. априла 1991. У трећем броју садржана су излагања са тематског скупа „Значајне личности из Темишвара, Арада и других места данашње Румуније”, одржаног у Новом Саду, у организацији МС, 2–3. новембра 2000.

Произилази да је свега један број (бр. 2) припремљен од текстова који су наменски написани.

Године 2006, под управом др Душана Попова, у Уредништво *Темишварској зборника* ушли су др Војислав Матић, др Миља Радан, мр Ђорђе Ђурић и Стеван Бугарски. Истом је одлучено да *Темишварски зборник* постане годишњак, али то тада није реализовано. Ипак, у новом саставу Одбор је повећао број сарадника и издао још 4 броја публикације (2006, 2008, 2012, 2014).

Почев од 2015. године Темишварски одбор поверен је Стевану Бугарском, и то је први случај да Одбором руководи особа са територије Румуније, што је имало својих предности, али и мана. Од тада трошкове пословања Темишварског одбора покрива Савез Срба у Румунији, а МС сноси само трошкове штампања *Темишварској зборника*.

Које преко личних веза, које као последица продирања публикације у научне кругове, стекао се леп број спољних сарадника. Поред Стевана Бугарског као главног и одговорног уредника, у Уредништво су укључени: др Ђорђе Ђурић, др Бранка Кулић и др Миља Радан; први пут је Уредништво задобило чланство стручњака из иностранства – то је био слависта Иван Алексејевич Чарота, академик САНУ, са Универзитета у Минску (Белорусија).

Због препона материјалне природе (болест Ковид и пратеће појаве), ни нови састав Одбора, па ни Уредништво, нису одржавали седнице, али су у међувремену средства технике толико унапредовала да је било ефикасније, садржајније и брже одржавати сталну везу преко модерних средстава комуникације.

Новом Уредништву пошло је за руком да публикацију издаје годишње (2015, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024). Једино су у броју 11/2019. намерно укључена излагања са научног скупа насловљеног „Сто година значајних догађања за Србе у Румунији”, у организацији Темишварскога одбора МС и Савеза Срба у Румунији, у Темишвару 2. и 3. новембра 2018.

Пратећи и свој рад, Уредништво је у *Темишварском зборнику* бр. 11/2019. објавило *Библиографију првих десет бројева Темишварској зборника (1994–2018)*. Такође се, почев од броја 6/2012, објављује текућа издавачка библиографија Савеза Срба у Румунији.

4. ОСТАЛИ КРУПНИЈИ ПОДУХВАТИ ТЕМИШВАРСКОГ ОДБОРА НА ПОДРУЧЈУ РУМУНИЈЕ:

4.1. Сређивање архивске грађе

Сређивање архивске грађе у Цркви Светих апостола Петра и Павла у Араду, Црквене општине при тој цркви и Арадског протопрезвитерата Епархије темишварске. Тим архивиста боравио је у Араду по седам дана (1997, 1998. и 2000) и четири радна дана 2001. године.

Сређивање архивске грађе Православне српске Епархије темишварске и манастира Бездина. Тим архивиста боравио је у Темишвару 2001. четири дана, затим од 18. до 28. октобра 2005, од 12. до 20. децембра 2006, од 4. до 15. октобра 2007, од 6. до 17. октобра 2008, од 19. до 28. октобра 2009, од 8. до 16. октобра 2010, од 17. до 25. октобра 2011, од 22. до 29. октобра 2012, од 7. до 15. новембра 2013. и од 8. до 17. децембра 2014. године.

Подухват је предузет на предлог епископа будимског Лукијана (Пантелића), који је и архијереј-администратор Епархије темишварске од 1996. године. Радове је обављала група архивиста из Србије, одговорни је био академик САНУ Василије Крестић, а ефективни руководицац на терену Павле Станојевић, тадашњи секретар МС. Финансирање је обезбедила Влада Србије и нарочито Министарство културе. Трошкове боравка и исхране на терену обезбеђивала је Епархија темишварска. Радило се усиљеним темпом, али не оптимално. Средства из Србије издвајана су тек под крај године, а то је, у зависности и од добијања формалних званичних дозвола, условљавало да се ради у зимском периоду, у незагрејаним просторијама.

4.2. Организовање научних скупова

1991 – Округли сто „Друштвене науке о Србима у Румунији”, одржан у Београду, у организацији Темишварског одбора МС и САНУ, 26–27. априла 1991; учествовало је 27 излагача, 9 из Румуније.

Радови са Округлог стола објављени су у *Темишварском зборнику* бр. 1/1994.

2000 – Тематски скуп „Значајне личности из Темишвара, Арада и других места данашње Румунији”, одржан у Новом Саду, у организацији МС, 2. и 3. новембра 2000; учествовало је 29 излагача, 14 из Румуније.

Радови са скупа објављени су у *Темишварском зборнику* бр. 3/2002.

2011 – Међународни научни скуп „Државотворна идеја тројице српских великана: грофа Ђорђа Бранковића, Доситеја Обрадовића и Саве Текелије”, у организацији Темишварског одбора МС и Савеза Срба у Румунији, одржан у Темишвару 11. и 12. новембра 2011; учествовало је 15 излагача, 6 из Румуније.

Зборник радова са скупа приредили су Стеван Бугарски и Љубомир Степанов, објављен 2012.

2012 – Међународни научни скуп „Српско језичко наслеђе на мултикултурном простору Баната”, у организацији Филолошког, историјског и теолошког факултета са Западног универзитета у Темишвару, одржан у Темишвару 19–21. октобра 2012.

Зборник радова са скупа приредио је проф. др Михај Н. Радан, а објављен је 2013.

2013 – Тематски скуп „Црњански у Темишвару”, у организацији Темишварског одбора МС и Савеза Срба у Румунији, одржан у Темишвару 11. и 12. октобра 2013; учествовало је 6 излагача, 3 из Румуније.

Зборник радова са скупа приредили су Стеван Бугарски и Љубомир Степанов, а објављен је 2014.

2014 – Међународни научни скуп „Радичевићи у Темишвару”, у организацији Темишварског одбора МС и Савеза Срба у Румунији, одржан у Темишвару 29. и 30. августа 2014; учествовало је 9 излагача, 5 из Румуније.

Зборник радова са скупа приредили су Стеван Бугарски и Љубомир Степанов, а објављен је 2015.

2014 – Међународни научни скуп „Арадска тврђава – логор за српске интернирце у Првом светском рату” у организацији Темишварског одбора МС и Савеза Срба у Румунији, одржан у Араду 12. и 13. септембра 2014; учествовало је 12 излагача, 6 из Румуније.

Зборник радова са скупа приредили су Стеван Бугарски и Љубомир Степанов, а објављен је 2014.

2018 – Међународни научни скуп „Сто година значајних догађања за Србе у Румунији”, у организацији Темишварског одбора МС и Савеза Срба у Румунији, одржан у Темишвару 2. и 3. новембра 2018; учествовало је 15 излагача, 8 из Румуније.

Радови са скупа објављени су у *Темишварском зборнику* бр. 11/2019.

Сем тога, чланови Темишварског одбора учествовали су са излагањима на научним скуповима других организатора:

Стеван Бугарски на скупу „Јован Рајић. Живот и дело”, Београд 1994;

Стеван Бугарски на скупу „Етнички односи Срба са другим народима и етничким заједницама” (Београд 1997);

Стеван Бугарски на скупу „Српски покрет у Револуцији 1848–1849” (Београд 1998);

Stevan Bugarski, „Revoluția de la 1848-1849 în Europa Centrală. Perspectiva istorică și istoriografică” (Клуж 1998);

Стеван Бугарски и Љубомир Степанов на скупу „Сеоба Срба у Руско царство половином 18. века” (Нови Сад 2003);

Стеван Бугарски на скупу „Доситеј у српској историји и култури” (Београд 2011);

Стеван Бугарски и Љубомир Степанов на скупу „Сава Текелија и његово доба у огледалу савремене науке” (Будимпешта 2013).

4.3. Издавање књига (са тематиком прописаном у Програму рада):

1991 – Љубивоје Церовић, *Срби у Румунији*, НИО „Мисао”, Нови Сад;

1992 – *Дневник Саве Текелије бесмртној благодетелу народа српског вођен у Бечу 1795–1797. Приредио и сјомену његовом 21. септембра 1992. године приликом свецковине сјоо њедесетогодишњице његовој ујокојења њосвечио Стиван Буџарски*, Матица српска, Нови Сад;

1992. – Mile Tomić, Nada Tomić, *Ghid de conversație român-sîrb și sîrb-român / Mile Tomić – Nada Tomić, Rumunsko-srpski i srpsko-rumunski priručnik*, Деџе новине, Горњи Милановац;

1993 – Љубивоје Церовић, *Знамениити Срби у румунским земљама*, Музеј Војводине, Нови Сад;

1993 – Душан Сабљић, *Српска мешовитиа гимназија у Темишвару*, АВС Глас, Београд;

1993 – Љубивоје Церовић, *Српски венац Милоша Црњанског*, „Славија”, Нови Сад;

1993 – *Дневник Саве Текелије бесмртног благодетелја народа српског вођен у Бечу 1795–1797. Приредио и сјомену његовом 21. септембра 1992. године ирилицом свејковине сјо иједесетогодишњице његовог ујокојења иосветио Сјеван Бујарски* [Друго издање], Православна српска епархија темишварска, Темишвар;

1994 – Ђорђе Бранковић, *Хроника Словена Илирика, Горње Мезије и Доње Мезије* (превод с румунског), „Прометеј”, Нови Сад;

1994 – Mirco Jivcovic. *Dicționar româno-sârbo(croat)*, Helicon, Timișoara;

1994 – Mirco Jivcovic. *Dicționar sârbo(croat)-român*, Helicon, Timișoara;

1994 – Божидар Панић и др., *Арадска шврђава – аустроугарски лојор за иштрелбење Срба*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1994 – Божидар Панић и др., *Арадска шврђава – аустроугарски лојор за иштрелбење Срба*, Ново издање, Савез потомака ратника Србије 1912–1920, Општински одбор Пожаревац; Савез Срба у Румунији, месна организација Арад;

1994 – Иво Мунђан, *Из корена ружа цветиа (записи иоводом сјоогодишњице Српске чииаонице у Чанаду)*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1994 – Љубомир Степанов, *Из иовесии Кеифелја*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1994 – Љубомир Степанов, *Млагоси жубори, срцу иовори*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1995 – Љубомир Церовић, *Ходољубља Дмийрија Тирола*, Панонија МБ, Нови Сад;

1995 – Стеван Бугарски, *Српско иправославље у Румунији*, Православна српска Епархија темишварска, Темишвар – САНУ, Београд – „Прометеј”, Нови Сад;

1995 – Васа Лупуловић, Борислав Ђ. Крстић, *Љујкова долина*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1995 – Миодраг Милин, *Вековима заједно (из ишторије српско-румунских односа)*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1995 – Љубомир Степанов, *Демокраиски савез Срба и Карашевака у Румунији 1990–1995*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1996 – Мирослав Тимотијевић, *Црква Свеиој Георија у Темишвару*, Матица српска, Темишварски одбор, Нови Сад;

1996 – Миодраг Милин, Љубомир Степанов, *Барајанска иоліоиа Срба у Румунији 1951–1956*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар; [Друго издање], Вршац, 2002;

1996 – Miodrag Milin, Liubomir Stepanov, *Golgota Bărăganului pentru sârbii din România, 1951–1956*, Uniunea Democratică a Sârbilor și Carașovenilor din România, Timișoara;

1996 – Душан Сабљић, *Српско школство у Румунији 1919–1989*, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1996 – Љубомир Степанов, *Демокрајски савез Срба и Карашевака у Румунији*, Друго издање, Демократски савез Срба и Карашевака у Румунији, Темишвар;

1996 – Steva Perinaț, *Substratul mitologic în toponomia sud-est europeană*, Helicon, Timișoara;

1996 – Љубомир Степанов, Благоје Чоботин, *Православна српска црква у Кејфелу. 1746–1996*, Православна српска црквена општина Кетфел, Кетфел;

1997 – Љубомир Степанов, Благоје Чоботин, *Православна српска црква у Кејфелу, 1746–1996* [Друго издање], Православна српска црквена општина Кетфел, Кетфел;

1997 – Миодраг Јовановић, *Сликарство Темишварске епархије*, Матица српска, Темишварски одбор, Нови Сад;

1997 – Љубомир Степанов, *Савез Срба у Румунији 1990–1997*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

1997 – Љубивоје Церовић, *Срби у Румунији од раној средњеј века до данашњеј времена*, Матица српска, Темишварски одбор, Нови Сад;

1998 – Васа Лупуловић, Борислав Ђ. Крстић, *Манасџир Базјац*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

1998 – Васа Лупуловић, Борислав Ђ. Крстић, *Осмогодишња школа у Љујкови*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

1998–1999 – Вишеслава Ђирић, *Limba sârbă pe înțelesul tuturor / Srpski jezik za sve uzraste / Српски језик за све узрасџе*, [tom I, II, III], (1998/1999), Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;

1998–1999 – Mile Tomić, *Srpsko-rumunski rečnik – Dicționar sârb-român*, [tom I, II, III], Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;

1999 – Mirco Jivcoviçi, *Dicționar sârb-român – român-sârb*, Teora, București;

1999 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Манасџир Бездин*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

1999 – Васа Лупуловић, Борислав Ђ. Крстић, *Соколовац*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2000 – Миодраг Јовановић, *Српски манасџири у Банатју*, „Драганић”, Нови Сад;

2000 – Mihai N. Radan, *Graururile carașovene azi. Fonetica și Fonologia*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;

2000 – Љубивоје Церовић, *Срби у Румунији*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2001 – Васа Лупуловић, Борислав Ђ. Крстић, *Осмогодишња школа у Соколовцу*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2001 – Љубомир Степанов, *Срби у Кнезу*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2002 – Борислав Ђ. Крстић, *Народни живој и обичаји Клисурсаца и Пољадџаца*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2002 – Саша Јашин, *Иванга*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

- 2005 – Стојан Лера, *Чаково*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2005 – Љубомир Степанов, *Сѝаѝисѝички љодаѝи о Србима у Румунији*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2005 – Љубомир Степанов, *Сѝаѝисѝички љодаѝи о Србима у Румунији* [Друго издање], Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2005 – Љубивоје Cerović, *Sârbii din România din evul mediu timpuriu până la zilele noastre*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;
- 2006 – Vasa Lupulovici, *Mănăstirile sârbești din Banat 1865/1918*, Editura Mirton, Timișoara;
- 2006 – Mile Tomići, *Onomastica sârbilor și a croaților din România (nume de persoane și nume de locuri)*, Editura Academiei Române. București ;
- 2006 – Стеван Бугарски, *Књижевни рад љроѝе Слободана Косѝића*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2006 – Србољуб Миле Мишковић, *Темѝо Обилић*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2006 – Иво Мунћан, *Људоѝека. Скиѝа за ѝреѝлед срѝске дечѝје књижевностѝи на ѝлу данашње Румуније*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2006 – Љубомир Степанов, *Од срѝа срѝу... Поводом 35. ѝоѝишњиѝе акѝивностѝи дружина „Младосѝи” и „Талија”*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2006 – Љубомир Степанов, *Поздрав из Дунавске клисуре*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2006 – Liubomir Stepanov, *Uniunea Sârbilor din România*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;
- 2006 – Љубомир Степанов, Благоје Чоботин, *Црква Свеѝоѝ Јована Крѝтишеља и Преѝече у Кеѝфелу 1746–2006*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Миле Томић, *Караѝевѝи и ѝихов језик. (Carașovenii și limba lor)*, Cartea universitară, București;
- 2007 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Димиѝирије П. Тирол. Живоѝи и дело*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Стеван Бугарски, *Завичајна књижевностѝ Срба из Румуније 1918–1947*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Љубивоје Церовић, *Срби у Арагу*, Музеј Града Новог Сада, Нови Сад и Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Драга Мирјанић, *Људи и судбине*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Ivo Muncian, *Scritori sârbi din România*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;
- 2007 – Дејан Попов, *Хор Православне Саборне цркве у Темишвару*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Љубомир Степанов, *Сѝаѝисѝички љодаѝи о Србима у Румунији* [Треће издање], Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2007 – Здравко Фенлачки, Јован Пејанов, *Тамо-амо ѝо Банаѝу. Туристѝички водич*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2008 – Стеван Бугарски, *Полиѝичке ѝарѝије Срба у Румунији 1918–1938*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

- 2008 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Срби у Темишвару. Мехала*, Савез Срба у Румунијим Темишвар;
- 2008 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Историјски и културни сџоменици Срба у румунском Банату*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2008 – Душан Крстић, *Пољег с Локве*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2008 – Жива Милин, *Студије из србисџике / Jiva Milin, Studii de sârbistică*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2008 – Андреј Петковић, *Поклоненије Гробу Госџогну. 1734*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2009 – Vasa Lupulovici, *Viața bisericească a sârbilor din Banat între anii 1865/1918*, Presa Universitară Clujeană, Cluj;
- 2009 – Mile Tomici, *Dicționar frazeologic al limbii române*, Editura Saeculum visual, București;
- 2009 – Стеван Бугарски, *Православна срџска боџословија Еџархије џемишварске*, „Темпус”, Темишвар;
- 2009 – Љубомир Степанов, *АКУД „Млагосџ” – 40 (1969–2009)*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2009 – Светомир Миличић, *Црква Преображења Госџођеџ у Десци 1859–2009*, Српска православна дешчанска црквена општина, Деска;
- 2009 – Љубомир Степанов, *Савез Срба у Румунији 20*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2009 – Љубомир Степанов, *Темишвар кроз џросџор и време на сџарим разлџедницама*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2009 – Андреј Милин, Миодраг Милин, *ССКДУР или Срби из Румуније на барикадама хладноџ раџа / Andrei Milin, Miodrag Milin, UACDSR sau sârbii din România pe baricadele războiului rece*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Stevan Bugarski, Ljubomir Stepanov, *Bisericile și mănăstirile sârbilor din România*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;
- 2010 – Стеван Бугарски, *Владика Аџиџоније (Нако) еџискоџ џемишварски*, „Темпус”, Темишвар;
- 2010 – Иво Мунђан, *Наџе џоре лисџи (срџски џисци у Румунији)*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Радивој Фенлачки, *Живоџ кроз казивања*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Јаворка Марков Јоргован, *Време безазленосџи (дечџе џре у Поморишџу)*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Божидар Панић, Љубомир Степанов, *Срби у Арагу*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Љубомир Степанов, *Талија – 40 (1970–2010)*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2010 – Liubomir Stepanov, Nicolae Ignea, *Chizdia / Coșarii. Repere monografice*, Editura Vanatul, Timișoara;
- 2011 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Срби у Темишвару. Град*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2011 – Јоца Бугарски, *Хорско џојање џри џемишварском Саборном храму Вазнесења Госџођеџ*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2011 – *Сава Текелија, Дневник*, приредио Стеван Бугарски, Матица српска, Нови Сад;

2011 – *Матични њројтокол Срба у Барајану 1951–1955*, приредио Стеван Бугарски, приређивачево издање, Темишвар;

2011 – Стеван Бугарски, *Гроф Ђорђе Бранковић* (текст на српском и румунском језику), Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2011 – Стеван Бугарски, *Сава Текелија* (текст на српском и румунском језику), Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2011 – Стеван Бугарски, *Досијеј Обрадовић* (текст на српском и румунском језику), Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2011 – Андреј Милин, Миодраг Милин, Цветко Михајлов, *Срби у Румунији за време комунизма. Звучни архив и њриручник о сѡпрадању* / Andrei Milin, Miodrag Milin, Ţvetco Mihailov, *Sârbii din România în vremea comunistului. Arhivă sonoră și manualul pătimirii*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2011 – Игњатије Попов, *Фудбал у Ченеју. Прилој за монојрафију месѡа*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2012 – *Sârbii din România în secolul XX*, Argonaut, Cluj-Npoca;

2012 – Mile Tomici, *Dicționar frazeologic român- sârb / Rumunsko-srpski frazeološki rečnik*, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;

2012 – Васа Лупуловић, *Срѡска ѡправославна ѡпарохија из Лесковице кроз време* / Vasa Lupulović, *Parohia Ortodoxă Sârbă Lescovița de-a lungul timpului*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2012 – Стеван Бугарски, Љубомир Степанов, *Никола Николић. Сабрани сѡиси*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – *Монаси о манасѡирима*, саставио Стеван Бугарски, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Игњатије Попов, *Кеча и Срби Кечани* / Ignatie Popov, *Chescea și sârbii cheseni*, Consiliul Județean Timiș, Timișoara;

2013 – Еустахија от Арсић, *Полезна размишљања*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013. – Јоца Бугарски, *Школски музички ѡприручник*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Јован Дучић, *Плаве лејенге* / Jovan Dučić, *Legende albastre* (превод), Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Јаворка Марков Јоргован, *Везак везла... (еѡнојрафске забелешке)*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Љиљана Милован, *Домаћинсѡва у аѡарима Ченеја, Бобде и Кече. Прилој за биојрафије месѡа*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Иво Мунђан, *Била једном „Слоја” једна*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2013 – Љубомир Степанов, *Темишвар кроз ѡросѡор и време на сѡарим разјледницама*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

2014 – *(С)Поменик Словена* (приредио Стеван Бугарски), „Прометеј”, Нови Сад;

2014 – Саша Јашин, *Срѡска ѡправославна ѡпарохија у Ченеју*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

- 2017 – Дејан Попов, *Мешовићи хор Православне српске саборне цркве у Темишвару 1997–2017*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2017 – Александар Станојловић, *Монографија Банатске клисуре*, Ново издање, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2017 – Димирије П. Тирол, *Банатски алманах за годину 1827* (фототипско издање), Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Саша Јашин, *Епископ Пантелејмон Живковић*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Светозар Марков, *Дињаш некад и сад*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Милан Мицић, *Ка Добруци и од ње. Српски добровољци на добручанском фронту 1916. године*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Иво Мунћан, Мирослав Росић, *Варјаци и поклонци лейоречја*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Миодраг Обрадов, *Вунено време банатског рокенрола*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Теофан Прокопович, *Первоје ученије ошроком* (фототипско издање), Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2018 – Ilie Sălceanu, Nicolae Curici, *Fenomenul Svinița. Volumul I. Istorie*, Ediția a 3-a, Uniunea Sârbilor din România, Timișoara;
- [2018] – Sretko Milanović, *Moja Rumunija. Divlja karpatska bašta. Zaštićena područja zapadne Rumunije*, Музеј Баната, Темишвар;
- [2018] – Sretko Milanović, *Moja Rumunija. Divlja karpatska bašta. Orhideje zapadne Rumunije*, Музеј Баната, Темишвар;
- [2018] – Sretko Milanović, *Moja Rumunija. Divlja karpatska bašta. Retke biljke zapadne Rumunije*, Музеј Баната, Темишвар;
- 2019 – Игњатије Попов, *Мартинови из Ченеја* – Темишвар [Издање ченејских породица Мартинов], Ченеј;
- 2019 – Игњатије Попов, *Ченеј. Трагови прошлости*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2019 – Иво Мунћан, Мирослав Росић, *Српски из Сараволе / Sârbește din Saravale*, Солнес, Темишвар;
- 2019 – Светозар Марков, *Дињаш у слици и речи. Албум фотोगрафија*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2019 – *Гробна места свештеника и ђакона Српске православне цркве у Темишвару* (приредио Стеван Бугарски), приређивачево издање, Темишвар;
- 2019 – Споменка Деса Николин, *Кати прошлости. Од Иванге до Дињаша*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2020 – Miodrag Milin, *Sârbii din România. Repere identitare de istorie recentă*, Editura Eurostampa, Timișoara;
- 2020 – *Гробна места свештеника и ђакона Српске православне цркве у Румунији*, приређивачево издање, Темишвар;
- 2020 – *Први српски мајични пројекти у Темишвару* (приредио Стеван Бугарски), приређивачево издање, Темишвар;
- 2020 – Стеван Бугарски, *Издавачки поухваји Савеза Срба у Румунији 1994–2018*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;

- 2020 – Саша Јашин, *Архијереји Темишварске епархије*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2020 – Иво Мунђан, *У инаӣ заборау. Белешке о ср̄ским њисцима из Румуније*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2020 – Споменка Деса Николин, *Тренуци њрошлос̄и. Између Тамища и Бејеја*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2020 – Мирослав Росић, *Варјаш кад њонес̄тану речи. Албум фотѡграфѡија*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2021 – Стеван Бугарски, Дејан Попов, *(С)Поменици*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2021 – Габријел Мазилу, *Из Ср̄скої Семар̄ѡна у Америку*, ауторово издање (текст на румунском, енглеском и српском језику), Темишвар;
- 2021 – Иво Мунђан, Мирослав Росић, *Из Семѡеѡра чѡпанка*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2021 – Благоје Чоботин, *Из њрошлос̄и Кеѡфелѡа. Празници. Обичаји. Свакодневица*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2021 – *Бећарац* [Друго издање] (приредили Стеван Бугарски и Светозар Марков), Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2022 – Душан Дејанац, *Пољед са Заѡага. Кикинда и Срби у Румунији некад и сад*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2022 – Ивица Тодоровић и др., *Срби у Румунији. Том I. Еѡнолошка исѡраживања...*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2022 – Милица Ивановић Баришић и др., *Срби у Румунији. Том II. Еѡнолошка исѡраживања...*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2022 – Божидар Панић, *320 ѡдина ѡсѡјања Пеѡроѡавловске – Текелијине цркве у Араду 1702–2022*, Савез Срба у Румунији, Темишвар;
- 2022 – Borislav D. Krstici, *Matematician* (2 vol.), „Tempus”, Timișoara;
- 2022 – Игор Попов, *Обичаји и ѡпре Срба у Поморишѡју*, Савез Срба у Румунији, Темишвар.

4.4. Пласман публикација

Сва издања Савеза Срба у Румунији достављена су: Читаоници „Димитрије Тирол” у Темишвару, Библиотеци Матице српске у Новом Саду, Народној библиотеци у Београду, Библиотеци Српске академије наука и уметности и свим библиотекама у Румунији које имају право на обавезни примерак.

4.5. Приређивање изложби

Значајна изложба о страдању Срба у Арадском концентрационом логору 1914–1918. приређена је у сарадњи са Музејом Војводине у Новом Саду 1995. године. За ову прилику откупљено је тридесетак оригиналних разгледница на ту тему. Изложба је приређена у Араду и Новом Саду. Изложбу прати одговарајући каталог. Освежена и обogaћена експонатима, изложба је поново приређена у Новом Саду 2015. године и одатле пренета у Босну и Херцего-

вину. За ову прилику издат је нов пратећи каталог чији је аутор био Љубомир Степанов.

2007. у Новом Саду је приређена изложба „Димитрије П. Тирол (1793–1857)”. У приређивању и састављању каталога суделовали су Стеван Бугарски и Љубомир Степанов.

2018. у Темишвару је приређена изложба „Српски буквари у Румунији”. Изложбу је пратио каталог. Аутор изложбе и каталога је Стеван Бугарски, а техничка опрема Дејан Попов.

2019. у Темишвару је приређена изложба „Српски календари алманаси у Румунији”. Изложено је 35 експоната, од тога 33 оригинална. Изложбу је пратио каталог. Аутор изложбе и каталога је Стеван Бугарски, а техничка опрема Дејан Попов.

Мање изложбе на тему филателије приредио је, нажалост импровизовано, Љубомир Степанов.

Исто тако је мање изложбе на тему домаће радиности приредила, нажалост импровизовано, Јаворка Марков Јоргован.

2022. у Темишвару је професионално приређена изложба „175 година хорског певања Срба у Темишвару (1836–2021)”. Изложбу су приредили Дејан Попов и Зоран Марков. Изложбу је пратио каталог. Изложба је садржала 263 искључиво аутентичних експоната. Сви текстови у каталогу су на српском, румунском и енглеском језику, у издању Савеза Срба у Румунији, Темишвар.

Када се са временског одстојања, ма и летимично, погледа и процени делатност Темишварскога одбора за првих 35 година, може се закључити:

- да је Темишварски одбор имао три основна састава: први од оснивања, други од 2006, и трећи од 2015. године;
- да је имао подршку Матице српске и Савеза Срба у Румунији;
- да је истраживао мноштво тема у сагласности са Програмом рада прописаним при самом оснивању. Ипак, то није рађено систематски, него алеаторно. Није се, бар до сада, анализирано које су теме и у којој мери обрађене, него је препуштено сарадницима да сами одаберу да ли ће продубити зачете теме или зачети нове. Широко размахнута анализа румунско-српске сарадње у црквеном и политичком домену, која је резултирала одбраном двеју докторских дисертација на Универзитету „Бабеш-Бојаи” у Клужу, доведена је до почетка XX века, и зацело заслужује да буде продужена на високом научном нивоу бар на цео XX век.

Допунски су осмишљене две важне теме: „Срби у румунским изворницима” и „Српски натписи у румунским срединама”. Откривени су помени Срба у најстаријој румунској историографији, такође натписи на широкој територији, па и у самом Букурешту. Ово су замашни послови и биће потребно да се на њима ради још годинама.

Темишварски одбор је своју публикацију *Темишварски зборник* довео до ритмичког годишњег издавања. Није осмислио посебну мрежу за пласман, него је то остало у надлежности администрације Матице српске. Сарадници су били

у прилици да преузму ауторски примерак, а у Румунију је достављано двадесетак примерака за сараднике из Румуније и за заинтересоване библиотеке.

Уместо упокојенога академика САНУ Ивана Алексејевича Чароте из Минска за Уредништво *Темишварског зборника* предложен је Боривој Чалић из Вуковара (Хрватска).

Темишварски одбор успео је да успостави сарадњу са више културних установа у Србији, Румунији и Мађарској, али не и са неким паралелним истраживачким органима у Румунији. Напоредо су се одвијале делатности Културног удружења „Бели багрем”, Центра за истраживање при Савезу Срба у Румунији, те Уговора за сарадњу између Западнога универзитета у Темишвару и Универзитета у Нишу, Српско-румунског центра за трајни развој, нових подухвата при Савезу Срба у Румунији заједно са Матицом српском, насловљених „Срби у Банату” Српског културног центра „Константин”.

Темишварски одбор успео је да придобије леп број сарадника из Србије, Румуније и Мађарске. Међу новим сарадницима има и млађих људи, што је охрабрујуће. Стоји, ипак, и тврдња проф. др Мејџор са једног састанка Управног одбора МС да је тешко покренути на рад млађе колеге уколико недостају финансијска средства. Објективно, ти људи имају или заснивају породице и суочавају се са свакаким потребама те би каква-таква хонорарна награда била добродошла.

Темишварски одбор није израдио научну класификацију за своју публикацију, те је то била препрека за озвиљније придобијање сарадње са особама којима се објављивање у публикацијама бодује за радно место.

Темишварски одбор се није упуштао у питања изван домена своје активности, иако је и у њима махом учествовао: није објављивао белетристику (за то у Новом Саду постоји *Лейојис*, а у Темишвару *Књижевни живои*), није сматрао својим делом објављивање уџбеника јер то питање мора да се решава на нивоу школе, односно Министарства наставе а омеђено је бар двома тешко пребродивим препрекама: малим бројем ученика и честим изменама школских програма.

Одступајући донекле од првобитно састављеног Програма рада, Темишварски одбор је пратио Србе у Румунији не упуштајући се у питања Румуна у Југославији. Уосталом, то су две сасвим различите теме, те би требало да Одбор буде другачије замишљен, да у његов састав буду укључени и Румуни из Југославије, да се нађу сарадници из њихових редова и да се одлучује из некаквога национално мешовитог центра, што би било сасвим непродуктивно. Уосталом, током 35 година рада Темишварског одбора није пријављен ни један рад из пера Румуна са територије Југославије, иако је гласило *Темишварски зборник* прихватало написе на српском и на румунском језику, а за сваки напис обезбедило, поред енглеског, и резумат на румунском језику.

Записници са састанака нису редовно проучени, а белешке са састанака, као и белешке о раду, водио је стручни сарадник Одељења за друштвене науке. Те белешке нису прикупљене и то отежава праћење рада Одбора.

Темишварски одбор није обезбедио редовно рецензирање свих текстова предложених за *Темишварски зборник*, односно није оформио тим рецензента, него је рецензирање обављано од случаја до случаја на нивоу Уредништва.

Као закључак, Темишварски одбор и Уредништво *Темишварској зборника* настојали су да прошлост и садашњост не буду предмет истраживања Срба у Румунији, да Срби не буду пасивни састојак деловања него да буду субјекат, да буду заокупљени сами собом и да теже деловању, те праћењу својих делатности и упознавању ширег подручја са својим деловањем.

35 DE ANI A COMITETULUI TIMIȘOARA ÎN CADRUL INSTITUȚIEI MATICA SRPSKA

Stevan Bugarski

Rezumat

Comitetul Timișoara a fost înființat în anul 1990 la propunerea unor entuziaști la Adunarea generală a instituției Matica srpska, cu scopul de a se forma un colectiv de cercetători care să se dedice cercetărilor interdisciplinare asupra vieții minorității sârbe în România, respectiv a celei române din Iugoslavia. Cu aceeași ocazie s-a menționat că de la nou înființatul comitet se așteaptă implicați în mai multe domenii: Istorie, Istoria artelor plastice Etnologie și Etnomuzicologie, Lit editorială, eratură și limbă, Dreptul și sociologie, Funcții culturale, Activitate editorială. S-a avut în vedere și editarea unui periodic anume sub denumirea de „Темишварски зборник”.

Textul articolului urmărește constituirea Comitetului Timișoara, modificări ale componenței, realiyările și nerealiyările în comparație cu concepția inițială. Din text rezultă că ulterior s-au organizat și alte formațiuni focalizate pe aceeași tematică sau pe tematica foarte apropiată, acestea activând în paralel cu Comitetul Timișoara, fără ca activitățile să fie coordonate. Deasemenea este menționat că, deși accepta lucrări în limba sârbă și în limba română, nu s-a implicat în studierea vieții românilor din Serbia.

35 YEARS OF THE TIMIȘOARA COMMITTEE OF MATICA SRPSKA

Stevan Bugarski

Abstract

The Timișoara Committee was established in 1990, at the initiative of a group of enthusiasts during the regular Assembly of Matica Srpska, with the aim of forming a research team dedicated to interdisciplinary studies of the lives of Serbs as a minority in Romania, and Romanians in Serbia.

From the outset, it was emphasized that the new Committee was expected to operate across several fields: History, Art History, Ethnology and Ethnomusicology, Literature and Language, Law and Sociology, Cultural Functions, and Publishing Activity. The publication of a special journal titled Timișoara Proceedings was also envisaged.

The paper traces the establishment of the Timișoara Committee, changes in its membership, as well as its achievements and shortcomings in comparison with the original founding concept. It also indicates that other associations focusing on the same or very similar topics were subsequently established and operated in parallel with the Timișoara Committee, without coordination. Furthermore, it is observed that, although the Committee accepted papers in both Serbian and Romanian, it did not engage in research on Romanians in Serbia.

*Ђакон Будимир Кокошовић*¹

1.3. ПАРОХИЈСКА СЛУЖБА СВЕШТЕНИКА СВЕТОЗАРА С. ТРЛАЈИЋА У ТЕМИШВАРСКОЈ ЕПАРХИЈИ (1909–1927)

САЖЕТАК: У раду се говори о парохијској служби свештеника Светозара С. Трлајића у Печки код Арада и Башаиду код Кикинде. Период Трлајићеве службе обухвата живот и пастирски рад у последњој деценији Аустроугарске монархије, период Првог светског рата, као и период уједињења Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, али и васпостављање Српске православне патријаршије. Као питомац епископа темишварског др Георгија Летића завршио је Карловачку богословију и био парох на парохијама Епархије темишварске, где је дао велик допринос у верском и друштвеном животу православних Срба. Као парох у Башаиду завршио је Правни факултет Универзитета у Београду, након чега је изабран за референта и главног секретара Светог архијерејског синода Српске православне цркве. Након примања монашког пострига био је настојатељ-игуман манастира Крушедола на Фрушкој гори, викарни епископ сремски и епископ горњокарловачки, где га је задесила мученичка смрт 1941. године.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Сремски Карловци, Темишвар, Београд, Печка, Башаид, Георгије Летић, Српска православна црква, парохија, Први светски рат.

У богатој историји Српске православне Епархије темишварске забележена су златним словима имена знаменитих архијереја, свештеника и монаха, који су на достојан начин обављали поверену им дужност међу православним Србима. Међу њима свакако је вредно споменути и име пароха печканског и башаидског – свештеника Светозара С. Трлајића, потоњег епископа сремског, затим горњокарловачког, Саву (†1941).

Епископ Сава рођен је 6/19. јула 1884. године у селу Мол, у Бачкој, као једино дете Стефана Трлајића и Латинке, рођ. Каракашевић. На крштењу, 9. јула исте године, које је обавио парох молски Никола Радуловић, добио је име Светозар.² У родном месту завршио је основну српску вероисповедну школу, а гимназију у Сремским Карловцима уписао школске 1897/98. године под врховним патронатом патријарха карловачког Георгија (Бранковића)

¹ Службеник-библиотекар Библиотеке Српске патријаршије у Београду; budimir.kokotovic87@gmail.com

² *Пројокол кршћених храма у Молу*, стр. 35, бр. 101, за 1884, Историјски архив у Сенти.

и члановима: Иларионом (Руварцем), Василијем Константиновићем, др Петром Станковићем и Стеваном Лазићем.³ У то време директор гимназије био је Василије Вујић.⁴

Питомац епископа темишварског др Георгија Летића

Школовање у Карловачкој гимназији Трлајић је завршио са одличним успехом школске 1903/04. године, након чега је положио испит зрелости – матуру у периоду од 17. маја до 27. јуна 1904. године под представништвом Ивана Гостише, краљевског средњошколског надзорника и краљевског владиног повереника.⁵ Са препоруком протојереја Ивана Маширевића, професора православне науке вере у Карловачкој гимназији, за упис у Богословију у Сремским Карловцима, поред Трлајића документацију су поднела и осморца гимназијалаца-матураната 1904. године.⁶

Школску 1904/05. годину започео је 19. септембра 1904. године (по старом календару), у новом Православном српском семинару, који је подигнут заслугом патријарха карловачког Георгија Бранковића⁷. Тог дана, након архијерејске литургије у Саборном храму у Сремским Карловцима, патријарх Бранковић освештао је нову зграду у присуству професора и наставника, као и питомаца богословије. Први слушаоци богословије који су ушли у семинар били су:

„за дијацезу горњокарловачку: Алагић Никола, Гавриловић Лазар, Герман Лазар, Добросављевић Бранко, Марцикић Милоје, Марцикић Трифун, Мауновић Константин, Стојић Георгије;

за дијацезу пакрачку: Богојевић Стојан, Грбић Анђелко, Грбић Емилијан, Мачкић Христифор, Милановић Душан, Рајковић Сава;

за дијацезу вршачку: Брэдваревић Светислав, Којић Петар, Стајић Михајло, Стојковић Светислав;

за дијацезу темишварску: Крстоношић Стефан, Попов Симеон, Трлајић Светозар⁸, Чобић Душан;

за дијацезу будимску: Вучков Лазар, Јатић Милан и Панић Светозар.”⁹

На прослави прве крсне славе Српског православног богословског училишта у Сремским Карловцима на Дан Светих Кирила и Методија 1905. године, на уласку у школску зграду, патријарха Бранковића и епископа бачког Митрофана Шевића поздравио је беседом ученик првог разреда Светозар Трлајић.¹⁰ Као ученик другог разреда, писмени рад Трлајића на тему „Мој-

³ Коста Петровић, *Историја Српске православне велике гимназије карловачке*, Нови Сад 1951, 361.

⁴ исто, 340.

⁵ *Извештај Српске Вел. Гимназије Карловачке за 1904/05*, Сремски Карловци 1905, 110–111.

⁶ Никола Алагић, Богојевић Стојан, Гавриловић Лазар, Грбић Емилијан, Добросављевић Бранко, Герман Лазар, Марцикић Трифун и Чобић Душан.

⁷ Патрон семинара био је празник Светих Кирила и Методија.

⁸ У извештајима о Православној српској богословији наводи се да је клирик Епархије бачке.

⁹ „Отварање богословског семинара”, *Српски Сион*, бр. 19, Сремски Карловци 1904, 577.

¹⁰ „Прва крсна слава православног богословског семинара у Ср. Карловцима”, *Српски Сион*, бр. 10, Сремски Карловци 1905, 282.

сије и Петрокњиже” награђен је са 25 круна у школској 1905/06. години. Наредне школске године његов писани рад „Навике и навикавања” похваљен је од стране наставничког већа богословије.¹¹ Поводом смрти Петра Којића, слушаоца III разреда богословије 25. марта 1907. године, Управа богословије упутила је синђела проф. др Викентија Вујића и неколико Којићевих школски другова, међу којима је био и Трлајић, 17. марта на погреб у Панчево.

Још по доласку у Сремске Карловце, као ученик Карловачке гимназије, Трлајић је био запажен од стране епископа темишварског др Георгија Летића, тадашњег професора богословије. Од 1905. године, Трлајић је од епископа Летића добио новчану помоћ у износу од 118 круна, а од школске 1906/07. године до краја школовања био његов стипендиста у износу од 120 круна на годишњем нивоу.¹² Као ученик IV разреда, 1907. године, са школским друговима из генерације Николом Кривокућиним, Стефаном Крстоношићем, Симеоном Поповим и Душаном Чобићем, писмено се обавезао да ће најмање пет година служити у Темишварској епархији.¹³ Исте године, епископ др Георгије Летић рукопроизвео га је у чин чтеца у Саборном храму Светог оца Николаја у Сремским Карловцима, заједно са осталим матурантима Карловачке богословије.

Као питомац епископа темишварског, четворогодишње школовање у Карловачкој богословији завршио је 19. јуна (3. јула) 1908. године са следећим успехом: Философија – одличан; Увод у богословље – одличан; Свето Писмо Старог Завета – врло добар; Свето Писмо Новог Завета – одличан; Библијска повесница са археологијом – врло добар; Догматичко богословље – врло добар; Полемичко богословље – одличан; Морално богословље – врло добар; Педагогика са методиком – врло добар; Омилитика – одличан; Црквено право – врло добар; Црквена повесница општа – врло добар; Повесница Српске цркве – врло добар; Пастирско богословље – одличан; Литургијско богословље – врло добар; Литургија – добар; Црквено појање са правилом – одличан; Црквенословенски језик – добар; Јеврејски језик – добар; Руски језик – врло добар; Дијететика – врло добар; Пчеларство – врло добар; Црквени званични стил – добар. У сведочанству се наводи да се кандидат „владао похвално и долазио у цркву на богослужења врло уредно,” као и „да се обавезао служити пет година у дијецези темишварској.”¹⁴ У време школовања, у богословији су му предавали: протојереј-ставрофор Јован Живковић (ректор), архимандрит Иларион (Зеремски), протојереј Јован Живковић, протосинђел др Викентије (Вујић), протосинђел Валеријан (Прибићевић), протосинђел др Јоаким (Чупић), свештеник Никола Ђурић, свештеник Владимир Максимовић, Божидар Јеремић, Димитрије Стефановић, протојереј Иван Маширевић и др Александар Дакуц.

¹¹ Никола Гавриловић, *Карловачка богословија 1794–1920*, Сремски Карловци 1989, 151.

¹² *Извештај о Православној српској богословији, школска година 1906/7*, књига 18, Сремски Карловци 1907, 37.

¹³ *Извештај о Православној српској богословији, школска година 1907/8*, књига 19, Сремски Карловци 1908, 54.

¹⁴ *Сведочиба о завршењу школовања г. Свештозара Трлајића из Мола*, бр. 20, 1907/08. од 18. јуна/3. јула 1908, Архив САНУ, Сремски Карловци.

Заједно са Трлајићем, 1908. године богословију је завршио 21 матурант, међу којима су: Никола Алагић, потоњи главни секретар Светог архијерејског синода (1939-1951), Светислав Брэдваревић, потоњи митрополит будимски Арсеније (†1963), Бранко Добросављевић, парох на Вељуну – Свети свештеномученик (†1941) и Никола Кривокућин, парох у Дечу.¹⁵

Рукоположење и одлазак на парохију у Печку

По повратку са школовања из Сремских Карловаца, с благословом епископа темишварског др Георгија Летића, Светозар ступа у брак са Софијом Писаров из Аде. Софија је рођена у Ади 7. маја 1891. године од оца Ђуре Писарова и мајке Илоне (Јелене), рођ. Каћански. Оглашење о венчању обављено је 5, 12. и 14. октобра 1908. године у храму у Ади и Молу, а венчање је извршено 6. новембра исте године у Благовештенском храму у Ади. Сведоци – кумови на венчању били су Јован Сапунџић и Сава Секулић, а венчање је обавио свештеник-капелан Љубомир Слеччевић.¹⁶

На позив епископа Летића, Светозар је провео неколико недеља у епископском двору у Темишвару, где је показао спремност и квалитете достојне будућег свештенослужитеља. Рукоположен је у чин ђакона на празник Богојављења 1909. године, а у чин презвитера на празник Светог Саве исте године. Оба рукоположења извршио је епископ Летић у Саборном храму узнесења Господњег у Темишвару.¹⁷ Након рукоположења упућен је на дво-недељну праксу у Араду, код окружног проте Станка Жупанског (1863–1918). За администратора парохије у Печки, протопрезвитерат арадски, постављен је крајем фебруара исте године.

Место Печка (Órécска) било је већински насељено Румунима и Мађарима, док су мање заједнице чинили Срби, Словаци и Немци. Српски православни храм Светог великомученика Георгија, као и парохијски стан, сазидали су 1874. године у време епископа темишварског Георгија Војновића. Парохија је била IV класе, а до доласка Трлајића на њој је шеснаест година службовао парох Григорије Букуровић. На конзисторијалној седници одржаној 24. августа 1909. године донета је одлука о финансијској помоћи печканском пароху у износу од 400 круна. Одмах по преузимању парохијских дужности, Трлајић се обратио епархијској управи са молбом да се стари и трошни парохијски стан прода, а да се од новца сазида нови стан. Ова молба је одобрена одлуком епископа Летића бр. 1350/1160 од 1909. године. Парохијски стан је продат за 3.000 круна, а нови парохијски дом је почео да се зида поред храма. Исте године Краљевско угарско министарство као помоћ за изградњу дало је 200 круна, а целокупна изградња са опремањем износила је 10.000 круна.¹⁸ Радови на изградњи парохијског стана завршени су

¹⁵ Никола Кривокућин (†1919), парох у Дечу (Срем), супруг игуманије Меланије Кривокућин, рођ. Белегишанин.

¹⁶ *Прошколок венчаних источне цркве, храма у Ади за 1908. годину*, бр. 16, стр. 5, Архив Општине Ада, фонд: матичне књиге.

¹⁷ *Српски митрополијански гласник*, бр. 3, Сремски Карловци 1909, 44.

¹⁸ *Извештај Епархијског Административног одбора*, А. 340/зап. из 1912, Рад Епархијске Управе Темишварске од 1909–1912, Велика Кикинда 1912.

средином 1911. године, када их је у име епископа темишварског осветио окружни протопрезвитер Станко Жупански из Арада.

У међувремену, Трлајић је са свештеницима Симеоном Поповим из Српског Семпетра и Милошем Димићем из Башаида полагао стечајни испит за сталног пароха Епархије темишварске. Председник испитне комисије био је протосинђел Георгије Зубковић, конзисторијални бележник, потоњи епископ будимски (1911/12-1951).¹⁹ На редовној Епархијској скупштини у Темишвару 1910. године изабран је и потврђен за сталног пароха у Печки.²⁰

Нажалост, као парох у Печки, Светозар Трлајић доживео је породичну трагедију – његова супруга Софија, након кратке и тешке болести (сушица) упокојила се 6. августа 1910. године у Ади.²¹ Сахрањена је сутрадан на православном гробљу у Ади. Опело је извршио протојереј Јосиф Поповић, парох ађански, уз саслужење Душана Јосимовића, пароха у Мољу, Георгија Коњевића, систематског пароха у Мољу, и Љубомира Слеччевића, капелана у Ади.²²

Бојословски гласник Карловачке митрополије објавио је беседу коју је Трлајић изговорио у Печки 1911. године на Велики петак. У беседи истиче: „Превршили смо меру! Доста смо грешили и вређали Христа. Покајмо се! По примеру разбојника са десне стране увидимо свој грех и признајмо Господу наше грехе. Чврсто решени да се убудуће најопрезније клонимо од сваког греха, обратимо се Спаситељу са топлом покајничком молитвом: сети нас се, Господе, данас у Царству твоме.”²³

Парох Трлајић често је одлазио у манастир Бездин, недалеко од Печке, где је налазио духовни мир и спокој. Тако је забележено да је 1911. године, на позив архимандрита Исака (Дошена), на празник Успења Пресвете Богородице посетио манастир и у њему богослужио поводом летње манастирске славе. У својој беседи у Бездину, која је касније и публикована, том приликом је истакао: „Топлом покајничком молитвом очистите душе ваше. Сузама покајања пошкропите, оперите врата срдаца ваших, да се у чиста срца ваша укалеи Дух Свети. Да Дух Свети светом благодаћу својом у срцима вашим надопуни оно, што ја не будем могао учинити слабом ријечју мојом.”²⁴

Парох у Башаиду

Крајем 1911. године, одлуком епископа др Георгија, свештеник Трлајић постављен је за администратора друге парохије у Башаиду.²⁵ У то време супарох му је био јереј Милош Димић.²⁶ У Летопису башаидског храма наводи

¹⁹ Будимир Кокотовић, *Боже мој у Тебе се уздам – Свешти свешћеномученик Сава Трлајић, Ејиској сремски и торњокарловачки*, Београд, Карловац 2022, 27.

²⁰ *Раг Епархијске Управе Темишварске од 1909–1912*, Велика Кикинда 1912, 158.

²¹ Последње дане свог живота Софија Трлајић провела је у дому својих родитеља у Ади.

²² *Прошлоко умрлих православне истоичне српске цркве, храма Св. Благовешћења Пресвеште Богородице у Ади*, 1910, бр. 32, стр.146, Архив Општине Ада, фонд: матичне књиге.

²³ *Бојословски гласник*, Сремски Карловци 1913, 194–196.

²⁴ „Проповед на Св. Успење Пресвете Богородице”, *Бојословски гласник*, св. 5, Сремски Карловци 1913, 308.

²⁵ До доношења новог Устава Српске православне цркве 1931. године, парохија у Башаиду припадала је Епархији темишварској.

²⁶ Свештеник Милош Димић рођен је у Башаиду у свештеничкој породици, рукоположен је у свештенички чин 1911. године од епископа темишварског др Георгија (Летића). Свештеници

се да је Трлајић у овом месту био парохијски помоћник до 1920. године, а до 1927. године самостални парох.²⁷

Црквена општина башаидска имала је две парохије, а Светониколајевски храм је сазидан у периоду од 1831. до 1833. године. Иконостас, певнице и зидно сликарство радио је сликар Павле Симић. Парохијски дом и Црквеноопштинска зграда подигнути су 1896, а најстарије сачуване матичне књиге датирају из 1828. године.²⁸ До почетка Првог светског рата 1914. године парохије су биле прва и друга класа.²⁹

Као добар беседник, на братском састанку свештенства окружног протопрезвитеријата великокикиндског одржаног у Бечеју 1913. године, поводом свештеничке исповести свештенству се обратио беседом која је публикована у *Бојословском гласнику Карловачке митрополије* 1914. године.³⁰

За време Првог светског рата 1914–1918. године обављао је дужност војног свештеника-капелана. У вихору рата су са храма у Башаиду скинута црквена звона. Као војни свештеник био је интерниран у логор у Мађарској, где је сачекао завршетак војног сукоба.

Касније, протојереј Исак Пејновић из Плашког у својим сећањима забележио је страдање епископа Саве – јереја Светозара Трлајића, пароха башаидског, за време Првог светског рата: „Преосвештени господин Сава за вријеме Свјетскога рата био је парохијски свештеник у Башаиду у Банату. Ни он није био поштеђен од прогона мађарских власти. Послије обављеног претреса у његовом дому у Башаиду, он је ухапшен и стављен пред мађарске судове. Боравећи извјесно вријеме у истражном затвору, а послвије преслушања неких Мађара, који су као поштени људи на суду говорили само истину, Преосвештени Господин Сава пуштен је из затвора, али је стављен под полицијски надзор. Да не би био у додиру са народом и са својим парохијанима полицијске власти су ставиле предлог војним властима, да га мобилишу и да га као политички непоуздана човјека додјеле неким мађарским и румуњским пуковима као војног свештеника, гдје ће бити непрестано као непоуздан под строгим надзором војних органа. Преосвештени епископ Сава провео је као војни свештеник у Карпатима у првим линијама извјесно вријеме те је послвије био демобилисан и повраћен у своју парохију гдје га је и затекао слом Аустро-Угарске монархије.”³¹

Након завршетка рата вратио се у Башаид, а у Летопису је оставио запис: „Са бојног поља где сам служио као војни свештеник, стигао сам у Башаид новембра 1918. године. Затекао сам утученост у народу због стрељања башаидца Милана Лисуловог. Стрељала га је експедиција аустроугарске војске, зато што је наводно, био вођа оних који су пљачкали Чеконићев спахилук.”³²

Светозар Трлајић и Милош Димић заједно су полагали свештенички испит 1909. године код протосинђела др Георгија (Зубковића).

²⁷ Јован Силашки, *Владика Сава и његови савременици*, Кикинда 2015, 7.

²⁸ Милош А. Поповић, *Верско-црквени животи у Банату*, Зрењанин 2001, 89–90.

²⁹ Мата Косовац, *Српска православна митрополија карловачка*, Сремски Карловци 1910, 712.

³⁰ *Бојословски гласник*, Сремски Карловци 1914, 159–163.

³¹ *Извештај Свјетом архијерејском синоду о страдању свештеништва Епархије торњокарловачке у Првом свјетском рату*, Архив САС за 1941, фасцикла бр. 9, Београд.

³² Јован Силашки, *Исто*, 7–8.

Са Иваном Жигићем, Митом Биримцем и Добрицом Армацкиком узео је учешће на Великој народној скупштини у Новом Саду 25. новембра 1918. године. Тада су Банат, Бачка и Барања присаједињене српској држави.³³ Башаид је према подацима црквене општине имао 4.360 Срба, што је значило да је место могло да изабере 4 делегата, јер се на сваких 1.000 Срба бирао по један делегат за Новосадску скупштину.

У октобру и почетком новембра 1918. године дошло је до оснивања српских народних већа у местима северног Баната у којима је живело српско становништво. Српско народно веће основано је у Општини Башаид 31. октобра 1918. године, а уласком српске војске у Велику Кикинду, већ је поднело оставку и расписани су избори за нови сазив. Ново веће изабрано је 6. децембра у присуству изасланика већа из Велике Кикинде. Након полагања заклетве српској држави изабрани су чланови Српског народног већа у Башаиду. За команданта Народне гарде изабран је Радица Биримац, а за чланове Српског националног већа изабрано је њих 24:

председник: Светозар Трлајић, свештеник;

потпредседник: Алекса Биримац;

перовођа (записничар): Коста Златанов, учитељ, и Пајица Радовић.

Остали чланови већа: Миливоје Будрин, Милош Јоканов, Сава Дорославац, Војин Кнежевић, Јоца Несторов, Добрица Армацки, Риста Кнежевић, Пера Одожић, Нова Панић, Милан Грујић, Јоца Јанковић, Ђорђе Грујић, Милан Грујић Јевремов, Маринко Бандић, Љубиша Грујић Живков, Теја Дорославац, Александар Микалачки, Андреја Жакски, Милан Армацки и Тевко Балажев.³⁴ Збор је завршен певањем химне „Боже правде” од стране месног певачког друштва.

Дописом бр. 130/18, парох Трлајић обавештава Епархијску управу у Великој Кикинди о смрти пароха Милоша Димића: „Са болом у души јављам, да је мој никада незаборављени друг и брат у Христу јереј Милош Димић, парох башахидски дана новембра 19. децембра 1918. године у Башаиду у Господу преминуо. Вршење парохијске дужности у парохији покојног пароха преузео сам – до даље наредбе – са даном смрти његове. Извод из матице умрлих о смрти покојног пароха прилажем. Најпонизније молим даљу високу наредбу.”³⁵

У априлу 1919. године у Башаиду је одржан скуп под називом „Главу дајем, Банат не дајем!”, поводом неправедних румунских захтева – одузимања Баната и присаједињења Краљевини Румунији. За председника збора изабран је Мита Биримац, а за потпредседника парох Трлајић, док је перовођа био Душан Грујић. Овакви протести и оснивање народних зборових одржавали су се у свим околним местима Кикинде.³⁶

³³ Срђан Сивчев, *Присаједињење 1918. године у светлу Велике Кикинде*, Кикинда 2018, 124.

³⁴ Исто, 122–123.

³⁵ Јован Силашки, *Исио*, 7–8; У периоду од смрти јереја Димића до избора новог пароха друге парохије у Башаиду јереја Драгутина Шевића 1920. године, парохију су опслуживали јереј Светозар Трлајић, јереј Сава Стајић из Елемира и јереј Север Фелбаб.

³⁶ „За наш Банат”, *Застава*, 12. април 1919.

Из Башаида је у априлу 1919. године сакупљено 58.000 круна у готовини, 390 врећа пшенице и кукуруза, као и намирнице (лук и маст) за пострадале у Србији. Ову акцију у Башаиду покренуо је месни парох јереј Трлајић, који је уз помоћ одборника Душана Грујића и Јована Фелба, помоћ однео у Београд.³⁷

На молбу Хрвата и Срба са далматинског острва Брача почетком 1920. године, у којој моле богату Војводину да им притекне у помоћ храном, да би се боље исхранили преко зиме, одазвала су се многа места у Војводини. У једном чланку *Застава* наводи се: „А из Башахида (у Банату) нам тамошњи вредни парох г. Светозар Трлајић пише: „У једном броју Заставе прочитао сам апел дечице са острва Брача. Прочитао сам исто и парохијанима својим и наишао сам на врло леп одзив. Молим Вас, да ме известите: Куда се милодари шаљу? Како се милодари шаљу? Води ли о томе какав главни одбор бригу? На питање које нам је г. парох Трлајић ставио, одговарамо јавно, да би ово послужило као упутство и другим местима. Милодаре из Башахида и уопште нашег Баната је најбоље уз пратњу два поверљива лица однети у Велики Бечкерек, где постоји Окружни Одбор Државне Заштите деце и младежи. Том одбору ваља послати милодаре, а одатле ће их онда изасланици далматинске Државне Заштите деце однети у Далмацију.”³⁸

О канонској посети епископа темишварског др Георгија (Летића) 1921. године, црквена штампа бележи: „Од колике је важности, кад Архијереј посети своје верне и колико је кадра таква посета уздићи у народу осећање побожности, знали смо и умели смо ценити и пре, а сада, када имадосмо част и срећу саучествовати посети нашег врлог Архијереја Георгија у Башахиду, осведочисмо се поново, како је таква посета уз архијерејску службу и архипастирску поуку и живу реч права благодат за општину, у коју архијереј долази.

У недељу 19. септембра о. г. ушао је наш врли Архијереј Георгије праћен читавим низом кола и коњаника у Башахид, где је свесрдно и лепо дочекан. Радост и одушевљење могло се читати на лицу сваког, ко је на улици изашао, да љубљеног и жељно очекиваног Архијереја свако види, а цело село, као да се у свечано руво обукло! На архијерејској литургији, коју су уз Архијереја служили протојереји Стеван Мирковић из Кумана, Григорије Стајић из Мокрина, Стеван Самуилов, епарх. бележник и о. Доментијан, настојатељ манастира Св. Тројице уз ђакон мокринског Василија, појало је под хоровођством вредног учитеља тамошњег Милоша Николића врло складно и лепо срп. цркв. певач, друштво. На истој је произвео високопреосвећени осморицу ученика вишег разреда основне школе за „чтеце” што је многобројни присутни народ са највећом пажњом пратио, а на крају литургије изговорио је наш врли Архијереј беседу, пуну духа и родитељске, поучне речи а и благог укура, те је иста, видело се на лицу оног честитог народа башахидског, испунила срца им неописним чувством побожности. После свршене свете литургије примао је високопреосвећени у стану пароху изасланства црквене политичке општине, учитељски збор, соколе и добровољце и за све и свакога имао је добри Архипастир поучну, тиху и благу реч, која ће у души сваког појединог

³⁷ „Банаћани Србијанцима”, *Застава*, мај 1919.

³⁸ „Војвођански одзив на молбу хрватске и српске деце на Приморју”, *Застава*, 22. јануар 1920.

дубоко урезана остати, као што ће ова посета у кроници цркве башахидске за вечита времена златним словима забележена бити.

На свечаном ручку изговорио је Архијереј топлу здравицу Његовом Величанству љубљеном Краљу нашем Александру и народу башахидском, нашто је парох башахидски г. Светозар Трлајић у смишљеној и њему својственом лепој речи захвалио и наздравио г. Епископу. Кад још напоменем, да је у име учитељства лепу реч рекао г. Башић учитељ, те кад напоменем, да нас је после ручка веселио све по избору песмама срп. цркв. певачко друштво и извођењем вежби малих сокола и соколица и да свечано расположење ничим помућено није било, и кад признам, да је заслуга за овако сјајан дочек тамошњих свештеника Светозара Трлајића и Драгутина Шевића уз врлог им председника цркв. општине Васе Лазића, онда сам изнео ма и бледу слику ове за Башахид толико значајне свечаности.”

Љубица Димић,³⁹ мајка преминулог свештеника Милоша и учитеља Павла, подигла је на Новом гробљу у Башаиду капелу, у спомен преминулом супругу и синовима. Подигнута капела освећена је 18. јула 1922. године и посвећена је Светом великомученику Димитрију (слава породице Димић). Капелу су освештали месни пароси јереј Светозар Трлајић и јереј Драгутин Шевић.⁴⁰

На стогодишњицу завршетка Храма Светог Саве у Мољу, 1924. године, обележена је и тридесетогодишњица службе у Мољу молског пароха Душана Јосимовића, на коју је био позван и парох башаидски Трлајић. Поводом тог значајног јубилеја епископ бачки др Иринеј (Ћирић) посетио је молску црквену општину 24-26. августа 1924. године и том приликом, 25. августа, служио архијерејску литургију. Епископу бачком саслуживали су: Милан Ћирић, прота новосадски, Мирко Балубцић, прота и професор у Новом Саду, Лазар Шевић, парох ађански, протонамесник Василије Јојкић, парох туријски, Јован Јовановић, парохјски ревизор, Душан Јосимовић, парох молски, Милош Прекајски, парох сенађански, Милош Катић, парох шабачки, Миљивој Поповић, канцеларијски бележник, Исидор Лудајић, парох суботички, Милан Милованов, парох мартоношки, Богдан Матковић, парох сисачки, Светозар Трлајић, парох башаидски, Стеван Поповић, сист. парох молски, протопрезвитер капелан Алимпије Поповић, парох новосадски, Душан Вранић, сист. парох госпођински, као и протођакон Димовски и јерођакон Рувим. По завршетку литургије, епископ др Иринеј одржао је пригодну беседу и именовано пароха молског Јосимовића за протонамесника, са правом ношења црвене поставе. Сутрадан је обављено и освећење добровољачке заставе са парастосом које је уз присуство свих свештеника, као и изасланика краљевског двора, извршио епископ бачки др Иринеј (Ћирић).⁴¹

У извештају из 1926. године наводи се да су за време пароха Трлајића, након завршетка Великог рата, на башаидском храму подигнута четири нова звона. У истом извештају се наводи да је епископ др Летић посетио парохију и богослужио у Башаиду и у августу 1925. године.⁴²

³⁹ Љубица Димић била је супруга свештеника башаидског Павла Димића.

⁴⁰ Јован Силашки, *Истио*, 11.

⁴¹ Иван Телечки, *Хроника бачкој села Мол*, Нови Сад 2011, 218–219.

⁴² *Извештај који је поднесен епархијској конзисторији о редовној годишњој визијацији околнеј пројојрезвијеријата – децембар 1926*, Архив храма Светог оца Николаја у Кикинди.

Службовање свештеника Светозара Трлајића у Башаиду најбоље је описао протојереј-ставрофор Јован Силашки у свом раду *Владика Сава и његови савременици* који пише: „Као парохијски свештеник у Башаиду, отац Светозар је проживео шеснаест година и оставио неизбрисив траг часног, поштеног и достојанственог свештеника. Његова маркантна фигура одавала је изразито храброг и одлучног човека и свакоме уливала поверење. Као таквومه, парохијани су веровали и тражили од њега савет и помоћ као свештеника и човека високе интелектуалне вредности. Старији башаидци памтили су га као строгог, али изнад свега поштеног и правичног човека. Као свештеник, свим својим бићем предао се служби Богу и своме роду. Многе сиромашне дечаче је школовао о свом трошку и васпитно на њих утицао. Постали су добри и честити људи, као и врсни познаваоци црквеног пјенија. Сачувано је много оригиналних рукописа оца Светозара. Из њих се види студиозан и одговаран прилаз раду и проблемима. Иако врстан беседник, доста је сачувано и писаних проповеди, што говори да је и овом виду службе прилазио крајње одговорно, како би иза себе оставио писани траг јеванђелске речи.”⁴³

Студије на Правном факултету у Београду

Као башаидски парох упутио је 1. октобра 1919. године молбу ректору Универзитета у Београду др Јовану Цвијићу да му одобри упис на Правни факултет у статусу редовног студента.⁴⁴ На правним студијама полагао је шеснаест испита код угледних професора, међу којима свакако треба поменути: Слободана Јовановића, др Велимира Митровића, др Чедомира Митровића, др Нинка Перића, др Драгољуба Аранђеловића, др Велизара Митровића, др Косту Куманудиа, др Милана Стојадиновића и др.⁴⁵ Грађанско право (други део) као последњи испит на Правном факултету полагао је 5. јуна 1923. године код професора Лукића,⁴⁶ а 13. фебруара 1924. године упутио је молбу декану Правног факултета да му изда уверење о завршеним студијама, као и препис оцена. У документу који је потписао декан др Чедо Митровић 14. фебруара исте године наводи се:

Успех на испитима:

1. Енциклопедија права (др Чедомир Митровић), пријавио 28. октобра 1920. (бр. пријаве 5314), полагао 17. новембра 1920. год, оцена: вр. добар (4);
2. Црквено право (др Чедомир Митровић), пријавио 21. јануара 1924 (бр. 2502), полагао 6. фебруара 1924. год, оцена: одличан (5);

⁴³ Јован Силашки, *Исјо*, 8-9.

⁴⁴ Архив Србије, Г-205 Правни факултет Универзитета у Београду, фасцикла 82, заведено у деловоднику 1. октобра 1919, бр. 5773.

⁴⁵ Др Милан Стојадиновић био је професор на Правном факултету у периоду од 1920. до 1922. године, на катедри предмета Наука о финансијама. Светозар Трлајић испит из тог предмета пријавио је 28. јануара 1922. (бр. пријаве 2647), а испит је полагао код др Стојадиновића 15. фебруара исте године. У фасцикли 82 налазе се пријаве испита, као и записници са испита, имена професора и предавача.

⁴⁶ *Пријава исјиша бр. 6823*, фасцикла 82, Архив Србије.

3. Римско право (др Драгољуб Аранђеловић), пријавио 28. октобра 1920 (бр. 5315), полагао 18. јануара 1920. год, оцена: одличан (5);
4. Народна економија (проф. Милић Ранковић), пријавио 25. маја 1921 (бр. 3617), полагао 11. јула 1921. год, оцена: вр. добар (4);
5. Економска политика (проф. Чекинцев), пријавио 7. октобра 1922 (бр. 9882), полагао 24. октобра 1922. год, оцена: вр. добар (4);
6. Наука о финансијама (др Милан Стојадиновић), пријавио 28. јануара 1922 (бр. 2647), полагао 15. фебруара 1922. год, оцена: добар (3);
7. Државно право (проф. Слободан Јовановић), пријавио 25. маја 1921 (бр. 3619), полагао 16. јуна 1921. год, оцена: добар (3);
8. Међународно јавно право (др Милета Човаковић), пријавио 25. маја 1921 (бр. 3618), полагао 14. јула 1921. год, оцена: одличан (5);
9. Административно право (др Коста Кумануди), пријавио 7. октобра 1922 (бр. 9883), полагао 26. октобра 1922. год, оцена: вр. добар (4);
10. Про. и Мен. право (др Велимир Митровић), пријавио 21. јануара 1924 (бр. 2503), полагао 11. фебруара 1924. год, оцена: добар (3);
11. Стечајно право (др Велимир Митровић), пријавио 21. јануара 1924 (бр. 2501), полагао 13. фебруара 1924. год, оцена: одличан (5);
12. Кривично право (проф. Тома Живановић), пријавио 7. октобра 1922 (бр. 9884), полагао 22. октобра 1922. год, оцена: одличан (5);
13. Кривични судски поступак (проф. Божа Марковић), пријавио 25. маја 1923 (бр. 6824), полагао 12. јуна 1923. год, оцена: вр. добар (4);
14. Грађански судски поступак (др Драгољуб Аранђеловић), пријавио 21. јануара 1924 (бр. 2504), полагао 9. фебруара 1924. год, оцена: одличан (5);
15. Грађанско право – први део – (др Нинко Перић), пријавио 28. јануара 1922 (бр. 2649), полагао 7. марта 1922. год, оцена: вр. добар (4);
16. Грађанско право – други део – (др Нинко Перић), пријавио 25. маја 1923 (бр. 6823), полагао 5. јуна 1923. год, оцена: одличан (5).⁴⁷

Након завршетка Правног факултета Универзитета у Београду наставио је школовање на Правном факултету у Загребу, где је положио правне и државословне испите у школској 1925/26. години. Строги државни испит положио је на Правном факултету у Загребу 29. јануара 1927. године. Тај испит називао се *риџороз*, обухватао је најважније колегије: грађанско и грађанско поступовно право, казнено и казнено поступовно право, управно право итд. Испит се полагао током три дана. Требало је положити све испите, а у противном би се наредног пута (највише после три покушаја) поновно приступало свим испитима. По успешном полагању стицала се титула *doctoriuris*. Овај режим био је на снази све до конца 40-их година прошлог века. С обзиром да је владика Сава, тада отац Светозар, положио поменути испит имао је право на коришћење титуле *dr. iur.*⁴⁸

⁴⁷ У фасцикли 82 налазе се пријаве испита, као и записници са испита, имена професора и предавача.

⁴⁸ Наум Милковић, *Сава, епископ Ђорђокарловачки*, Карловац, Београд 2018, 17.

ДОДАТАК

Епископ сремски, потом горњокарловачки

Протојереј Светозар, као главни секретар Светог архијерејског синода, примио је монашки постриг у манастиру Крушедолу на празник Преподобне мати Параскеве 1929. године и добио монашко име Сава. Замонашио га је, по благослову патријарха српског Димитрија (Павловића), епископ далматинско-истарски др Максимилијан (Хајдин). Одликован је чином архимандрита 3. новембра исте године у придворном Храму Светог великомученика Димитрија у Сремским Карловцима и примљен у статус придворних монаха. Од марта 1930. године постављен је за настојатеља – игумана манастира Крушедола, након чега је по личној молби разрешен дужности главног секретара Синода. На предлог патријарха српског Варнаве (Росића), Свети архијерејски сабор изабрао је 6/19. јуна 1934. године архимандрита Саву за викарног епископа сремског са седиштем у Сремским Карловцима. Хиротонисан је у недељу 30. септембра исте године у Сремским Карловцима на архијерејској литургији коју је служио патријарх Варнава, уз саслужење епископа тимочког др Емилијана (Пиперковића), захумско-херцеговачког др Тихона (Радовановића) и злетовско-струмичког др Симеона (Поповића). Из Башаида, места где је епископ Сава провео скоро шеснаест година као парох, дошли су чланови црквеног одбора: Миленко Јерков, Љубинко Грујић, Лазар Грујић, Милан Црвенковић, Милан Кнежевић, Емил Чока и Чеда Гаврић. Након банкета, делегација из Башаида фотографисала се са епископом Савом испред Патријаршијског двора.⁴⁹ Епископ Сава обављао је дужност викарног епископа сремског од 1934. до 1938. године, у време патријарха српских Варнаве (Росића) и Гаврила (Дожића).

За епископа горњокарловачког изабран је једногласно на Светом архијерејском сабору у Београду 9/22. јуна 1938. године. Устоличен је у Саборном храму у Плашком 4. септембра исте године. У својој беседи на устоличењу истакао је: „Признати морам, она прва радост била је чиста, блистава, безбрижна. Ова садања је бригом осенчена. Осенчена је одговорношћу положаја, великом одговорношћу пред Богом и пред људима. Осенчена је забринутост, колико су штетне последице прохујалих бурних догађаја захватиле и овај народ. Осенчена је неизвешношћу шта ћу и како ћу после тридесет година овде наћи и како ћу се снаћи. Није то страх то је само привремена стрепња.”⁵⁰

Нажалост, почетак Другог светског рата и стварање Независне Државе Хрватске у априлу 1941. године прекинуле су плодотворни архипастирски рад епископа Саве у Епархији горњокарловачкој. Пострадао је мученички од усташа у лето 1941. године на Јадовну, након вишенедељних мучења и

⁴⁹ Опширније види: Будимир Кокотовић, *Боже мој у Тебе се уздам – Свети свешћеномученик Сава Трлајић, Епископ сремски и горњокарловачки*, Београд, Карловац 2022, 107–115.

⁵⁰ „Устоличење епископа горњокарловачког преосвећеног господина Саве”, *Гласник Српске патријаршије*, Сремски Карловци 1938, 657.

зостављања. Његов савременик, карловачки прота и катихета Милан Радека 1975. године је записао: „Сад је свакако сигурно да посмртни прах владике Саве почива у нашој земљи не само као свједок свих оних ужаса што човјек човјеку почини тада, и то свој своме, него и као споменик за историју, за покољења. Владика Сава је положио и душу и тијело за народ и свештенство своје епархије, за дужност на коју се затекао.”⁵¹

Свети архијерејски сабор Српске православне цркве у мају 1998. године, на предлог епископа шумадијског др Саве (Вуковића), унео је име епископа Саве (Трлајића) у Диптих Светих свештеномученика наше православне цркве. Он се прославља 17. јула по новом календару, заједно са 73 Светих свештеномученика горњокарловачких који су пострадали у току Другог светског рата (1941–1945).

Свештеник Светозар С. Трлајић, парох у Печки
(Фототека епископа шумадијског др Саве Вуковића, Крагујевац)

⁵¹ Будимир Кокотовић, *Свети свештеномученици горњокарловачки – маријологиј (мученикослов) свештенства и монаштва Карловачкој владицијства*, Београд, Карловац 2024, 85.

PAROCHIAL SERVICE OF PRIEST SVETOZAR S. TRLAJIĆ
IN THE TIMIȘOARA EPARCHY (1909–1927)

Deacon Budimir Kokotović

Abstract

The paper presents the parochial service of Priest Svetozar S. Trlajić in Pečka near Arad and in Bašaid near Kikinda. The period of Trlajić's service encompasses his life and pastoral work during the last decade of the existence of the Austro-Hungarian Monarchy, the period of the First World War, as well as the time of the proclamation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes and the restoration of the Serbian Orthodox Patriarchate.

As a protégé of the Bishop of Timișoara, Dr Georgije Letić, Svetozar Trlajić completed his studies at the Karlovci Theological Seminary and served as a parish priest in the parishes of the Timișoara Eparchy, where he contributed to the religious and social life of Orthodox Serbs. While serving in Pečka, he became a widower. As a parish priest in Bašaid, he graduated from the Faculty of Law of the University of Belgrade, after which he was appointed rapporteur and chief secretary of the Holy Synod of the Serbian Orthodox Church.

After taking monastic vows, he became the abbot (hegumen) of the Krušedol Monastery on Fruška Gora, then an auxiliary Bishop of Srem, and subsequently the Bishop of Gornji Karlovac in the territory of Croatia. During the Second World War and the proclamation of the Independent State of Croatia, he refused to relocate to Serbia and suffered a martyr's death in 1941.

SLUJIREA PAROHIALĂ A PREOTULUI SVETOZAR S. TRLAJIĆ
ÎN EPISCOPIA TIMIȘOAREI (1909–1927)

Dakon Budimir Kokotović

Rezumat

Lucrarea expune activitatea parohială a preotului Svetozar S. Trlajić la parohia Pečka de lângă Arad și la parohia Bašaid de lângă Kikinda. Perioada slujirii preotului Trlajić se situează temporal în ultima decenie a existenței Monarhiei Austro-ungare, în perioada Marelui război, coincidând cu constituirea Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor, precum și cu reînființarea Patriarhiei Ortodoxe Sârbe. Ca bursier al episcopului Timișoarei dr Georgije Letić a absolvit Seminarul teologic din Karlovci și a avut post de paroh în Episcopia Timișoarei. A rămas văduv pe când se afla la Pecica. Fiind paroh la Bašaid, a absolvit Facultatea de Drept a Universității din Beograd, apoi a fost ales ca referent și secretar principal al Sfântului Sinod Arhieresc al Bisericii Ortodoxe Sârbe. După ce a fost tuns întru monah, a devenit egumen al Mănăstirii Krušedol din Fruška Gora, apoi a fost ales episcop vicar cu titlul de episcop al Sirmiului, ulterior episcop al Karlovățului Superior, pe teritoriul Croației. Pe timpul celui de al Doilea Război mondial și proclamarea Croației Independente, refuzând să se refugieze în Serbia, a primit moartea de mucenic în anul 1941.

Душан Ј. Појов

1.4. СРПСКЕ ШКОЛЕ У ПОМОРИШЈУ – ПРОШЛОСТ И САДАШЊОСТ

САЖЕТАК: Временски развој српског школства у румунском Банату уопште (а у том контексту и у Поморишју) у главним цртама пратио је укупан развој школства националних мањина које су вековима битисале на овом простору. Такође, школство је, по свом развоју и обиму, пратило демографски развој и економски раст становништва, уз неизбежну специфичну руководећу улогу црквених и државних власти у сваком периоду.

Након скромних почетака за време турске окупације, уследио је касније извешан полет који је трајао негде до половине периода између два светска рата. После Другог светског рата, када се променио друштвени систем, бригу о школама од црквених власти преузела је држава и самим тим се из основа променио систем припреме и расподеле учитеља, начин њиховог награђивања, дотације школа и набавке уџбеника.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: српске школе, поморишје, образовање, уџбеници, настава

1. Приступ. Проблем развоја српског школства у Поморишју, са пратећим успонима и падовима, треба сагледати **у контексту укупног развоја школства у Банату**, у оквирима историјског Баната (у првом периоду), односно румунског Баната (у последњих 100 година). Разлог томе је што је и у првом, а и у другом периоду, тај развој био наметнут, диригован од централних административно-политичких власти (Хабсбуршка монархија или Мађарско Краљевство, односно Краљевина, комунистичка или демократска Румунија), општим одредбама развоја наставе. У периоду **када су школе биле вероисповедне** о проблемима школства бринула је, у извесним аспектима, **Епархија темишварска**, разуме се, у оквиру постојећих законских одредаба, а у последњих седам деценија то је била **обавеза државе**. Уопште речено, развој школства зависи од развоја и потреба друштва у датом периоду, али и од извесних **интереса политичке природе** које су владајуће структуре наметале, особито када је реч о школству националних мањина.

2. Периодизација српског школства у Поморишју. Развој српског школства у Поморишју, као уосталом и у целом румунском Банату, може се поделити у **неколико периода који стриктно зависе од политичких прилика и одлука тадашњих власти**.

2.1. Почетак – 1868. До почетка XVIII века о неком организованом виду наставе у Банату нема довољно поузданих извора, па тако нема ни података да су у доба турске окупације постојале школе у Поморишју. У **турско време** образовање и васпитавање младих обављало се углавном у **породици**, где су деца стизала до знања мање-више везана за народне **радиности и обичаје, епско усмено наследство, као и основне црквене молитве**. Деловали су спорадично и неки **путујући учитељи (даскали)**, који су живели од овог заната и задржавали се у неком месту све док су имали довољно ђака. Овакав вид наставе био је уско везан за црквени живот. Било је и случајева да се, појединачно или у мањим групама, подучавање деце препуштало неком **писменом лицу, свештенику или магистру (учитељу)**, а настава се одвијала на **старом српско-словенском језику** [Дејанац 2010: 44]. Таквих је ситуација било и у селима Поморишја [Бугарски и др. 1991: 116]. У првој деценији после ослобођења Баната од Турака, у периоду 1717–1727, у селима Поморишја било је забележено свега неколико десетина кућа, па се не може проценити укупан број становника и оправданост постојања школе [Дејанац 2010: 39–58].

За православне Србе и Румуне у Хабсбуршкој монархији реформисање школства отпочело је Народноцрквеним сабором из 1769. године, који је донео низ одлука и предлога упућених Илирској дворској депутацији. У извесној мери, неколико таквих предлога узето је у обзир при састављању **првог школског нормативног акта за српске школе** (*Илирически реџуламенти*, 1770). Документ је предвиђао да српски народ прикупља новац за издржавање једног учитеља и за успостављање школске мреже. Школском реформом је руководила Илирска дворска депутација која је издала неколико веома важних прописа [Пецињачки 1978: 113]. Други царски документ (*Нормал Пајџенџ*, 27. мај 1771) одређивао је да се, у сваком месту где до тада није било школе, а има најмање 60 породица, **оснује школа са бар једним учитељем**. Као последица тога, у многим местима, па и у Поморишју, оснивају се такозване **тривијалне народне школе** у којима се настава одржавала на матерњем језику. Елементарна настава била је **обавезна** за сву децу школског узраста и, уједно, **бесплатна** (Фенлак, Надлак, Наћвала, Моноштор). Настава у тривијалним школама трајала је годину или две (касније три), а изучавале су се основне дисциплине: читање, писање, рачунање и основе хришћанске вере. После 1726. изучавање у школама обављало се на руско-словенском језику. Бригу о школама (постављање учитеља, њихове плате, школска зграда, огрев) водиле су **црквене општине**, а учило се из црквених књига [Дејанац 2010: 44].

Значајни помак у развоју школства уследио је после 1777, када је царица Марија Терезија потписала (22. августа 1777) **Царски школски закон за школе Угарске и придружених јој земаља** (*Ratio educationis totius que rei literariae per Regnum Ungariae et Provincias eidem adnexas*), којим се предвиђа да се у сваком месту оснују **националне школе**, то јест школе у којима се предаје на језику којим се говори у дотичном месту. У школама треба да предају оспособљени учитељи, настава да буде уједначена (без разлике на језик или веру) и јединствена (без разлике на друштвени положај родитеља). Пред-

виђали су се, такође, начин изградње школа, као и контрактуална права и обавезе учитеља. За спровођење тог закона и организовање наставе наименовани су, у следећим деценијама, царски врховни инспектори (Теодор Јанковић Миријевски, Василије Николић, Урош Несторовић, директор српских, румунских и грчких школа у Банату Лука Кенгелац и, касније, Ђорђе Натопшевић). Они ће, у више наврата, обилазити сва места, вршити инспекције школа и састављали извештаје у којима ће указивати на, не тако мале, постојеће недостатке и на начин њиховог отклањања. На пример, у **извештају који је 12. марта 1814**, након инспекција, **саставио Лука Кенгелац**, сазнајемо ко су били учитељи, колико су година службе имали и какво је стање школства у Темишварском дистрикту. У поморишким селима Темишварског дистрикта 1814, у време када су у неким мешовитим селима функционисале српско-румунске школе, учитељи су били [АСАНУК, Фонд Шк. депут., Кутија 70, Свежањ 020 (1814)-006]:

<i>Место</i>	<i>Име учитеља</i>	<i>Службовање</i>
Арад	Лазар Адамовић	1 ½
	Тимотеј Поповић	1 ½
Варјаш	Симеон Миленковић	10
Велики Семиклуш	Софроније Поповић	1 ½
	Димитрије Молнар	3
Велики Семпетар	Ђорђе Лаковић	7
Кетвељ	Живан Петровић, ђакон	21
Моноштор	Максимилијан Јовановић	1 ½
Мунара	Петру Киоран	38
Надлак	Јоан Рошка	19
Наћвала	Јован Петровић	15
Саравола	Стефан Димитријевић	2
Фенлак	Филип Русу	6
Чанад	Аксентије Меркшић	5

2.2. Школство у периоду 1869–1919. Период почиње применом **Царске уредбе** коју је цар Франц Јосиф потписао у Бечу 10. августа 1868, која је ступила на снагу 1. јан. 1869 [Уредба 1909]. У разним документима она се помиње и као „Царска уредба из 1868” или „Царска повеља из 1868” или „Царски рескрипт из 1868”, „Царски решкрипт” или, једноставно само „Рескрипт”. Разматрани период завршава се годином 1919, када се, након завршетка Великога рата, распала Аустроугарска, а Банат је подељен међу три новоформиране државе: Краљевина Румунија (18.945 км²), Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца (9.307 км²) и Мађарска (217 км²).

Што се тиче **верске административне поделе**, поморишка места припадала су Арадском протопрезвитерату који је, по броју верника (31.695), био најмањи од сва 4 протопрезвитерата Дијецезе темишварске (161.864),

отприлике 19,6%. Дакле, у Арадском протопрезвитерату живела је тек **једна петина Срба** из тадашњег Баната.

Сходно предвиђањима Царског рескрипта, о крупнијим школским проблемима бринуо је **локални руководећи школски орган**. То је била месна **црквена општина (ц.о.)**, посредством свог црквеног одбора (**ЦО**), или црквено-школског одбора (**ЦШО**), а за ситније проблеме посредством школског одбора (**ШО**); одбори су периодично бирани и обнављани. Наравно да су у свим тим одборима бирани људи од угледа у селу, добри и честити домаћини, односно у школским одборима – писмени људи који су имали извесне везе са књигом и школом. Они су имали и одлучујућу реч приликом **избора учитеља**, а неретко се дешавало да се аргументима супротставе чак и наименовањима од стране **врховног школског органа – Епархијског школског одбора (ЕШО)**.

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Оставком нашег учитеља г. Љубише Јорговића остало је учитељско место упражњено на српској вероисповедној мешовитој школи у Нађвали, на коју могу и гђе учитељице компетовати.

Плата је учитељу 400 фор. годишње у коју се урачунавају 40 фор. у име његовог огрева. У име пероводства 15 фор. 4 јутра ораће земље, пола јутра пољске баште, на коју ће земљу сам кр. порезу плаћати, при погребу где позван буде 50 новч. и стан у нарави са пространом баштом. Учитељева је дужност за певницом појати.

Учитељице пак 200 фор. годишње урачунавајући у то и огрев, 4 јутра ораће земље, пола јутра пољске баште, на коју ће сама кр. порезу плаћати и т. д.

Компетенти и компетенткиње могу само они компетовати, који се са потпуном квалификацијом исекажу.

Рок стечају је 3 недеље дана.

Молбенице ваља што пре на црквено-школски одбор у Нађвали (гемишварска жупанија последња пошта „Szekesut“ припослати.

Из седнице држане у Нађвали дана 29. августа 1897. год. 439 1-3 Црквено-школски одбор.

Оглас за учитељски стечај у Нађвали, објављен у новосадском листу „Засјава“, 1897.

Временски период дуг пола века, од 1869. до 1919, карактеристичан је по томе што су се у свим нашим српским местима **учитељи често мењали**. Долазили су било простим **наименовањем** од стране ЕШО, било путем уредно објављеног (у тадашњој српској штампи) и оствареног изборног стечаја који би обавио месни ЦШО, а потврдио („аминовао“) ЕШО. **Разлоге таквих честих промена и сељакања учитеља** из места у место треба тражити првенствено у сиромаштву и неповољној финансијској ситуацији која је тада владала у нашим црквеним општинама. С друге стране, ни индивидуално морално понашање појединих учитеља у односима са црквено-школским властима, а не тако ретко и у односима према ученицима и родитељима,

учинили су да неки учитељи постану „непожељни”, па да ЦШО тражи њихов премештај. Трећи разлог одласка учитеља може бити тај што су дотични наишли на повољније материјалне услове у другим срединама. Међутим, ни ЦШО често нису били ажурни у осигуравању плата или одговарајућих берива учитељима (огрева, баште, учитељски стан и сл.), па је и то допринело њиховом сељакању. У сваком случају, честе промене учитеља свакако су се негативно одражавале на наставни процес.

Што се школске спреме тиче, већина оспособљених учитеља били су **апсолвенти Учитељске школе у Сомбору**, што је био један од стечајних услова за попуњавање учитељских места. Осим тога, за мушке особе додатни услов био је обављање појачке дужности у цркви, док су се учитељице морале побринути да пронађу, као замену, неког од сеоских појаца. Перовођство је такође представљало једну од стечајних обавеза. Плата и берива учитеља зависили су од места до места, већ како је финансијски била снажна дотична црквена општина, али и од интересовања самих учитеља да раде у дотичном месту (због услова становања, саобраћајних веза и сл.). То се најбоље може уочити ако се прате текстови јавних огласа за учитељске течајеве [Дејанац 2013: 143–180].

Почев од 1892, сваке године, наизменично у свим поморишким насељима, одржавали су се **учитељски зборови**, на којима су разматрана стручна питања везана за наставу у нашим српским вероисповедним школама. За учитеље Арадског среза Српски православни учитељски збор одржан је у Варјашу 23. маја 1894. Ту се тражило да се одржи истоветни збор на подручју целе Темишварске епархије, на којем је требало да се уведе стручни надзор приликом закључних годишњих школских испита, пошто „наше основне школе овде управо и немају никаква надзора, а стручнога најмање” [Церовић 2007: 186]. Касније, у Арадском школском срезу одржани су следећи учитељски зборови [Рад ЕУТ 1912: 132–279]:

<i>Година</i>	<i>Место одржавања збора</i>	<i>Датум</i>
1904.	Фенлак	10/23. јул
1905.	Санад	20. април/3. мај
1906.	Арад	5/18. април
1907.	Оросламош	25. април /8. мај
1908.	Сириг	4/17. јун
1909.	Батања	13/26. мај
	Вел. Семиклуш	15/28. октобар
1910.	Варјаш	1/14. јун
1911.	Саравола	15/28. април

2.3. Школство у периоду 1920–1947. У периоду од 1919. до 1947. године у већини поморишких места функционисале су **српске вероисповедне школе** са по једним или по два учитељска места, зависно од броја деце до-

расле за школовање. Како су се, у току неколико година, учитељи стално мењали и тек неки од њих били са потпуном учитељском школском спремом, радио је и извесни број неоспособљених, а било је периода када је, у недостатку квалификованих кадрова, свештеник радио и као учитељ. Све је то зависило од финансијске моћи месне црквене општине.

После поделе историјског Баната и разграничења између Краљевине Румуније и Краљевине СХС, **многи српски учитељи прешли су у матичну земљу**, тако да је преостали део учитељског наставног кадра знатно ослабио. Као илустрацију дајемо списак размештаја учитеља за 1919/20. и за 1924/25. школску годину. [Костић Сл. 1925: 48–49; Сабљић 1991: 200–207]:

<i>Место</i>	<i>Име учитеља</i>	<i>Даље службовање</i>
Арад	Милош Ковинчић	1920. прешао у Краљ. СХС
Арад-Гај	Христофор Којић	Службовао 1919/24.
Варјаш	Станимир Теодоровић	1920. прешао у Краљ. СХС
	Васа Росић	Радио 1919/21, 1922/46.
Вел. Семиклуш	Стеван Нађвински	1920. прешао у Краљ. СХС
	Јелена Теодоровић	Службовала 1919/24, затим у Краљ. СХС
Вел. Семпетар	Зорка Николајевић	Службовала 1919/21, затим у Краљ. СХС
	Средоје Трифунов	1920. прешао у Краљ. СХС
	Симеон Путник	од 1920. у Краљ. СХС
Кетвель	Коста Мијатов	Остао до пензионисања.
Моноштор	Софија Стојачић Вујачић	1920. прешла у Краљ. СХС
Мунара	Ђорђе Маринковић	1920. прешао у Краљ. СХС
Надлак	Алекса Поповић	од 1920. у Краљ. СХС
Наћвала	Иван Станојев	од 1920. у Краљ. СХС
Печка	Иван Ракић	Остао до пензионисања.
Саравола	Анђелија Остојић	1920. прешла у Краљ. СХС
	Милица Балубић Тазовић	1920. прешла у Краљ. СХС
	Предраг Бугарин	Остао до пензионисања.
Торња	Милица Роцков	Остала до 1920.
Фенлак	Никола Малетић	Остао до 1939.
	Катица Малетић	Остала до 1939.
Чанад	Димитрије Пужић	Остао до 1920.

Као што се примећује, веома мали број учитеља (у Поморишју, нешто више од трећине) остао је на својим катедрама после административне поделе Баната, већина се одлучила за Краљевину СХС. По евиденцији проте Слободана Костића, у *Шемајизму за 1924. год.*, укупан српски наставнички кадар у румунском Банату сачињавало је тада: 15 оспособљених учитеља, 17 учитеља курзиста, 1 учитељ без прописне квалификације, а такође и од стране свештенства налазећи се на учитељској служби: 5 учитеља-свеште-

ника, 1 свештеник мирски, 11 јеромонаха и 7 монаха. Зачудо (или можда не, имајући у виду повољније економске прилике у том подручју), у **Поморишју је процентуално остало највише учитеља** и то [Костић 1925: 52–57]:

- *осјособљени учииџели*: Ђорђе Керпенишан, Ђура Миланковић, Предраг Бугарин, Катица и Никола Малетић, Милан Ђурић, Ђира Србован, Даринка Урсић, Мара Васиљевић и Видосава Видак;
- *учииџели курзисџи*: Васа Росић, Велинка Ђорђевић, Илија Дишић, Невенка Керпенишан, Милан Бакић, Владимир Ненадов, Иван Ракић, Даринка Мијатов Веселиновић и Аурелија Адамовић;
- *учииџелица без иројисне квалификације*: Софија Чернић; и од стране свештенства на учитељској служби:
- *учииџель-свещџеник*: Коста Мијатов;
- *свещџеник мирски*: Милан Николић;
- *јеромонах*: Мирон (Кочобанов);
- *монаси*: Данило (Адамовић), Кирил (Јовановић) и Георгије (Малошевић).

Требало је под хитно обновити српски учитељски корпус у румунском Банату. То је учињено путем организовања **неколико летњих учитељских течајева у Темишвару**, у годинама 1920, 1921, 1922, 1923, 1924 и 1929, у којима су учествовали до тада неоспособљени учитељи, али и ново заинтересовани младићи и девојке [Сабљић 1991: 112, 293]. Део полазника тих течајева је дипломирао пред државним комисијама и заузео учитељска места (као оспособљени учитељи), док су други и даље радили као неоспособљен наставнички кадар. Паралелно са овим летњим течајевима радила је, почев од школске 1925/26. па до 1933/34. године, **Учитељска школа у Темишвару**, а пристизали су и **апсолвенти учитељских школа из Југославије (Сомбор, Вршац, Нови Сад, Београд)**, тако да је и на тај начин ојачао корпус учитеља за наше школе. Међутим, услед пораста броја деце дорасле за школу, доказало се да је **домаћи учитељски кадар недовољан** (што се тиче броја, али и квалификација), па су две суседне државе, Румунија и Југославија, потписале **Конвенцију о уређењу мањинских основних школа у Банату** (скраћено „Школска конвенција”)¹. Између осталог, конвенција је предвиђала и размену наставника између две државе, тако да је у Румунију пристигао извесни број контрактуалних учитеља пореклом из Југославије, који су радили између 1935. и 1947. год. [Сабљић 1991: 207–211].

Пошто су ови контрактуални учитељи били на трошку државе, многе наше сиромашније црквене општине изричито су тражиле да им ЕШО као другу учитељску снагу додели по једног или више контрактуалних учитеља „из прека”.

Међутим, иако су били распоређени, нису сви ови учитељи ступили на додељену им дужност (као, уосталом, ни наши месни учитељи којима је ЕШО

¹ Званичан назив оригиналног документа, на француском, у преводу гласи: *Конвенција између Краљевине Румуније и Краљевине Југославије у погледу Правилника мањинских школа у Банату*, а превод на српском, односно румунском језику објављен је у *Службеним новинама Краљевине Југославије*, бр. XV, 213–LXIV/19. септ. 1933, односно у *Monitorul Oficial*, бр. 220/25. септ. 1933.

одредио радно место по селима). Штавише, по избијању Другог светског рата и напада Немачке на Југославију, **већина контрактуалних учитеља вратила се у отаџбину**, тако да је у нашим вероисповедним школама опет настала празнина што се тиче учитеља. Из поморишких школа у матичну земљу вратили су се следећи учитељи (у загради је наведен период њиховог учитељевања у Румунији): Фенлак, Стеван Миладиновић (1940/41); Печка, Владимир Шиљеговић (1939/41); Мунара, Димитрије Симић (1938/39) и Душан Вучинић (1939/40); Наћвала, Михајло Наловић (1940/41, у ствари, није ни дошао) и Надлак, учитељ Радислав Максић (1940/41).

На упражњена учитељска места, као привремено решење, постављани су месни свештеници.

Епархијске власти су сваке године тражиле од црквених општина и од учитеља податке о броју за школу способне деце, о похађању наставе и школском успеху. Из синтетизованих података по местима (тада их је било 54) и годинама (1919–1946) произилази да је на нивоу Баната највећи број ученика у српским вероисповедним школама достигнут школске 1935/36 године, истовремено када се, доласком југословенских контрактуалних учитеља, број учитеља са стручном спремом скоро изједначио са бројем постојећих учитељских места. У школама Поморишја, **максимални и минимални број ученика** у том периоду био је [Сабљић 1991: 30, 37, 172–195], [Бугарски и др 1991:140]:

<i>Месито</i>	<i>Максималан</i>		<i>Минималан</i>	
	<i>бр. уч.</i>	<i>шк. год.</i>	<i>бр. уч.</i>	<i>шк. год.</i>
Арад	76	1921/22.	25	1936/37.
Арад-Гај	106	1921/22.	32	1924/25.
Варјаш	219	1934/35.	130	1924/25.
Вел. Семиклуш	87	1920/21.	50	1927/28.
Вел. Семпетар	211	1921/22.	135	1944/45.
Кетфелъ	171	1932/33.	81	1940/41.
Моноштор	43	1935/36.	12	1925/26.
Мунара	29	1928/29.	9	1940/41.
Надлак	30	1922/23.	7	1941/42.
Наћвала	107	1935/36.	42	1925/26.
Печка	23	1921/22.	9	1943/44.
Саравола	124	1920/21.	41	1945/46.
Торња	33	1922/23.	15	1927/28.
Фенлак	111	1932/33.	60	1947/48.
Чанад	153	1941/42.	40	1922/23.

Зависно од финансијске моћи црквених општина, са тим ученицима радили су по један, два или више учитеља.

Једна од карактеристика наставе у овом периоду била је та што је, истовремено са редовном школом, у већини места (са више за школу способне деце) радила и **пофторна школа**. Поновна или пофторна школа била је обавезна за све ученике узраста 14, односно 15 година живота који су завршили основну школу, али нису продужили школовање у некој средњој школи, затим за ученике који нису могли да похађају редовну школу па су понављали разред, као и за оне који су се определили за учење заната или трговине. Пофторне школе су радиле недељом пре подне и четвртком после подне, то јест у време када редовне основне школе нису радиле. Али, и поред строго зацртаних циљева и начина функционисања, у многим нашим местима пофторне школе су веома неуредно радиле, иако су у неким местима обухватале приличан број полазника. Њихово функционисање такође је било предмет годишњих школских извештаја према епархијским властима, али су информације о томе доста оскудне [Сабљић 1991: 31].

2.4. Школсџво у њериогу 1948–1989. После Другог светског рата у румунском Банату осетила се потреба отварања школа на матерњем језику, где такве нису постојале. То је потврђено **на учитељској скупштини** 30. априла 1945. у Темишвару, уз присуство 54 учитеља Срба, Хрвата и Чеха, где је затражено отварање словенских државних школа на матерњем језику. Том приликом усвојена је **резолуција** [Сабљић 1996: 216–217] и уместо додашњег ЕШО оформљен нов **Управни одбор**, који би требао да се бави школским питањима и управљањем будућих државних школа у Румунији, а којим је председавао свештеник и учитељ Рада Фенлачки (бивши епархијски школски референт у периоду 1938/46). Из Поморишја ту су још, као чланови били изабрани учитељи Ђура Керпенишан (Варјаш) и Иван Стаморан (Наћвала). Не дуго после тога, решењем румунског Министарства наставе од 1. априла 1946, вероисповедне школе стављене су пред избор: да ли ће и даље остати вероисповедне, или ће постати државне. Након консултације великог броја становника, **већина српских вероисповедних основних школа је подржављена** [Сабљић 1991: 48–49], а то је затим уопштено Школском реформом 1948. године. Школске зграде, својина црквених општина, одлучено је да и даље остану на употребу српских државних школа, под закуп. На тај начин, али и због смањења броја ученика, **многе српске школе од седмогодишњих постале су четворогодишње**, али су све још увек биле самосталне, са сопственом управом. У Поморишју, од седмогодишњих школа постале су четворогодишње школе у местима: Арад, Арад-Гај, Велики Семиклуш, Моноштор, Наћвала, Торња, Фенлак, док су у Варјашу, Великом Семпетру, Кетвељу и Чанаду школе остале седмогодишње.

Од 1959. до 1962. одвијао се **процес обједињавања школа** у местима где је било више школа, са наставом на различитим језицима и које нису имале прописани број ученика. На удару су, наравно, биле најпре школе националних мањина. После обједињавања, све четворогодишње српске школе у Поморишју, те седмогодишње школе у Варјашу и Чанаду, прикључене су као **секције румунским школама**. Убрзо, у периоду од 1962. до 1968, због малог броја ђака, **угасиле су се школе** у Араду, Арад-Гају, Моноштору и Торњи.

Почев од 1986. године, школске власти нису толерисале постојање школа са недовољним бројем ученика, па су их **редом затварале** како се број ученика смањивао испод оног прописаног.

2.5. Школство после 1990. Флуктуација како броја ученика, тако и броја школа у периоду између 1946. и 1989, са израженом тенденцијом опадања, настављена је, нажалост, и после 1990, када се претпостављало да постоје веће могућности за слободан развој школства, привидно без већег уплива политичког фактора. Међутим, очекивани пораст броја ученика у српским школама је изостао и то из новонасталих разлога, у првом реду због смањења броја становника млађег узраста. Деведесетих година XX века у Поморишју радиле су још српске секције при румунским школама у Варјашу, Великом Семиклушу (до 2010), Великом Семпетру, Кетвељу, Сараволи, Фенлаку и Чанаду, да би се временом и неке од њих угасиле.

У тој ситуацији, од преосталих српских секција при школама у Поморишју, **школске године 2018/19. остале су** само две:

- Српска секција Средње школе „Аурел Себешан” у Фенлаку, са 6 ученика, учитељица Загорка Стана, рођ. Поповић;
- Српска секција при Средњој школи „Миљивој Трифунски” у Великом Семпетру, са 5 ученика, учитељ Драгомир Златомир Петков.

Такође, у три школске јединице са предавањем на румунском језику, српски језик изучава се као **матерњи језик (факултативни предмет)** и то:

- у Средњој школи „Миљивој Трифунски” у Великом Семпетру, са 6 ученика (V–VIII разред), професор Драгомир Златомир Петков;
- у Средњој школи у Варјашу, са 11 ученика (I–IV разред) и 12 ученика (VII–VIII разред), професор Андреј Силвиу Јарема;
- у Средњој школи у Кетвељу, са 24 ученика (III–IV разред) и 12 ученика (VII–VIII разред), професор Вера Субин.

Треба нагласити да по садашњем румунском закону наставе (Legea nr. 1/2011 a educației naționale), са другим допунским законским предвиђањима, сви учитељи који су својевремено завршили педагошку гимназију, педагошки институт за учитеље или учитељске школе ван земље (у нашем случају, у Србији), били су обавезани да ванредно похађају одговарајући **Факултет едукативних наука** (у трајању од 2 године), стекавши тако **титулу професора-наставника**, што је донекле позитивно утицало на пораст нивоа наставе у школама. Иначе, осим домаћих учитељских школа из Румуније, наши учитељи су после 1990. похађали учитељске школе у Кикинди и Вршцу (као стипендисти Владе Републике Србије).

3. Гашење српских школа – могући разлози. Ево које су крајње године постојања српских школа у Поморишју, са напоменом да су информације о њиховом гашењу доста непоуздане (болдованим словима наведене су школе које су још постојале 2018/19. школске године) [Бугарски и др 1991: 134–138; Церовић 2007: 182].

<i>Месѝо</i>	<i>Год. оѝварања ѝрве школе</i>	<i>Год. ѝацења срѝске школе</i>
Арад	1729.	1962.
Арад-Гај	1840.	1963.
Варјаш	1753.	2003.
Вел. Семиклуш	1740.	2010.
Вел. Семпетар	1740.	2019.
Кетфељ	1766.	2009.
Моноштор	1771.	1956.
Мунара	1807.	1946.
Надлак	1771.	1946.
Наћвала	1771.	1989.
Печка	1748.	1948.
Саравола	1760.	2010.
Торња	1791.	1954.
Фенлак	1771.	2019.
Чанад	1728.	1994.

Треба, међутим, изричито истаћи да ова **појава гашења школа није специфична** само за школе из Поморишја, већ се она, нажалост, среће у већини наших места, не само у том периоду, већ и дан-данас и не дешава се само са Србима, већ је присутна и код других националних мањина.

Број уписане деце у школској 2018/19. години редовне наставе у Поморишју био је следећи, нимало охрабрујући:

	0	I	II	III	IV
Фенлак (АР)	0	1	1	3	1
В. Семпетар (ТМ)	0	0	0	1	4
По разредима	0	1	1	4	5
Укупно	11				

	I	III	IV	V	VI	VII	VIII
Вел. Семпетар (ТМ)	0	0	0	1	1	1	3
Варјаш (ТМ)	6	3	2	3	0	6	3
Кетфељ (ТМ)	0	11	13	0	0	5	7
По разредима	6	14	15	4	1	12	13

Од ових информација немамо оне о томе колико ученика припада чисто српским, несрпским² или мешовитим породицама.

² Главни разлог због чега родитељи из несрпских породица уписују своју децу у српске школе је управо мали број ученика таквих школа, што дозвољава учитељима да посвете више времена ученицима као појединцима.

Од **општих разлога** смањења броја ученика школа у Поморишју (и шире) последњих деценија XX века могу се навести следећи [Сабљић 1996: 54, 151]:

- општи **негативни демографски тренд**, који је израженији у богатијим срединама и породицама, укључујући ту и Поморишје;
- **миграција становништва** ка урбаним срединама (посебно Арад, Велики Смиклуш, мање – Темишвар), као последица принудне кооперативизације (колективизације) и губљења „етничког идентитета и свести”, што је имплицитно довело до растурања традиционалних српских породица;
- **укидање седмогодишњих месних српских школа** (тамо где су оне постојале) и њихово претварање у четворогодишње или у секције у румунским већинским школама;
- **слаб интерес и координирање наставног процеса на српском језику** (уопште, на језицима мањина) од стране претпостављених школских власти, што се више пута показало попуњавањем учитељских места тек „реда ради”, без неког озбиљнијег нивоа школске стручне спреме;
- **недостатак наших компетентних људи** на нивоу Арадског жупанијског школског инспектората, који би координирали наставу на српском језику;
- **притисци месних и виших политичких структура**, особито изражених за време „колективизације”, што је довело до тога да многи родитељи буду приморани да своју децу дају на даље школовање у румунским школама (седмогодишњим или гимназијама) у другим местима (Арад, Печка, Перјамош);
- све присутнија **појава мешовитих бракова**, у којима се ретко дешава да несрпска страна прихвати (сагласи се) са чињеницом да деца похађају (бар у нижим разредима) српску школу;
- **незаинтересованост појединих родитеља** (Срба) за наставу у српским школама, уз разна „објашњења” (на пример, растојање школа–кућа, недостатак повољног превозног средства, незадовољство радом учитеља итд.).

Нема сумње да, осим ових општих, има и других специфичних разлога који су довели до опадања како броја српских школа, тако и броја њихових ученика.

Међутим, феномен драстичног смањења броја ученика и школа није специфичан само српској мањини, већ је присутан и код осталих, такозваних малих националних мањина, што доводи до закључка да су, ипак, општи разлози саме појаве објективне природе.

4. Коришћени уџбеници. У српским народним школама после Велике сеобе користио се најпре **српско-словенски**, затим **руско-словенски** и најзад **црквено-словенски језик**. Као уџбеници коришћене су црквене књиге и поједини буквари (штампани у Венецији или допремљени из Русије, који су неколико пута прештампани у Римнику, у Влашкој). Нису били ретки случајеви да учитељи, по угледу на пређашње, по свом нахођењу, сами састављају уџбенике које су користили у раду [Церовић 2007: 179–181].

О уџбеницима у данашњем смислу може се говорити тек почевши **од пре нешто више од два века**, када су састављени први уџбеници на славно-српском језику. Паралелно са тим, за време мађарске администрације Баната, коришћени су и **преведени уџбеници мађарских аутора**. Све је то урађено на препоруку и уз сагласност епархијских власти које су се и бринуле да школе буду опскрбљене адекватним училима и уџбеницима.

Одмах после 1919, имајући у виду да на територији румунског Баната нису постојали стручни аутори за све предмете, нити оптималне штампарске могућности, Епархијска управа темишварска затражила је од званичних власти дозволу за **увоз уџбеника из Краљевине СХС (касније, Југославије)** [Сабљић 1991: 33–34]. Паралелно, тридесетих година XX века почели су и аутохтони аутори – спремнији учитељи да пишу потребне уџбенике (Манојло Попов, Рада Фенлачки, Владимир Шиљековић). Такви су се уџбеници користили и првих година после Другог светског рата, када се приступило њиховој „ревизији”, али и издавању **нових уџбеника аутохтоних аутора, писаних у складу са новонасталом идеологијом**.

Помак у издавачкој уџбеничкој делатности учињен је оснивањем Завода за издавање дидактичке и педагошке литературе (Editura Didactică și Pedagogică) у Букурешту и, почевши од 1971, са филијалом у Темишвару, за уџбенике коришћене у српским школама. Уџбеници за средње школе и гимназију превођени су са румунског (имајући у виду да је за све школе у Румунији дидактички програм био обавезно истовестан), док су уџбенике за матерњи језик (букваре, граматике, књижевност, музичке зборнике, језичке приручнике) састављали наши професори и учитељи. То стање, за наше малобројне школе, одржава се и дан-данас. Недостатак се састоји у томе што се, због малог тиража (малог броја деце), али и недовољног броја стручних преводилаца по предметима, стиже до ситуације да се за националне мањине не могу штампати уџбеници у истом ритму као и за румунске већинске школе, па се морају користити старија издања.

5. Закључак. Временски развој српског школства у румунском Банату уопште (а у том контексту и у Поморишју) у главним цртама пратио је укупан развој школства националних мањина које су вековима битисале на овом простору. Такође, школство је, по свом развоју и обиму, пратило демографски развој и економски раст становништва, уз неизбежну специфичну руководећу улогу црквених и државних власти у сваком периоду. Након скромних почетака за време турске окупације, уследио је касније изванредан полет који је трајао негде до половине периода између два светска рата. После Другог светског рата, када се променио друштвени систем, бригу о школама од црквених власти преузела је држава и самим тим се из основа променио систем припреме и расподеле учитеља, начин њиховог награђивања, дотације школа и набавке уџбеника.

Од стања израженог у тврдњи да „црквене општине и манастири Епархије темишварске који су 1919. год. припали Краљевини Румунији – имали су сви, осим Овсенице, српске вероисповедне школе.” [Костић Сл 1925: 47], до стања да у 2018/19. години постоји само 6 школа где се српски језик изучава,

било у редовној настави (од којих у Поморишју само 2), било као наставни предмет (14, од којих у Поморишју само 3: Варјаш, Вел. Семпетар, Кетфел), очевидан је иреверзибилни регрес нашег школства.

Као узроци својевремене велике флукуације учитеља у нашим школама можемо истаћи:

- неизвесну ситуацију око плата и берива, због сиромаштва црквених општина;
- неспоразуме на релацији учитељ – црквене општине;
- недовољан (неповољан) стручни рад појединих учитеља;
- смањење броја деце/разреда (или катедра).

У новије време (XX век и прве деценије XXI века), претходним узроцима треба додати још неколико:

- миграцију наставника према урбаним срединама у потрази за бољим животним условима;
- прелазак наставника са катедром у румунске секције које могу осигурати стабилност радног места (због довољног броја ученика).

Све је то утицало на укупно смањење нивоа српског школства у Румунији уопште и школства у Поморишју као његовог дела.

SERBIAN SCHOOLS IN THE MUREȘ REGION: PAST AND PRESENT

Dusan Popov

Abstract

From the situation recorded in 1919, when all settlements with a Serbian population—except Ovsenița—had Serbian schools, to the situation in 2018/19, when only six schools existed (and merely two in the entire Mureș region), an evidently irreversible regression can be observed.

The causes may be identified as follows:

Earlier period (until the second half of the 20th century):

- uncertainty regarding salaries and income due to the poverty of church municipalities;
- disagreements between teachers and church municipalities;
- insufficient (or inadequate) professional work of some teachers;
- a decrease in the number of children/classes (or teaching posts).

More recent period (second half of the 20th century and the first decades of the 21st century):

- migration of teachers toward urban areas in search of better living conditions;
- transfer of teachers to positions in Romanian-language sections, which could ensure job stability (due to a sufficient number of pupils).

All of this has contributed to an overall decline in the level of Serbian education.

ȘCOLILE SÂRBE ÎN ZONA MUREȘULUI. TRECUTUL ȘI PREZENTUL

Dusan Popov

Rezumat

De la starea înregistrată în anul 1919, când toate localitățile cu populația sârbă (cu excepția Ovseniței) aveau școală în limba sârbă, până la starea din 2018/19 când existau doar 6 școli, din care în zona Mureșului doar 2, regresul ireversibil este evident.

Cauzele pentru perioada mai veche, până la a doua jumătate a secolului XX, pot fi:

- nesiguranța salariului și venitului învățătorilor din cauza penuriei de la sate;
- neînțelegerile dascălilor cu comunitățile bisericesti;
- activitatea necorespunzătoare a unor învățători;
- micșorarea numărului de elevi.

Pentru perioada mai nouă (a doua jumătate a secolului XX și primele decenii ale secolului XXI):

- migrația cadrelor didactice către medii urbane în căutarea unor condiții de viață mai bune;
- trecerea învățătorilor în secții române, acolo fiind asigurată stabilitatea locului de muncă (număr suficient de elevi).

Toate acestea au determinat regresul școlilor sârbe în general, deci și în zona Mureșului.

Милан Дујмов

2.1. ПОПИС СВЕШТЕНСТВА ВРШАЧКЕ ЕПАРХИЈЕ 1797. ГОДИНЕ

САЖЕТАК: У раду се износе основни подаци о настанку Вршачке епархије и њеном трајању до укључења у Банатску епархију Српске православне цркве. Прати се премештање седишта током векова, што је доводио до различитих назива једне те исте епархије, и топографија према савременом географскоуправном јесте на стању. Основно пак тежиште текста своди се на препис и тумачење података о мирском свештенству према опису из 1797. године.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: Вршачка епархија, свештенство Вршачке епархије, статистика 1797, епископ Јосиф (Јовановић Шакабента).

Увод

Епархија вршачка постојала је засигурно већ 1481. године, а њено седиште налазило се у манастиру Месићу код Вршца, у време деспотовине Јована Бранковића, ктитора бројних манастира у Банату. Забележено је да се први епископ звао Партеније и да је у Банат дошао са Свете Горе, из манастира Хиландара.

Због турских најезда у XVII и почетком XVIII века, седиште епископије премештено је у Карансебеш (данашњи град у Румунији). У трећој деценији XVIII века епархија је враћена у Вршац, где је започета изградња саборне цркве и владичанског двора. У међувремену, банатски Румуни су 1865. године иступили из састава Карловачке митрополије и од источних делова Вршачке и Темишварске епархије образовали засебну православну румунску – Карансебешку епархију, која је ушла у састав новостворене Сибињске митрополије.

После стварања Краљевине СХС (1918), утврђивања државне границе са Румунијом (1919) и проглашења јединствене Српске патријаршије (1920), покренуто је питање преуређења јерархијских односа у југословенском делу Баната. Приликом попуњавања упражњених епархија, 1920. године епископ Георгије изабран је за епископа бачког, али је на његову молбу та одлука

убрзо поништена и он је остао на положају епископа темишварског све до 1931. године.

Доношењем првог Устава Српске православне цркве (1931) и његовим спровођењем (1932), уједињени су делови Вршачке и Темишварске епархије у Југославији, чиме је створена данашња Епархија банатска. После предаје Темишвара румунским властима, епископ Георгије преселио се у Велику Кикинду, одакле је управљао и делом епархије у Румунији.

Од 1. јануара 1931, после умировљења вршачког епископа Илариона (Радонића), епископ Георгије администрирао је Вршачком епархијом све до њеног коначног сједињења са делом Темишварске епархије у Југославији, када је створена Банатска епархија. Те исте године епископ Георгије изабран је за епископа банатског.

У Архиву САНУ у Сремским Карловцима недавно је пронађен опис Вршачке епархије из 1797. године, на основу кога је сачињен и опис њеног свештенства. Епархија је била подељена на шест протопрезвитерата: Вршачки, Карансебешки, Логожшки, Мехадијски, Белоцркванско-Паланачки и Варадијски. У административном систему Краљевине Угарске ови протопрезвитерати простирали су се на територији Темишварског, Торонталског и Крашовачког комитата, односно Валахо-Илиријске регименте, а делом и на територији Немачко-Банатске регименте. Тако је територија Вршачке епархије била укључена у сложен војно-цивилни систем Хабзбуршке монархије.

У попису су наведене следеће рубрике:

1. Редни број парохије у намесништву
2. Редни број пароха (капелани, ислужени пароси и ђакони нису доби-ли редни број)
3. Звање свештеника (протопрезвитер, парох, капелан, ислужени парох или ђакон)
4. Место рођења
5. Датум рукоположења и име епископа који је обавио рукоположење
6. Знање језика
7. Моралне особине („приљежан, средствен, неврежен”)
8. Старост
9. Брачно стање (ожењен или удовац)
10. Број деце (мушке, женске и укупан број)

Опис је сачињен за време епископа Јосифа Јовановића Шакабенте и закључен у децембру 1797. године.

Епископ Јосиф рођен је око 1743. у Иригу, од оца Андрије, свештеника и млађег брата патријарха Арсенија IV Јовановића Шакабенте. За ђакона је рукоположен 25. децембра 1758, за протођакона на Ускрс 1760, а за архиђакона на Велики четвртак 1770. године. Сва ова произведења извршио је митрополит Јован (Ђорђевић). За презвитера га је 1774. рукоположио митрополит Викентије (Јовановић Видак), који га је потом произвео у чин прото-

синђела. Исте године, 19. октобра, замонашио га је у манастиру Раковцу темишварски епископ Мојсије (Путник), у присуству вршачког епископа Викентија (Поповића) и горњокарловачког епископа Петра (Петровића). Већ 1. новембра митрополит га је произвео у чин архимандрита. За епископа пакрачко-славонског и целог ђенералитета Вараџдинског хиротонисао га је у Карловцима митрополит Мојсије (Путник) 31. јула 1781. године.

Своје организаторске способности Јосиф је показао у Вршачкој епархији и шире. На сопствену молбу 1786. године премештен је за епископа вршачког. У Вршцу је основао Нижу гимназију и интернат. Године 1793. обновио је манастир Месић, порушен од Турака, а Вршцу је издејствовао статус слободног краљевског града. Као учесник Темишварског сабора 1790. године борио се за успостављање Српске Војводине. Године 1791. добио је наслов краљевског конзилијара, а 1792. постао је члан и „магнат” мађарског сабора.

Преминуо је у Вршцу 31. децембра 1805. године и сахрањен у саборној Светониколајевској цркви, у лађи, под амвоном.

Ради лакшег прегледа епархије, у табеларном систему приказан је број парохија и филијала, као и број пароха, капелана, ислужених свештеника и ђакона по протопрезвитератима.

Протопрезвитерат	Број пароха	Број помоћних пароха	Број ислужених пароха	Број ђакона	Укупно
Вршачки	76	1	7	12	96
Карансебешки	73	0	3	4	80
Логожшки	61	1	3	6	71
Мехадијски	47	0	6	3	56
Бело-Црквено-Планачки	67	7	11	16	101
Варадијски	75	0	9	10	94
Укупно	399	9	39	51	498

Вершачки протопрезвитерат Темишварски комитат

1. Привилигата варош Вершац

– *Теодор Иличкић*, протопрезвитер, родом из Карансебеша; 1776. 24. августа, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 42 г.; ожењен; 3 м.; 4 ж.;

– *Никанор Нешић*, парох, родом из Вршца; 1764. 8. новембра, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 53 г.; ожењен; 1 м.; 2 ж.;

– *Георгиј Нешкович*, парох, родом из Вршца; 1789. 1. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 41 г.; ожењен;

– *Павел Максић*, парох, родом из Славоније места Драговић; 1790. 19. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 3 м.; 1 ж.;

– *Григориј Лукачик*, парох, родом из Чакова; 1796. 5. октобра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен;

– *Јосиф Божић*, помоћник протопрезвитерски, родом из Вршца; 1795. 25. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 1 м.;

– *Арсениј Михаиловић*, ђакон Саборне цркве, родом из Вршца; 1790. 25. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м.;

– *Константин Јовановић*, ђакон при 2. цркви, родом из Вршца; 1796. 9. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем., лат.; „приљежан”; 20 г.; ожењен; 1 м.;

2. Павлиш

– *Павел Стојановић*, парох, родом из места; 1792. 15. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 3 м.; 2 ж.;

3. Кевериш

– *Арсениј Николајевић*, парох, родом из места; 1790. 23. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

4. Влајковац

– *Арсениј Појовић*, парох, родом из места; 1758. 1. децембра, еп. (Јован Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 50 г.; удовац; 1 м.; 1 ж.;

– *Василиј Појовић*, парох, родом из места; 1779. 29. новембра, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

5. Ритишево

– *Живан Јаношевић*, парох, родом из места; 1767. 24. марта, еп. (Јован Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 50 г.; ожењен; 3 м.; 3 ж.;

– *Дамјан Појовић*, парох, родом из места; 1784. 13. јуна, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 48 г.; ожењен;

– *Георгиј Појовић*, ђакон, родом из места; 1792. 23. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 25 г.; ожењен; 1 ж.;

6. Потпорањ

– *Лазар Свиленџа*, парох, родом из Модоша; 1782. 25. марта, еп. (Викентије) Поповић; срп.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

– *Теодор Појовић*, ђакон, родом из места; 1793. 9. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 30 г.; ожењен;

7. Војводинци

– *Григориј Груић*, парох, родом из места; 1773. 15. октобра, еп. (Викентије Поповић) Видак; срп., влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 2 м.; 3 ж.;

– *Симеон Појовић*, парох, родом из места; 1790. 6. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Василиј Груић*, ђакон, родом из места; 1796. 12. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 22 г.; ожењен;

8. Кушчил

– *Јован Павловић*, парох, родом из места; 1765. 3. априла, еп. (Јован Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 60 г.; удовац; 2 м.; 3 ж.;

– *Трифон Павловић*, парох, родом из места; 1766. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 50 г.; ожењен; 5 м.; 1 ж.;

– *Авџустин Појовић*, парох, родом из места; 1768. 27. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

– *Стејан Мијуцовић*¹, 1766. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 48 г.; ожењен; 3 м.; 4 ж.;

– *Јован Пејировић*²-1778. 15. јуна, еп. (Викентије) Петровић; влаш.; „средствен”; 38 г.; ожењен; 1 ж.;

9. Солчица

– *Јован Николајевић*, парох, родом из места; 1793. 25. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 3 м.;

10. Јабука

– *Павел Стефановић*, парох, родом из Мађарске Печке; 1781. 1. јануара, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 37 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

– *Јован Симојадиновић*, парох, родом из места; 1792. 20. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 2 м.;

11. Марковац

– *Живан Гавриловић*, парох, родом из Вршца; 1780. 19. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 1 м.; 3 ж.;

– *Трифон Халмажан*, ђакон, родом из места; 1797. 13. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен;

12. Вел(ико). Средиште

– *Евсџајџ Дијаконовић*, парох, родом из Вршца; 1763. 15. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 55 г.; удовац; 3 м., 2 ж.;

– *Тома Николаевић*, парох, родом из Марковца; 1763. 20. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 50 г.; удовац;

– *Григориј Појовић*, парох, родом из места; 1791. 25. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „средствен”; 30 г.; ожењен;

– *Павел Вијајовић*, ђакон, родом из места; 1791. 10. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Григориј Дијаконовић*, ђакон, родом из места; 1794. 25. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

13. Мало Средиште

– *Марко Илијевић*, парох, родом из Великог Средишта; 1788. 19. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „средствен”; 31 г.; ожењен;

14. Вел(ики). Шам

– *Илија Појовић*, парох, родом из места; 1793. 24. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 3 ж.;

– *Симеон Давидовић*, парох, родом из места; 1797. 24. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

¹ Примедба у тексту: „Супернумерар, сушч иногда и не хотјашч на вакант парохџу ити, живи ину без парох[ије].”

² Примедба у тексту: „Овај свјашченик [п]остављен сушч на парохџу [в] Велико Шемљугскују за пароха, иже по неколико лет тују својевољно оставив, живит ниње отечеств своје Кушчил без парохџе.”

15. Мали Шам

– *Радивој Појовић*, парох, родом из места; 1780. 28. новембра, еп. (Јован Георгијевић; влаш., срп.; „средствен“; 40 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Маџеј Алесијевић*, парох, родом из Ритишева; 1786. 6. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан“; 36 г.; ожењен; 2 м.;

– *Георгиј Појовић*, ђакон, родом из места; 1786. 6. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан“; 24 г.; ожењен; 1 м.;

16. Лацунаш

– *Михаил Мина*, парох, родом из Форотине; 1768. 25. марта, еп. (Јован Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 50 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

– *Захариј Појовић*, парох, родом из места; 1784. 10. октобра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 35 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

17. Клопотија

– *Павел Појовић*, парох, родом из Форотине; 1779. 10. маја, еп. (Јован Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 40 г.; ожењен; 1 м.;

– *Григориј Јанковић*, парох, родом из места; 1784. 10. октобра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 39 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;

– *Петар Нејровић*, парох, родом из места; 1790. 8. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 29 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

18. Гертениш

– *Василиј Џурковић*, парох, родом из места; 1770. 30. јуна, еп. (Јован Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 50 г.; ожењен; 3 м., 3 ж.;

– *Василиј Појовић*, парох, родом из места; 1794. 18. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 23 г.; ожењен;

19. Гагаја

– *Аврам Николајевић*, парох, родом из Гертениша; 1784. 24. јула, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 40 г.; ожењен;

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из Гертениша; 1788. 13. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 36 г.; ожењен;

– *Захариј Исаковић*, парох, родом из места; 1789. 17. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 39 г.; ожењен; 1 м.;

20. Вел(ики) Шемљуг

– *Сава Мијуцовић*, парох, родом из Равне; 1782. 15. јануара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 45 г.; удовац; 3 м.; 1 ж.;

– *Павел Фрацила*, парох, родом из Ритишева; 1788. 15. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 44 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

21. Мали Шемљуг

– *Панїтелејмон Радуловац*, парох, родом из Мал(ог) Шама; 1787. 7. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан“; 41 г.; ожењен; 3 м.; 1 ж.;

22. Бићин

филијала, „От стоит от матере цркви Малог Шемљуга једин час.“

23. Пркосово

– *Михаил Мијуцовић*, парох, родом из места; 1794. 6. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 30 г.; ожењен; 3 м.;

24. Берман

– *Неделко Појовић*, парох, родом из Мал(ог) Шама; 1771. 30. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 48 г.; ожењен; 4 м.; 2 ж.;

25. Фатина

– *Тома Георгијевић*, парох, родом из Вел(ико)г Шемљуга; 1761. 1. априла, еп. (Јован) Георгијевић; срп.; „приљежан”; 56 г.; ожењен; 4 м.;

26. Ферендија

– *Живан Груић*, парох, родом из Ферендије; 1773. 15. јула, еп. Видак; влаш.; „средствен”; 45 г.; ожењен; 2 м.;

– *Георгиј Појовић*, родом из Ферендије; 1788. 15. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 2 м.; 3 ж.;

– *Јован Пејровић*, „престав вољно”, родом из Ферендије; 1754. 21. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 65 г.; удовац; 2 м.; 2 ж.;

27. Дежан фалва

– *Михаил Велимиров*, парох, родом из места; 1768. 6. јануара, еп. (Јован) Георгијевић; срп.; влаш.; „приљежан”; 51 г.; удовац; 1 м.; 2 ж.;

– *Арсениј Пејровић*³, парох, родом из Вршца; 1792. 5. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 28 г.; ожењен.

Комитат Торонталски

28. Маргита

– *Михаил Јованов*, парох, родом из места; 1783. 13. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 41 г.; ожењен; 2 м.; 2 ж.;

– *Павел Јовановић*, родом из места; 1788. 24. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м.;

29. Сент Јанош

– *Андреј Појовић*, парох, родом из Ердеља места (нечитко); 1763. 20. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 52 г.; ожењен; 3 м.; 2 ж.;

– *Андреј Појовић*, ђакон, родом из Сент Јаноша; 1797. 22. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 19 г.; ожењен; 1 м.

Комитат Крашовачки

30. Жидовина

– *Мајтеј Појовић*, парох, родом из Жидовине; 1783. 23. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м.; 3 ж.;

31. Равна

– *Николај Појовић*, парох, родом из Равне; 1783. 26. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 43 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Ране; 1789. 28. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; удовац; 1 м.; 3 ж.;

³ Примедба у тексту: „Јереј Арсениј с баталионом от Валахијско Илирическе Регименте фелдкапеланом на војевисочајшују Службу против Французов 1796. аузмарширал јест.”

– *Стефан Појовић*, парох, родом из Ране; 1790. 12. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м.; 3 ж.;

– *Михаил Појовић*, „престав вољно”, родом из Каравлахије; 1747. 25. децембра. еп. Јелисеј; влаш., „приљежан”; 85 г.; удовац; 3 м.; 1 ж.;

– *Јаков Павловић*, „престав вољно”, родом из места; 1768. 3. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., „приљежан”; 70 г.; удовац; 4 м.; 1 ж.;

32. Барбос

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Равне; 1771. 8. новембра, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш., „приљежан”; 45 г.; ожењен; 1 м.; 4 ж.;

– *Симеон Трифуновић*, парох, родом из места; 1788. 16. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., „приљежан”; 38 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.

Милиција Даитш Банатиш Регимента

33. Сент-Михаљ

– *Викентиј Скумџија*, парох, родом из места; 1797. 1. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., „приљежан”; 26 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

34. Алибунар

– *Никифор Појовић*, парох, родом из Добрице; 1770. 1. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп., „приљежан”; 50 г.; ожењен; 3 м.; 1 ж.;

– *Стефан Лацковић*⁴, парох, родом из места; 1789. 22. октобра. еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем., „приљежан”; 28 г.; ожењен;

– *Димитрије Негућ*, „ожидајет благодјенија” родом из Оравице; 1773. 14. јул, еп. Видак; влаш., „приљежан”; 46 г.; ожењен; 6 м.; 5 ж.;

35. Николинце

– *Павел Михаилов*, парох, родом из места; 1772. 22. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп., „приљежан”; 45 г.; ожењен;

– *Данил Пинкул*, парох, родом из места; 1792. 8. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м.;

36. Уљма

– *Мојсеј Појовић*, парох, родом из места; 1770. 8. новембра, еп. (Јован) Георгијевић; срп., „приљежан”; 43 г.; ожењен; 3 м.; 1 ж.;

– *Јован Сџаић*, парох, родом из места; 1788. 1. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

– *Геодор Појовић*, ђакон, родом из места; 1794. 5. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., „приљежан”; 24 г.; удовац; 1 ж.;

37. Избиште

– *Трифон Иланић*, парох, родом из места; 1796. 29. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., нем., „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 ж.;

38. Загаица

– *Мелентиј Сџојанов*, парох, родом из места; 1794. 24. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., „приљежан”; 30 г.; ожењен;

⁴ Примедба у тексту: „Јереј Стефан с првим баталионом даич банатске Регименте на во-свикочашују службу 1793. ав(густа). маширал јест.”

39. Парта

– *Георгиј Сїојановић*, парох, родом из места; 1782. 6. августа, еп. (Викентије) Поповић; срп.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

– *Сїефан Милановић*, ђакон, родом из места; 1790. 30. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м.; 2 ж.;

40. Орешац

– *Јеремија Појовић*, парох, родом из места; 1788. 18. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

41. Гребенац

– *Тома Калдарац*, парох, родом из места; 1791. 23. септембар, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 31 г.; удовац; 3 м.; 2 ж.;

42. Кајгасово

– *Андреј Појовић*, парох, родом из места; 1792. 23. фебрура, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 2 м.;

43. Стража

– *Теодосиј Појовић*, парох, родом из места; 1795. 1. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

– *Константин Појовић*, „престав вољно” родом из Каравлашке; 1759. 7. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 65 г.; удовац; 1 м.; 1 ж.

Карансебешки протопрезвитерат
Валахо-Илирическаја Регимента

1. Карансебеш

– *Георгиј Сїојка*, протопрезвитер, родом из Мехадије; 1786. 11. маја, еп. бачки (Јован) Јовановић; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Мејодује Лазаровић*, парох, родом из места; 1787. 6. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 2 м.; 1 ж.;

– *Георгиј Јорјовић*, парох, родом из места; 1790. 26. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 44 г.; ожењен; 1 м.; 1 ж.;

– *Николај Теодоровић*, парох, родом из места; 1794. 27. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Николај Теодоровић*, „престав вољно”, родом из места; 1779. 15. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 47 г.; удовац; 1 м., 3 ж.;

– *Георгиј Појовић*, ђакон, родом из места; 1797. 22. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен;

2. Јаз

– *Константин Појовић*, парох, родом из места; 1772. 12. марта, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; „приљежан”; 41 г.; удовац;

3. Чута

– *Леонтиј Јанковић*, парох, родом из Мерула; 1789. 3. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

4. Обружа

– *Мојсеј Аврамовић*, парох, родом из места; 1778. 22. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 4 м.; 2 ж.;

– *Јован Грозовић*, парох, родом из места; 1778. 23. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 41 г.; удовац; 3 м.; 1 ж.;

– *Јован Илијућ*, парох, родом из Карансебеша; 1788. 12. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан“; 35 г.; ожењен;

5. Глумбока

– *Аиџанасије Михаиловић*, парох, родом из Карансебеша; 1782. 6. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 35 г.; ожењен;

– *Јован Гијаор*, парох, родом из места; 1794. 2. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., нем.; „приљежан“; 27 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

6. Чиреша Бистра

Уиџражњена

7. Завој

филијала, „от стоит от Матере цркви Чироша Бистре $\frac{1}{4}$ сахата“;

8. Воислова

– *Андреј Агамовић*, парох, родом из Марге; 1785. 25. јануара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 36 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

9. Ваља Марџ

филијала, „от стоит от Матере цркви Воислови $\frac{1}{2}$ сахата“;

10. Марга

– *Аиџанасије Симовић*, парох, родом из места; 1795. 19. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 27 г.; удовац;

– *Стефан Симовић*, „јубилирав“, родом из места; 1770. 15. јула, еп. (Јован Георгијевић); влаш.; „приљежан“; 47 г.; удовац;

11. Мерул

– *Димитрије Појовић*, парох, родом из места; 1785. 5. јануар, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 35 г.; ожењен; 3 м.;

– *Николај Појовић*, парох, родом из места; 1793. 25. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 29 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

12. Крчма

– *Аиџанасиј Појовић*, парох, родом из Мерула; 1779. 5. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 39 г.; ожењен; 1 м.;

13. Мал

филијала, „от стоит от Матере цркви Крчми $\frac{1}{4}$ сахата“;

14. Охаба Бистра

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Јабланице; 1777. 30. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 60 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Павел Качулају*, ђакон, родом из места; 1793. 2. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 34 г.; ожењен; 1 м.;

15. Варул

– *Михаил Бисџрјану*, парох, родом из Мерула; 1795. 8. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 22 г.; ожењен; 1 м.;

16. Зервешч

– *Пејтар Божурановић*, парох, родом из Негкира (?); 1780. 11. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 42 г.; удовац;

- 17. Злакна**
– *Јован Пеџа*, парох, родом из Домашње; 1797. 1. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 ж.;
- 18. Далч**
– *Николај Јаношевић*, парох, родом из места; 1765. 30. новембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 67 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;
- 19. Чиклен**
филијала, „от стоит от Матере цркви Далч ½ сахата”;
- 20. Руен**
– *Николај Адамовић*, парох, родом из Карансебеша; 1777. 8. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; удовац;
- 21. Турнул**
филијала, „от стоит от Матере цркви Руен 1/8 сахата”;
- 22. Борлова**
– *Николај Драјалина*, парох, родом из места; 1793. 23. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м.;
- 23. Крпа**
– *Павел Захаријевић*, парох, родом из Балванице; 1789. 24. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
- 24. Балваница**
– *Лука Маџејевић*, парох, родом из места; 1780. 24. јуна, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 38 г.; удовац; 1 ж.;
- 25. Верчерово**
– *Михаил Сџановић*, парох, родом из Карансебеша; 1779. 24. јуна, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „неврежден”; 37 г.; удовац; 1 м.;
- 26. Валишора**
– *Михаил Пејровић*, парох, родом из места; 1789. 24. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., нем.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;
- 27. Садова**
– *Константин Појовић*, парох, родом из Армениша; 1777. 29. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; удовац;
- 28. Слатина**
филијала, „от стоит от Матере цркви Садови ¼ сахата”;
- 29. Илова**
– *Маџеј Хургуз*, парох, родом из Армениша; 1789. 1. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 38 г.; ожењен;
- 30. Армениш**
– *Филиј Гриџор(ијевић?)*, парох, родом из места; 1782. 18. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 5 ж.;
- 31. Фењеш**
– *Георгиј Појовић*, парох, родом из Терегове; 1780. 25. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 39 г.; удовац; 1 м., 3 ж.;

32. Руска

– *Константин Јакобовић*, парох, родом из Терегове; 1772. 13. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен“; 40 г.; удовац;

33. Терегова

– *Теодор Думбачил*, парох, родом из места; 1785. 14. јануара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 38 г.; удовац; 2 ж.;

– *Михаил Дерзеску*, парох, родом из места; 1790. 3. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „неврежен“; 26 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Јован Думбачил*, парох, родом из места; 1795. 26. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 23 г.; ожењен; 1 м.;

– *Пејтар Думбачил*, ђакон, родом из места; 1797. 12. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 20 г.; ожењен; 1 м.;

34. Петрошница

– *Мојсеј Георгијевић*, парох, родом из места; 1777. 14. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен“; 40 г.; удовац; 2 м., 1 ж.;

35. Букошница

– *Константин Јовановић*, парох, родом из Петрошнице; 1795. 23. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 22 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

36. Голгуц

филијала, „от стоит от Матере цркви Букошници $\frac{1}{2}$ сахата“;

37. Појана

– *Јован Коракојев*, парох, родом из Каравлахије; 1790. 26. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 32 г.; ожењен; 1 м.;

38. Бућин

– *Пејтар Дона*, парох, родом из Илове; 1790. 25. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 30 г.; удовац; 1 м.;

39. Приснјан

филијала, „токмо текуштаја Тамиш вода раздеље их“;

Провинциал
Комитат Крашовачкиј

40. Ваља Доулуј

– *Теодор Појовић*, парох, родом из места; 1759. 8. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 57 г.; удовац; 1 м.;

– *Анијониј Појовић*, парох, родом из места; 1789. 6. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 31 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

41. Жупа

– *Георгиј Присекану*, парох, родом из Варула; 1792. 6. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 26 г.; ожењен; 1 м.;

42. Загужен

– *Анијониј Јовановић*, парох, из Жупе родом; 1788. 15. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 31 г.; удовац;

43. Ружиносул

– *Майеј Кирњанул*, парох, из Мјутника родом; 1794. 29. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

44. Охаба Мјутник

– *Дамаскин Појовић*, парох, родом из Логофале; 1775. 25. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 51 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Илија Појовић*, ђакон, родом из Дериња; 1797. 15. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 23 г.; ожењен;

45. Мјутник

– *Пејтар Јаношевић*, парох, родом из Гребешча; 1782. 16. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м.;

– *Пејтар Јовановић*, парох, родом из места; 1787. 10. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 26 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

46. Присака

– *Павел Појовић*, парох, родом из места; 1770. 10. јула, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 46 г.; удовац; 1 м.;

– *Захариј Зуза*, парох, родом из места; 1788. 22. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен;

47. Каваран

– *Симеон Аврамовић*, парох, родом из Загужења; 1780. 8. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; удовац; 3 м.;

48. Тинкова

– *Мојсеј Појовић*, парох, родом из места; 1789. 9. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 29 г.; ожењен;

49. Пешчера

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из места; 1789. 30. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 3 ж.;

50. Мачова

– *Михаил Констјаниновић*, парох, родом из места; 1772. 12. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;

– *Викентиј Појовић*, парох, родом из места; 1787. 2. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

51. Ежериш

– *Флора Пејровић*, парох, родом из места; 1780. 11. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 39 г.; удовац; 1 ж.;

– *Василије Појовић*, парох, родом из места; 1788. 16. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Дамаскин Појовић*, парох, родом из места; 1793. 25. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 25 г.; ожењен;

52. Зорленц Мик

– *Николај Појовић*, парох, родом из места; 1788. 23. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м., 4 ж.;

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1788. 30. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

53. Бребул

– *Николај Појовић*, парох, родом из Карансебеша; 1780. 9. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „неврежден“; 40 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

– *Филиј Јовановић*, парох, родом из Згребешча; 1788. 22. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 31 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Тома Појовић*, парох, родом из места; 1795. 11. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „неврежден“; 24 г.; ожењен;

54. Сочењ

– *Јован Михаиловић*, парох, родом из Сочења; 1779. 10. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 37 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Викентије Појовић*, парох, родом из места; 1787. 2. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 31 г.; ожењен; 2 ж.;

55. Тирнова

– *Тома Појовић*, парох, родом из Ваља Доулуј; 1777. 6. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „неврежден“; 42 г.; ожењен;

– *Јован Николајевић*, парох, родом из места; 1788. 23. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 30 г.; удовац; 1 ж.;

– *Стефан Појовић*, парох, родом из Ваља Доулуј; 1794. 5. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен“; 26 г.; ожењен; 2 ж.;

56. Ваља Дени

– *Софониј Појовић*, парох, родом из места; 1789. 12. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „неврежден“; 33 г.; ожењен; 1 м.;

– *Филиј Пејровић*, парох, родом из Церове; 1797. 22. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 25 г.; ожењен; 1 м.;

57. Ападија

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Маковице; 1777. 21. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен“; 45 г.; ожењен; 4 м., 1 ж.;

58. Делинешч

– *Николај Пејровић*, парох, родом из места; 1793. 29. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 26 г.; удовац;

– *Константиин Појовић*, „јубилirati“, родом из места; 1770. 4. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 52 г.; удовац;

59. Охабица

филијала, „от стоит от Матере цркви Делинешчи ½ сахата“;

60. Руци

– *Константиин Појовић*, парох, родом из Ваља Доулуј; 1770. 26. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 52 г.; удовац; 1 м.

Логожки Протопрезвитерат
Комитат Крашовачкиј

1. Логош

– *Константиин Аїанасијевић*, протопрезвитер, родом из Вршца; 1768. 15. августа, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш., нем., лат.; „приљежан“; 52 г.; ожењен; 4 м., 3 ж.;

– *Дамаскин Гина*, парох, родом из Логоша; 1752. 15. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 68 г.; удовац;

– *Георгиј Лайагајовић*, парох, родом из Логоша; 1764. 15. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 54 г.; удовац; 2 м.;

– *Јаков Јовановић*, парох, родом из Логоша; 1768. 24. фебруара, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 49 г.; ожењен; 1 м.; 2 ж.;

– *Дамаскин Лайагајовић*, парох, родом из Логоша; 1796. 12. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 2 м.;

– *Дамаскин Пејтрац*, парох, родом из Логоша; 1767. 18. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 56 г.; ожењен; 2 м.; 2 ж.;

– *Павел Пејтрац*, „спомошник родитеља”, родом из места; 1797. 15. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 2 м.;

– *Михаил Појовић*, ђакон, родом из места; 1791. 15. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

2. Силха

– *Александар Појовић*, парох, родом из места; 1790. 6. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Арсениј Појовић*, парох, родом из места; 1792. 25. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 1 м.;

3. Невринча

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из места; 1779. 11. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; удовац; 2 м., 1 ж.;

4. Ваља Лунга

– *Гаврил Јовановић*, парох, родом из Сусани; 1794. 28. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 3 ж.;

5. Ежерш

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из места; 1781. 3. априла, еп. темишварски (Мојсеј) Путник; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Теодор Појовић*, „преставши вољно, родом из Каравлахије из места Липеште”; 1757. 29. јуна, еп. Мелентије из Видина; влаш.; „средствен”; 72 г.; удовац;

6. Тапија

– *Димитрије Појовић*, парох, родом из места; 1797. 2. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 22 г.; ожењен; 1 м.;

7. Хармадија

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Тапије; 1771. 2. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 47 г.; удовац; 1 м.;

8. Чиреша

– *Симеон Пејровић*, парох, родом из Цене; 1772. 1. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 53 г.; удовац; 1 м.;

– *Филиј Пејровић*, парох, родом из места; 1789. 12. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Пејтар Пејровић*, ђакон, родом из места; 1796. 9. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 21 г.; ожењен; 1 ж.;

9. Магур

филијала, „от стоит от Матере цркви Чиреши $\frac{3}{4}$ сахата”;

10. Кричова

– *Пеџар Појовић*, парох, родом из места; 1772. 10. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 48 г.; удовац; 1 ж.;

– *Симеон Појовић*, парох, родом из места; 1788. 16. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

11. Кривина

– *Пеџар Мицковић*, парох, родом из Олошага; 1780. 21. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 39 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

12. Жиднора

– *Дамаскин Дарловић*, парох, родом из Салбажела; 1794. 18. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Дамаскин Појовић*, парох, родом из места; 1796. 1. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен;

– *Јанко Јаношевић*, „престав вољно”, родом из места; 1764. 6. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „неврежден”; 58 г.; удовац;

13. Сакул

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из Салдажела; 1770. 11. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 51 г.; ожењен;

– *Михаил Појовић*, парох, родом из места; 1789. 1. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; удовац;

14. Цена

– *Константиин Новаковић*, парох, родом из Охабе; 1795. 7. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

15. Салбажел

– *Живан Појовић*, парох, родом из Оравице; 1782. 24. марта, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 41 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

16. Гавождија

– *Стефан Појовић*, парох, родом из Олошага; 1787. 1. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен;

– *Аврам Појовић*, парох, родом из места; 1789. 11. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

17. Логожел

– *Николај Агамовић*, парох, родом из места; 1790. 9. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Николај Јовановић*, парох, родом из места; 1795. 6. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м.;

18. Олошаг

– *Теодор Пејровић*, парох, родом из места; 1794. 25. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 1 м. 1 ж.;

19. Зребешч

– *Несџор Пејровић*, парох, родом из места; 1773. 28. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 56 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Анџоније Појовић*, парох, родом из места; 1789. 26. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м. 1 ж.;

– *Николај Пејровић*, парох, родом из места; 1797. 11. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м. 1 ж.;

20. Драгомирешч

– *Аџанасиј Појовић*, парох, родом из места; 1787. 16. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „неврежден”; 38 г.; ожењен;

– *Михаил Франц*, парох, родом из Скејуша; 1793. 1. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м. 1 ж.;

21. Скејуш

– *Николаје Појовић*, парох, родом из места; 1758. 1. јула, (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 56 г.; удовац;

– *Пејтар Румела*, парох, родом из Згребешча; 1789. 17. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м.;

– *Дамаскин Паскуловић*, парох, родом из Тапије; 1792. 6. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 2 ж.;

22. Зорленц Маре

– *Илија Павловић*, парох, родом из места; 1770. 11. јануара, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „неврежден”; 49 г.; ожењен;

– *Блајоје Пејровић*, парох, родом из места; 1772. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 47 г.; ожењен; 3 м.;

– *Викентије Појовић*, парох, родом из места; 1780. 6. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 39 г.; удовац; 1 м. 1 ж.;

– *Димитрије Думбачил*, парох, родом из Карансебеша; 1791. 8. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Павел Крачуновић*, „преставши вољно”, родом из места; 1770. 10. јула, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 48 г.; удовац;

– *Емануил Пејровић*, ђакон, родом из места; 1797. 25. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Анџоније Цају*, ђакон, родом из места; 1797. 25. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 22 г.; ожењен; 1 м.;

23. Дежешч

– *Григориј Појовић*, парох, родом из Каравлахије; 1792. 23. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 2 м.;

– *Николај Појовић*, парох, родом из места; 1797. 29. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 21 г.; ожењен; 1 м.;

24. Ферлјуг

– *Симеон Појовић*, парох, родом из места; 1773. 20. децембра, еп. (темишварски Викентије Јовановић) Видак; влаш.; „приљежан”; 40 г.; удовац; 2 м.;

– *Димитрије Аврамовић*, парох, родом из Ваља Маре; 1789. 22. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

25. Ремета

– *Јелисеј Јовановић*, парох, родом из места; 1788. 4. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; удовац;

26. Висаг

– *Михаил Боїдановић*, парох, родом из места; 1758. 1. јула, еп. (Јован Георгијевић) влаш.; „приљежан”; 65 г.; удовац;

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из места; 1787. 7. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Георгиј Боїдановић*, парох, родом из места; 1795. 22. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

– *Григориј Михаиловић*, ђакон, родом из Логожа; 1796. 1. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 21 г.; ожењен;

27. Хонорич

– *Николај Баћу*, парох, родом из Зорленц Маре; 1782. 6. септембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 44 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

28. Сату Мик

– *Михаил Јовановић*, парох, родом из места; 1791. 26. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

29. Херендешч

– *Дамаскин Појовић*, парох, родом из места; 1779. 20. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; удовац;

– *Михаил Магеску (?)*, парох, родом из Олошага; 1790. 25. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен;

30. Ходош

– *Симеон Појовић*, парох, родом из места; 1782. 7. јануара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 26 г.; удовац; 1 м.;

31. Болдур

– *Георгије Крачуновић*, парох, родом из Сенерсига; 1786. 17. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;

– *Павел Павловић*, парох, родом из Ердџа села Стреј; 1788. 16. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 2 м.

Комитат Темишварскиј

32. Сенерсиг

– *Јован Пејровић*, парох, родом из места; 1790. 30. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 37 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;

33. Мађар Сакош

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из Олошага; 1787. 2. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 37 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

– *Јован Појовић*, парох, родом из Олошага; 1794. 27. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Николај Појовић*, парох, родом из Олошага; 1797. 24. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м.

Мехадијскиј протопрезвитерат
Валахо-Илирическаја Регимента

1. Мехадија

– *Николај Сїојка*, протопрезвитер, родом из Мехадије; 1777. 25. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Николај Димитријевић*, парох, родом из места; 1786. 21. маја, еп. ново-садски (Јован) Јовановић; влаш., срп.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Христофор Сїојка*, парох, родом из места; 1795. 2. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м.;

– *Павел Мажару*, ђакон, родом из места; 1797. 1. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м.;

2. Печенешка

филијала, „от стоит от Матере цркви Мехадиј ¼ сахата”;

3. Ваља Балвашница

– *Димитрије Мирулеску*, парох, родом из места; 1797. 14. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 28 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Георгиј Мирулеску*, „престав вољно”, родом из места; 1743. 14. октобра, еп. Константин видински; влаш.; „немошчен”; 85 г.; ожењен; 3 м.;

4. Плугова

– *Георгије Владичану*, парох, родом из Крушовца; 1794. 1. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; удовац;

5. Глобу Реу

– *Лазар Шуваїеу*, парох, родом из места; 1787. 30. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 33 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

6. Боголтин

– *Јован Рагој*, парох, родом из места; 1789. 20. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

7. Корњарева

– *Сїефан Мунїану*, парох, родом из места; 1786. 15. априла, еп. (ердельски) (Гедеон) Никетић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен;

– *Несїор Поїовић*, парох, родом из места; 1790. 20. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 4 ж.;

8. Корња

– *Јован Драїанеску*, парох, родом из места; 1786. 8. маја, еп. арадски (Павле) Авакумовић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м.;

– *Андреј Драїанеску*, парох, родом из места; 1789. 20. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 29 г.; ожењен;

9. Домашња

– *Николај Пеїа*, парох, родом из места; 1777. 25. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 40 г.; ожењен;

– *Киријак Пеїа*, парох, родом из места; 1777. 29. октобра, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 37 г.; удовац; 2 ж.;

10. Канижа

филијала, „от стоит от Матере цркви Домашњи $\frac{1}{4}$ сахата”;

11. Лункавица

упражњена

12. Верендин

– *Пејтар Сјунеј*, парох, родом из Терегове; 1789. 12. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 31 г.; ожењен; 2 ж.;

13. Мехадика

– *Рафаил Рошковић*, парох, родом из Лункавице; 1768. 9. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „средствен”; 60 г.; удовац; 1 ж.;

– *Павел Рошковић*, парох, родом из Лункавице; 1789. 20. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 3 м.;

14. Глобу-Крајови

– *Михаил Појовић*, парох, родом из Ограденије; 1777. 8. септембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 50 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

15. Крушовец

– *Гријорије Василеску*, парох, родом из места; 1790. 6. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; ожењен; 1 м.;

16. Купторја

филијала, „от стоит от Матере цркви Крушовца $\frac{1}{2}$ сахата”;

17. Јабленица

– *Захарије Тајуку*, парох, родом из Јабленице; 1789. 8. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 33 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Георгије Траиловић*, парох, родом из Јабленице; 1796. 20. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 24 г.; ожењен; 1 м.;

– *Игњатиј Тајуку*, „преставши вољно”, родом из Јабленице; 1768. 15. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „неврежден”; 60 г.; ожењен; 1 м.;

– *Николај Траиловић*, „јубилират неспособности ради”, родом из места; 1771. 21. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 44 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

18. Петник

– *Георгије Журжинка*, парох, родом из Петника; 1783. 8. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 2 ж.;

19. Првова

– *Илија Калцун*, парох, родом из Корње; 1794. 12. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., нем.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 м.;

20. Лапушничел

филијала, „от стоит от Матере цркви Првови $\frac{3}{4}$ сахата”;

21. Борловени

– *Илија Милулеску*, парох, родом из Домашње; 1789. 20. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 32 г.; ожењен; 1 ж.;

22. Паташ

– *Јован Рошка*, парох, родом из Лункавице; 1792. 25. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м.;

– *Георгиј Дражила*, „преставши вољно”, родом из места; 1771. 21. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „неврежден”; 60 г.; удовац; 1 м.;

23. Прилебец

– *Михаил Дражила*, парох, родом из места; 1794. 15. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен;

24. Бозович

– *Михаил Појовић*, парох, родом из Иладије; 1775. 5. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 50 г.; удовац; 2 м.;

– *Георгиј Димитријевић*, парох, родом из Банија; 1789. 14. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

– *Георгиј Сиваниловић*, ђакон, родом из Чиклове; 1795. 14. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м.;

25. Лапушник

– *Георгиј Дамјанов*, парох, родом из Саоке; 1789. 20. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

26. Мочериш

– *Василије Терба*, парох, родом из места; 1787. 27. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., нем.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 ж.;

27. Далбочец

– *Андреј Камјану*, парох, родом из Пригора; 1785. 15. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

28. Шопот

– *Григориј Ваџиску*, парох, родом из места; 1773. 28. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 50 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

29. Грбовец

– *Јован Констјаниновић*, парох, родом из Ракашдије; 1780. 15. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 38 г.; удовац; 1 м.;

30. Банија

– *Димитрије Бојојевић*, парох, родом из Оравице; 1780. 28. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 38 г.; удовац; 1 ж.;

– *Григориј Пирџић (?)*, парох, родом из места; 1787. 27. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

31. Рударија

– *Кирил Сербовић*, парох, родом из места; 1763. 10. августа, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 58 г.; ожењен; 5 м., 4 ж.;

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1796. 17. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 1 м.;

– *Петар Појовић*, „преставши вољно”, родом из места; 1765. 27. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 60 г.; ожењен; 6 м., 4 ж.;

32. Пригор

– *Илија Камјану*, парох, родом из места; 1782. 24. марта, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 38 г.; удовац; 1 ж.;

– *Андреј Лукарец*, парох, родом из Саске; 1790. 31. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

- 33. Путна**
филијала, „от стоит от Матере цркви Пригоре 1 сат”;
- 34. Свиница**
– *Николај Шалићраровић*, парох, родом из Потока; 1785. 15. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 1 ж.;
- 35. Плавичевица**
– *Петар Серафимовић*, парох, родом из Потока; 1796. 15. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 32 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;
- 36. Тисовица**
филијала, „от стоит от Матере цркви Плавичевици 2 сата”;
- 37. Оградања**
– *Јован Пејровић*, парох, родом из места; 1797. 20. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 25 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;
- 38. Дубова**
филијала, „от стоит от Матере цркви Ограденији 1 ½ сата”;
- 39. Ешелница**
– *Константин Појовић*, парох, родом из Јабленице; 1778. 18. октобра, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 3 м.;
- 40. Оршава**
– *Ефџимиј Пројић*, парох, „родом из Сервије мјес(та) Пожаревца”; 1762. 21. новембра, еп. Гаврил из Ниша; срп., грч., влаш., тур.; „приљежан”; 60 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
– *Дамаскин Хажуја*, јерођакон, „родом из Сервије мјес(та) Пожаревца”; 1762. 21. новембра, еп. Гаврил из Ниша⁵; срп., грч., влаш., тур.; „приљежан”; 34 г.; удовац; 1 м.;
- 41. Жупалник Нови**
– *Петар Појовић*; парох, родом из места; 1792. 17. октобра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м.;
- 42. Жупалник Стари**
филијала, „от стоит от Матере цркви Новог Жупалника ¼ сата”;
- 43. Туфер**
– *Јован Пицијајев*, парох, родом из места; 1782. 1. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;
- 44. Корабник**
филијала, заједно са Туфером;
- 45. Топлец**
– *Василије Појовић*, парох, родом из места; 1796. 15. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „средствен”; 29 г.; ожењен; 2 ж.;
– *Илија Појовић*, „преставши вољно”, родом из места; 1771. 2. марта, еп. Пахомије (Кнежевић); влаш.; „средствен”; 62 г.; удовац;

⁵ Примедба: У тексту је назначено да су му подаци истоветни са подацима пароха Протића, што се тиче порекла, датума рукоположења и знања језика. Међутим, ово је вероватно грешка, јер је немогуће да је рукоположен 1762. године, када је 1797. имао свега 34 године.

46. Брза

филијала, „от стоит от Матере цркви Топлеца ½ сата”;

Бјело – Церквено – Паланачкиј протопрезвитерат
Валахо – Илирическаја Регимента

1. Берзаска

– *Илија Урошевић*, парох, родом из Кусића; 1792. 7. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

2. Долња Љубкова

– *Илија Медаковић*, парох, родом из места; 1795. 4. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 23 г.; ожењен; 1 ж.,

– *Анастасиј Сћефановић*; „неспособности ради престав вољно, родом из Сервије”; еп. Дионисије (Поповић) „белиградски”; срп., влаш.; „приљежан”;⁶

3. Горња Љубкова

– *Михаил Белогедић*, парох, родом из „Сервије”; 1771. 10. децембра, еп. Јеремија (Папазоглу) „белиградски”; срп., влаш.; „средствен”; 58 г.; ожењен; 4 м.;

4. Сићевица

– *Сћефан Кузмановић*, парох, родом из Долње Љубкове; 1788. 22. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „средствен”; 41 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

5. Молдава

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1762. 4. марта, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 54 г.; удовац; 2 ж.;

– *Јован Сћефановић*, парох, родом из Калуђерове; 1795. 24. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

6. Мачевац

– *Анђониј Марковић*, парох, родом из Кусића; 1787. 25. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „средствен”; 40 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

7. Пожежена Сербска

– *Евџимиј Бојдановић*, парох, родом из Радимње; 1788. 20. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

8. Пожежена Валахијска

филијала, „от стоит от Матере цркви Пожежени Сербској ¼ сата”;

9. Радимња

– *Сћефан Бојдановић*, парох, родом из места; 1766. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 54 г.; удовац; 3 м., 2 ж.;

– *Јефрем Бојдановић*, „спомошчник”, родом из места; 1794. 12. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

⁶ Примедба: Датум рукоположења, година старости, брачно стање и број деце нису забележени.

– *Јован Сїојадиновић*, ђакон, родом из места; 1788. 20. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м.;

10. Белобрешка

– *Јован Лазаровић*, парох, родом из места; 1761. 12. децембра, еп. (Јован Георгијевић; срп.; „приљежан”; 61 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

– *Пејтар Сїојковић*, парох, родом из Молдаве; 1790. 9. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Живко Појовић*, „Сервијанац очекује(т) благодареније”; 1787. 8. јуна, еп. (Дионисије) Поповић „белиградски”; срп.; „приљежан”; 39 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

11. Сушка

филијала, „от стоит от Матере цркви Белобрешки ¼ сата”;

12. Дивич

филијала, „от стоит от Матере цркви Белобрешки ¼ сата”;

13. Најдаш

– *Јован Новаковић*, парох, родом из места; 1762. 12. јануара, еп. (Јован Георгијевић; срп., влаш.; „средствен”; 54 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Рафаил(л) Радоњић*, парох, родом из Калуђерове; 1787. 12. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 2 м.;

14. Лесковица

– *Василиј Сїоићевић*, парох, родом из места; 1763. 15. августа, еп. (Јован Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 57 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Јован Појовић*,⁷ „спомошчник”, родом из места; 1782. 8. септембра, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 2 м.;

15. Калуђерево

– *Михаил Новаковић*, парох, родом из места; 1782. 17. септембра, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 44 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Михаил Новаковић*, ђакон, родом из места; 1794. 4. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 22 г.; ожењен; 1 м.;

16. Крушчица

– *Јован Георгијевић*, парох, родом из места; 1785. 1. јануара, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;

– *Трифон Теодоровић*, ђакон, родом из места; 1794. јуна, 29., еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 22 г.; ожењен; 1 м.;

17. Кусић

– *Арсениј Пујић*, парох, родом из места; 1789. 5. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Сїефан Појовић*, парох, родом из места; 1793. 17. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 29 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

– *Павел Милутиновић*, ђакон, родом из места; 1794. 11. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 ж.;

⁷ Напомена у тексту: „Јереј Јован Поповић с 2. баталионом с Валахо Илиреческом Региментом јако фелт-капелан аузмарширал јест против Французов.”

18. Златица

– *Лазар Фрайџејев*, парох, родом из места; 1790. 29. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 37 г.; ожењен; 4 ж.;

19. Лангофелт

– *Арсениј Буцајковић*, парох, родом из места; 1794. 29. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м.;

20. Сакаловац

– *Илија Новаковић*, парох, родом из Златице; 1789. 18. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен;

– *Симеон Пойовић*, ђакон, родом из Лангофелта; 1795. 9. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 1 м. 1 ж.;

21. Паланка

– *Ефџимиј Илинкић*, парох, родом из Кусића; 1788. 23. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.

Даич Банатска Регимента

22. Дубовац

– *Милован Ђабововић*, парох, родом из места; 1772. 18. јуна, еп. (Јован Георгијевић; срп.; „приљежан”; 51 г.; удовац; 2 м., 2 ж.;

– *Сава Милошевић*⁸, „спомошчник”, родом из места; 1795. 6. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш., нем.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 1 м.;

23. Гај

– *Јован Бојдановић*, парох, родом из Лангофелта; 1783. 6. децембра, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш.; „приљежан”; 55 г.; ожењен; 4 м., 4 ж.

Валахо – Илирическаја Регимента

24. Дупљаја

– *Георгиј Ракић*, парох, родом из Крушчице; 1766. 14. марта, еп. (Јован Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 57 г.; ожењен; 4 м., 5 ж.;

25. Јасенова

– *Михаил Јовановић*, парох, родом из места; 1762. 26. децембра, еп. (Јован Георгијевић; срп.; „приљежан”; 52 г.; удовац; 2 ж.;

– *Стефан Пойовић*, парох, родом из места; 1782. 14. августа, еп. (Викентије) Поповић; срп.; „приљежан”; 48 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Јован Јовановић*, „спомошчник”, родом из места; 1795. 24. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., нем.; „приљежан”; 23 г.; ожењен; 1 ж.;

26. Цервена Церква

– *Матјеј Марковић*, парох, родом из места; 1794. 30. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 1 м.;

⁸ Напомена у тексту: „Јереј Сава Милошевић с 6.-тим баталионом аузмарширал јест, јако фелт капелан против Французов.”

27. Врачев Гај

– *Лука Милејић*, парох, родом из места; 1758. 12. јуна, еп. (Јован) Георгијевић; срп.; „приљежан”; 60 г.; ожењен; 2 м.;

– *Димитриј Појовић*, парох, родом из места; 1787. 12. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 ж.;

28. Бјела Церква

– *Рафаил Милошевић*, протопрезвитер, родом из Срема места Брестича;⁹ 1785. 12. априла, еп. (Викентије) Поповић; срп., влаш., лат., нем.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

– *Андреј Живановић*, парох, родом из Сегедина; 1786. 26. маја, еп. бачки (Јован) Јовановић; срп., влаш, мађ.; „приљежан”; 42 г.; удовац; 3 м., 1 ж.;

– *Сава Појовић*, „спомошчник”, родом из Врачев (Гаја); 1793. 8. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 ж.

Комитат Крашовачкиј

29. Суботица

– *Михаил Живановић*, парох, родом из Бјеле Церкве; 1794. 8. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „средствен”; 38 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Илија Појовић*, ђакон, родом из места; 1795. 24. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 23 г.; ожењен; 1 м.;

30. Јам Јам

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1783. 16. августа, еп. (Викентије) Поповић; валш., срп.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Јосиф Појовић*, парох, родом из места; 1793. 8. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 25 г.; ожењен; 4 ж.;

– *Матеј Појовић*, „старости ради престав”, родом из Калуђерове; 1775. 12. марта, еп. (Јован) Георгијевић; срп., влаш.; „приљежан”; 78 г.; ожењен; 4 м., 4 ж.;

31. Чорга

– *Живан Марџиновић*, парох, родом из места; 1782. 5. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 34 г.; ожењен;

32. Вран

– *Марко Лазаровић*, парох, родом из места; 1764. 15. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 54 г.; ожењен; 3 м.;

– *Петар Мунџану*, парох, родом из места; 1793. 26. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 36 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

– *Павел Појовић*, ђакон, родом из места; 1795. 15. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 21 г.; ожењен; 1 м.;

33. Аер-Дорф

– *Јован Белу*, парох, родом из Брањуца; 1797. 11. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

⁹ Примедба: вероватно Брестач.

34. Врањуц

– *Јован Јаношевић*, парох, родом из места; 1771. 30. марта, еп. (Јован Георгијевић; влаш.; „приљежан”); 47 г.; ожењен; 4 м., 2 ж.;

– *Георгиј Траиловић*, парох, родом из места; 1790. 30. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

– *Павел Траиловић*, „старости ради престав”, родом из места; 1754. 8. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 73 г.; удовац; 2 м., 1 ж.;

– *Михаил Пойовић*, ђакон, родом из места; 1797. 29. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен; 1 м.;

35. Мирковац

– *Јован Пойовић*, парох, родом из места; 1782. 19. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „средствен”; 36 г.; удовац;

36. Берлишче

– *Стефан Лунџовић*, парох, родом из Аердорфа; 1795. 6. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен;

37. Ракашчија

– *Давид Балика*, парох, родом из места; 1779. 2. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „средствен”; 39 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

– *Михаил Пелојевић*, парох, родом из места; 1789. 11. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 29 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Павел Пејровић*, парох, родом из места; 1790. 29. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 38 г.; ожењен; 2 м.;

– *Траил Пеловић*, „престав вољно”, родом из места; 1760. 1. јануара, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 77 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Јован Јанковић*, ђакон, родом из Николинце; 1790. 24. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Јован Балика*, ђакон, родом из места; 1797. 29. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 21 г.; ожењен; 2 ж.;

38. Чиклова Стара

– *Георгиј Пойовић*, парох, родом из места; 1789. 4. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 25 г.; ожењен; 2 м.;

– *Павел Пойовић*, парох, родом из места; 1789. 21. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен; 2 м.;

– *Трифон Данча*, парох, родом из места; 1790. 9. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 29 г.; удовац; 2 ж.;

– *Констјантин Пойовић*, „престав вољно”, родом из места; 1768. 3. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 45 г.; удовац; 1 м.;

39. Чиклова Берверк

– *Алексиј Негућ*, парох, родом из Ораовице; 1783. 14. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 3 м., 2 ж.;

40. Иладија

– *Јован Павловић*, парох, родом из места; 1760. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „средствен”; 60 г.; ожењен; 4 м., 1 ж.;

– *Адам Пойовић*, парох, родом из места; 1789. 29. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

- *Трифон Појовић*, „спомошчник”, родом из места; 1797. 26. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 4 м., 2 ж.;
- *Сџраин Појовић*, „старости ради уступио”, родом из места; 1764. 15. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 56 г.; ожењен; 4 м., 1 ж.;

41. Соколар

- *Николај Александровић*, парох, родом из места; 1794. 2. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;
- *Петар Дражила*, „из Сервије родом очекује благодјеланије”; 1790. 6. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м.;
- *Трифон Аврамовић*, ђакон, родом из места; 1795. 22. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 25 г.; ожењен;

42. Поток

- *Константин Појовић*, парох, родом из места; 1796. 9. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 30 г.; ожењен; 2 ж.;
- *Георгиј Појовић*, „престав вољно”, родом из места; 1766. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 58 г.; ожењен; 1 м.;
- *Викентиј Дражиловић*, ђакон, родом из места; 1797. 28. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 25 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

43. Саска Стара

- *Павел Гајиовић*, парох, родом из места; 1790. 11. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 1 ж.;
- *Радул Појовић*, „неврјества ради престав”, родом из места; 1772. 29. септембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 56 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;
- *Јаков Журковић*, ђакон, родом из места; 1793. 27. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

44. Саска Бергверк

- *Димитрије Александровић*, парох, родом из места; 1761. 21. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 58 г.; удовац; 2 м.;
- *Јован Александровић*, „спомошчник”, родом из места; 1788. 7. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; срп., влаш.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

45. Слатина

- *Јаков Савуловић*, парох, родом из места; 1789. 12. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
- *Сава Савуловић*, парох, родом из места; 1795. 28. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 23 г.; удовац; 1 ж.;
- *Јован Савић*, „старости ради престав вољно”, родом из места; 1758. 12. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 70 г.; ожењен; 2 м., 4 ж.;

46. Боготин

- *Младен Аврамовић*, парох, родом из Саске; 1778. 12. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 39 г.; ожењен; 2 ж.;
- *Вукмир Марина*, ђакон, родом из места; 1797. 28. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен;

47. Петрилова

– *Маринко Димитријевић*, парох, родом из Калуђерова; 1780. 13. јуна, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 56 г.; удовац; 2 м.;

– *Михаил Пойовић*, ђакон, родом из места; 1792. 6. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 23 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

48. Маковишче

– *Николај Консијаниновић*, парох, родом из места; 1793. 26. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 27 г.; ожењен; 2 ж.;

49. Чукич

– *Василиј Бојојевић*, парох, родом из места; 1776. 7. јуна, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 52 г.; ожењен; 3 м.;

– *Георгиј Пойовић*, парох, родом из места; 1797. 9. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 1 м.;

– *Јован Брензеј*, ђакон, родом из места; 1792. 12. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „средствен”; 35 г.; ожењен; 2 ж.;

50. Николинц

– *Консијанин Аврамовић*, парох, родом из места; 1765. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 58 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Петар Пойовић*, ђакон, родом из места; 1797. 26. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен;

51. Русова Нова

– *Мајтеј Сианковић*, парох, родом из Оравице; 1779. 15. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 38 г.; ожењен;

52. Русова Стара

филијала, „от стоит от Матере цркви Н(ове) Русове ¼ сата”;

53. Бошњак

– *Јован Пойесков*, парох, родом из Саске; 1782. 8. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп., нем., грч.; „приљежан”; 39 г.; ожењен; 4 м., 2 ж.;

– *Јован Ваља*, парох, родом из места; 1788. 6. јун, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.

Варадијски протопрезвитерат

1. Варадија

– *Петар Лујуловић*, протопрезвитер, родом из места; 1749. 23. октобра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 69 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

– *Јован Консијаниновић*, парох, родом из места; 1762. 17. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 53 г.; ожењен; 3 м.;

– *Јован Груић*, парох, родом из места; 1765. 4. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 49 г.; удовац; 2 м.;

– *Јован Јорјовић*, парох, родом из места; 1787. 1. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

– *Трифон Лујуловић*, парох, родом из места; 1789. 2. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

– *Марко Јорџовић*, „престав вољно”, родом из места; 1756. 18. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш., срп.; „приљежан”; 58 г.; ожењен; 4 м., 1 ж.;
 – *Јаков Јорџовић*, ђакон, родом из места; 1793. 30. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 28 г.; ожењен;

2. Какова

– *Симеон Марџиновић*, парох, родом из места; 1760. 20. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 54 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;
 – *Јован Косџић*, парох, родом из места; 1790. 2. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 м.;
 – *Трифон Ојрја*, ђакон, родом из места; 1796. 15. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., нем.; „приљежан”; 24 г.; ожењен;

3. Тикван Велики

– *Марџин Гаџиовић*, парох, родом из места; 1778. 23. априла, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 42 г.; удовац; 1 м.;
 – *Јаков Појовић*, парох, родом из места; 1785. 28. октобра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 ж.;
 – *Јаков Појовић*, парох, родом из места; 1791. 26. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 3 ж.;
 – *Пејтар Паскуловић*, „престав вољно”, родом из места; 1749. 28. новембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 72 г.; удовац; 3 м., 2 ж.;
 – *Јован Гаџиовић*, ђакон, родом из места; 1796. 12. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен;

4. Крњача

– *Дамаскин Појовић*, парох, родом из места; 1789. 18. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
 – *Аврам Блџарју*, парох, родом из места; 1790. 15. септембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 37 г.; ожењен; 1 м.;

5. Коморишче

– *Дамаскин Брнка*, парох, родом из места; 1787. 15. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 45 г.; удовац; 1 м.;
 – *Мајд...*¹⁰ *Појовић*, парох, родом из места; 1787. 15. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; удовац; 2 м.;
 – *Дамаскин Бојош*, парох, родом из места; 1794. 6. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „неврежен”; 35 г.; ожењен;

6. Форотика

– *Јован Михаиловић*, парох, родом из места; 1763. 28. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 48 г.; ожењен; 5 м., 4 ж.;
 – *Константин Појовић*, парох, родом из места; 1773. 8. октобра, еп. (Викентије Јовановић) Видак; влаш.; „средствен”; 43 г.; удовац; 1 ж.;
 – *Трифон Дабић*, парох, родом из места; 1788. 26. новембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

7. Сурдук

– *Михаил Захаријев*, парох, родом из места; 1767. 25. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 52 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

¹⁰ Напомена: Нечитко име.

– *Павел Појовић*, парох, родом из места; 1794. 29. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

8. Доклен

– *Марџин Паскуловић*, парох, родом из места; 1756. 1. септембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 67 г.; удовац; 3 м., 1 ж.;

– *Иђаџије Грујић*, парох, родом из места; 1767. 12. априла, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 52 г.; удовац; 1 м., 5 ж.;

– *Павел Кресџић*, парох, родом из места; 1783. 15. јануара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 ж.;

9. Биниш

– *Филиј Срерња*, парох, из Бокше родом; 1788. 17. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 2 м.;

– *Стефан Пејровић*, парох, родом из Черне; 1790. 14. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 41 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

10. Физеш

– *Радиој Појовић*, парох, родом из места; 1788. 30. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 45 г.; удовац; 2 м., 2 ж.;

– *Јован Лукић*, парох, родом из места; 1788. 1. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 28 г.; ожењен;

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из места; 1788. 18. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

– *Пејтар Јовановић*, парох, родом из Тикван Маре; 1797. 29. октобра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 25 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

11. Бокшан

– *Јован Појовић*, парох, родом из Равне; 1772. 27. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

– *Георгиј Појовић*, парох, родом из Чарне; 1783. 9. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 39 г.; ожењен; 1 м., 3 ж.;

– *Пејтар Појовић*, парох, родом из Чарне; 1782. 12. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 36 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

12. Васиова

– *Кирил Новаковић*, парох, родом из места; 1793. 12. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

13. варош Васиова

– *Иђаџије Миахиловић*, парох, родом из места; 1779. 4. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 48 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

14. Гребла

филијала, „от стоит от Матере цркви Васиови ½ сата”;

15. Окнаде Фиер

филијала, „от стоит от Матере цркви Васиови 1 сат”;

16. Мјуниом

– *Константин Сџанковић*, парох, родом из Наидаша; 1795. 29. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан”; 33 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

17. Кјулник

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1763. 10. августа, еп. (Јован Георгијевић; влаш.; „приљежан“; 58 г.; ожењен; 2 м., 2 ж.;

– *Тома Појовић*, парох, родом из места; 1779. 28. јула, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 45 г.; удовац; 1 м., 3 ж.;

– *Михаил Појовић*, парох, родом из места; 1794. 18. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 24 г.; ожењен; 1 м.;

– *Константин Појовић*, ђакон, родом из места; 1795. 26. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 22 г.; ожењен; 1 м.;

18. Церова

– *Јован Стефановић*, парох, родом из места; 1796. 5. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 31 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;

19. Речица Бергверк

– *Николај Теодоровић*, парох, родом из Оравице; 1778. 20. септембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 45 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;

20. Гребла

филијала, „от стоит от Матере цркви Речици ½ сата“;

21. Доман

– *Јован Појовић*, парох, родом из Речице; 1778. 20. септембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 44 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;

22. Куптоара

– *Симеон Појовић*, парох, родом из Какове; 1795. 15. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан“; 28 г.; ожењен; 1 м.;

23. Франц Дорф

филијала, „от стоит от Матере цркви Кунтори 2 сата“;

24. Брјазова

филијала, „от стоит от Матере цркви Кунтори 2 ½ сата“;

25. Реу Алб

филијала, „от стоит от Матере цркви Кунтори 1 сат“;

26. Докњача Бергверк

– *Константин Пројић*, парох, родом из Логожа; 1791. 26. децембра, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан“; 36 г.; ожењен; 1 м.;

– *Јован Томић*, парох, родом из Варадије; 1795. 11. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш., срп., нем.; „приљежан“; 25 г.; ожењен; 1 ж.;

– *Петар Несџоровић*, ђакон, родом из места; 1795. 19. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан“; 21 г.; ожењен;

27. Симон Јуда

филијала, „от стоит от Матере цркви Докњачи 1 ½ сата“;

28. Петар и Павел

филијала, „от стоит от Матере цркви Докњачи ½ сата“;

29. Калина

– *Василиј Валуцану*, парох, родом из Оравице; 1780. 3. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан“; 43 г.; ожењен; 1 м., 1 ж.;

30. Секаш

– *Јован Сџеријановић*, парох, родом из Оравице; 1782. 4. маја, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

– *Јован Мариановић*, парох, родом из места; 1784. 18. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Леонџиј Појовић*, парох, родом из места; 1789. 25. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 27 г.; ожењен; 2 м.;

31. Цурцова

– *Јован Марџа*, парох, родом из Житина; 1791. 26. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; удовац;

– *Георџиј Груић*, парох, родом из Мајдана; 1795. 29. јуна, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 29 г.; удовац; 1 ж.;

– *Марко Јовановић*, „престав вољно”, родом из Марковца; 1772. 27. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 44 г.; удовац;

32. Горуја

– *Несџор Појовић*, парох, родом из Тиквања М(алог); 1778. 30. октобра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; ожењен; 2 м.;

– *Михаил Имбрија*, парох, родом из Оравице; 1782. 18. децембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 40 г.; удовац; 2 ж.;

33. Грлишче

– *Пеџар Појовић*, парох, родом из места; 1778. 15. фебруара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 2 ж.;

– *Меџеј Појовић*, парох, родом из места; 1788. 16. јула, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м.;

34. Чудановица

– *Георџиј Георгијевић*, парох, родом из места; 1772. 18. јануара, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 48 г.; ожењен; 3 м., 3 ж.;

35. Житин

– *Михаил Појовић*, парох, родом из Агадиша; 1780. 30. јануара, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 47 г.; ожењен; 5 м., 1 ж.;

– *Тома Појовић*, ђакон, родом из места; 1797. 1. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 20 г.; ожењен; 1 м.;

36. Тикван Мали

– *Јован Траиловић*, парох, родом из места; 1756. 1. септембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 61 г.; удовац;

– *Павел Марџинович*; парох, родом из места; 1768. 3. маја, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 45 г.; ожењен; 1 м., 5 ж.;

– *Георџије Јовановић*, ђакон, родом из места; 1795. 11. априла, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 32 г.; ожењен; 1 ж.;

37. Агадиш

– *Јован Појовић*, парох, родом из места; 1793. 14. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 24 г.; ожењен;

- *Алексиј Појовић*, парох, родом из Мајдана; 1793. 14. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
- *Тома Агамовић*, „престав вољно”, родом из места; 1751. 18. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „средствен”; 71 г.; удовац; 1 м., 4 ж.;

38. Мајдан

- *Павел Драјомировић*, парох, родом из места; 1764. 1. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 49 г.; удовац; 1 м., 1 ж.;
- *Дамаскин Појовић*, парох, родом из места; 1790. 3. маја, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 30 г.; ожењен; 3 м.;
- *Петар Јаношевић*, „престав вољно”, родом из места; 1760. 13. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 58 г.; ожењен; 4 м., 3 ж.;

39. Ракитова

- *Јован Појовић*, парох, родом из Варадије; 1782. 8. новембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 3 м., 1 ж.;
- *Мајтеј Сјанојев*; парох, родом из места; 1788. 20. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 1 м., 2 ж.;

40. Оравица Бергверг

- *Петар Јорјовић*, парох, родом из Варадије; 1782. 26. августа, еп. (Викентије) Поповић; влаш.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 3 м., 4 ж.;

41. Оравица

- *Јован Негућ*, парох, родом из места; 1765. 1. марта, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 54 г.; ожењен; 5 м., 2 ж.;
- *Негелко Негућ*, парох, родом из места; 1788. 18. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 38 г.; ожењен; 2 м., 3 ж.;
- *Павел Негућ*, „престав вољно, родом из места; 1754. 24. фебруара, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 65 г.; удовац; 3 м.;

42. Брошчен

- *Илија Појовић*, парох, родом из места; 1763. 19. децембра, еп. (Јован) Георгијевић; влаш.; „приљежан”; 52 г.; ожењен; 2 ж.;
- *Гаврил Јанковић*, парох, родом из места; 1782. 14. септембра, еп. (Викентије) Поповић; влаш., срп.; „приљежан”; 35 г.; ожењен; 1 м., 6 ж.;
- *Исак Јанковић*, парох, родом из места; 1793. 16. августа, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 34 г.; ожењен; 2 ж.;
- *Јован Берчанул*, „престав вољно”, родом из места; 1788. 12. марта, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 31 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.;
- *Алексиј Појовић*, парох, родом из Мајдана; 1793. 14. фебруара, еп. (Јосиф Јовановић) Шакабента; влаш.; „приљежан”; 26 г.; ожењен; 2 м., 1 ж.

Вершачки протопрезвитерат
Темишварски комитат

Бр.	Назив насеља у изворнику	Савремени назив насеља
1.	Вершац	Вршац (SR)
2.	Павлиш	Павлиш (SR)
3.	Кевериш	расељено место данас потез поред Вршца (SR) Chevereșu Mare (RO)
4.	Влајковац	Влајковац (SR)
5.	Ритишево	Ритишево (SR)
6.	Потпорањ	Потпорањ (SR)
7.	Војводинци	Војводинци (SR)
8.	Кушчил	Куштиљ (SR)
9.	Солчица	Сочица (SR)
10.	Јабука	Јабланка (SR)
11.	Марковац	Марковац (SR)
12.	Вел(ико) Средиште	Велико Средиште (SR)
13.	Мало Средиште	Мало Средиште (SR)
14.	Вел(ики) Шам	Jamu Mare (RO)
15.	Мали Шам	Мали Жам (SR)
16.	Лацунаш	Lățunaș (RO)
17.	Клопотија	Clopodia (RO)
18.	Гертениш	Gherteniș (RO)
19.	Гагаја	Gătaia (RO)
20.	Вел(ики) Шемљуг	Șemlacu Mare (RO)
21.	Мали Шемљуг	Șemlacu Mic (RO)
22.	Бићин	Butin (RO)
23.	Пркосово	Percosova (RO)
24.	Ђерман	Gherman (RO)
25.	Фатина	Ватин (SR)
26.	Ферендија	Ferendia (RO)
27.	Дежан фалва	Dejan (RO)
	Комитат	Торонталски
28.	Маргита	Маргита (SR)
29.	Сент Јанош	Барице (SR)
	Комитат	Крашовачки
30.	Жидовина	Berzovia (RO)
31.	Равна	Ramna (RO)
32.	Барбос	Bărbosu (RO)
	Милиција	Даитш Банатиш Регимента
33.	Сент Михаљ	Локве (SR)
34.	Алибунар	Алибунар (SR)
35.	Николинце	Николинци (SR)

36.	Уљма	Уљма (SR)
37.	Избиште	Избиште (SR)
38.	Загаица	Загајица (SR)
39.	Парта	Парта (SR)
40.	Орешац	Орешац (SR)
41.	Гребенац	Гребенац (SR)
42.	Кајтасово	Кајтасово (SR)
43.	Стража	Стража (SR)
	Карансебешки Валахо – Илирическаја	протопрезвитерат Регимента
1.	Карансебеш	Caransebeş (RO)
2.	Јаз	Iaz (RO)
3.	Чута	Ciuta (RO)
4.	Обружа	Obreja (RO)
5.	Глумбока	Glimboca (RO)
6.	Чиреша Бистра	Cireşa (RO)
7.	Завој, филијала	Zăvoi (RO)
8.	Воислова	Voislova (RO)
9.	Ваља Маре, филијала	ValeaBistrei(RO)
10.	Марга	Marga (RO)
11.	Мерул	Măru (RO)
12.	Крчма	непозната локација
13.	Мал, филијала	Mal (RO)
14.	Охаба Бистра	Ohaba Bistra (RO)
15.	Варул	Var (RO)
16.	Зервешч	Zerveşti (RO)
17.	Злакна	Zlagna (RO)
18.	Далч	Dalci (RO)
19.	Чиклен, филијала	Cicleni (RO)
20.	Руен	Turnu Ruieni (RO)
21.	Турнул, филијала	Turnu Ruieni (RO)
22.	Борлова	Borlova (RO)
23.	Крпа	непозната локација
24.	Балваница	Bolvaşniţa (RO)
25.	Верчерово	Vârciorova (RO)
26.	Валишора	Vălişoara (RO)
27.	Садова	SadovaVeche (RO)
28.	Слатина, филијала	Slatina-Timiş (RO)
29.	Илова	Ilova (RO)
30.	Армениш	Armeniş (RO)
31.	Фењеш	Feneş (RO)
32.	Руска	Rusca (RO)
33.	Терегова	Teregova (RO)

34.	Петрошница	Petroșnița (RO)
35.	Букошница	Bucoșnița (RO)
36.	Голец	Goleț (RO)
37.	Појана	Poiana (RO)
38.	Бућин	Buchin (RO)
39.	Присијан, филијала	вероватно данас потез Presa (RO)
	Провинциал	Комитат Крашовачкиј
40.	Ваља Доулуж	Valea Boului (RO)
41.	Жупа	Jupa (RO)
42.	Загужен	Zăguzeni (RO)
43.	Ружиносул	Ruginosu (RO)
44.	Охаба Мјутник	Ohaba-Mâtnic (RO)
45.	Мјутник	MâtnicuMare (RO)
46.	Присака	Prisaca (RO)
47.	Каваран	Constantin Daicoviciu (RO)
48.	Тинкова	Tincova (RO)
49.	Пешчера	Peștere (RO)
50.	Мачова	Maciova (RO)
51.	Ежериш	Ezeriș (RO)
52.	Зорленц Мик	Zorlențu Mare (RO)
53.	Бребул	Brebu (RO)
54.	Сочењ	Soceni (RO)
55.	Тирнова	Târnova (RO)
56.	Ваља Дени	Valeadeni (RO)
57.	Ападија	Apadia (RO)
58.	Делинешч	Delinești (RO)
59.	Охабица	Ohabîța (RO)
60.	Руџи	Rugi (RO)
	Логож ки Комитат	Протопрезвитерат Крашовачкиј
1.	Логош	Lugoj (RO)
2.	Силха	Sâlha (RO)
3.	Невринча	Nevrincea (RO)
4.	Ваља Лунга	Valea Lungă Română (RO)
5.	Ежериш	Ezeriș (RO)
6.	Тапија	Tapia (RO)
7.	Хармадија	Hărmădia (RO)
8.	Чиреша	Cireșu (RO)
9.	Магур, филијала	Măguri (RO)
10.	Кричова	Criciova (RO)
11.	Кривина	Crivina (RO)
12.	Жидиора	Jdioara (RO)
13.	Сакул	Saku (RO)

14.	Цена	Janu (RO)
15.	Салбажел	Sălbăgel (RO)
16.	Гавождија	Gavojdia (RO)
17.	Логожел	Lugojel (RO)
18.	Олошаг	Oloşag (RO)
19.	Згребешч	Zgribeşti (RO)
20.	Драгомирешч	Dragomireşti (RO)
21.	Скејуш	Scăiuş (RO)
22.	Зорленц Маре	Zorlenţu Mare (RO)
23.	Дежешч	Dezeşti (RO)
24.	Ферлјуг	Fârliug (RO)
25.	Ремета	Remetea-Pogănici (RO)
26.	Висаг	Visag (RO)
27.	Хонорич	Honorici (RO)
28.	Сату Мик	Satu Mic (RO)
29.	Херендешч	Herendeşti (RO)
30.	Ходош	Hodoş (RO)
31.	Болдур	Boldur (RO)
	Комитат	Темишварскиј
32.	Сенерсиг	Sinersig (RO)
33.	Мађар Сакош	SacoşuMare (RO)
	Мехадијскиј Валахо – Илирическаја	протопрезвитерат Регимента
1.	Мехадија	Mehadia (RO)
2.	Печенешка	Pecinişca (RO)
3.	Ваља Балвашница	Valea Bolvaşniţa (RO)
4.	Плугова	Plugova (RO)
5.	Глобу Реу	Globurău (RO)
6.	Боголтин	Bogăltin (RO)
7.	Корњарева	Cornereva (RO)
8.	Корња	Cornea (RO)
9.	Домашња	Domaşnea (RO)
10.	Канижа, филијала	Cănicea (RO)
11.	Лункавица	Luncaviţa (RO)
12.	Верендин	Verendin (RO)
13.	Мехадика	Mehadica (RO)
14.	Глобу-Крајови	Globu Craiovei (RO)
15.	Крушовач	Cruşovăţ (RO)
16.	Купторја	Cuptoare (RO)
17.	Јабленица	Iablaniţa (RO)
18.	Петник	Petnic (RO)
19.	Првова	Pârvova (RO)
20.	Лапушничел	Lăpuşnicel (RO)

21.	Борловени	Borlovenii Noi (RO)
22.	Паташ	Pătaș (RO)
23.	Прилебец	Prilipeț (RO)
24.	Бозович	Bozovici (RO)
25.	Лапушник	Lăpușnicu Mare (RO)
26.	Мочериш	Moceriș (RO)
27.	Далбочец	Dalboșeț (RO)
28.	Шопот	ȘopotuVechi (RO)
29.	Грбовец	Gârbovăț (RO)
30.	Банија	Bănia (RO)
31.	Рударија	EftimieMurgu (RO)
32.	Пригор	Prigor (RO)
33.	Путна, филијала	Putna (RO)
34.	Свиница	Svinița (RO)
35.	Плавичевица	Plavișevița (RO)
36.	Тисовица, филијала	Tisovița (RO)
37.	Оградања	Ogradena (RO)
38.	Дубова, филијала	Dubova (RO)
39.	Ешелница	Eșelnița (RO)
40.	Оршава	Orșova (RO)
41.	Жупалник Нови	Jupalnic (RO)
42.	Жупалник Стари, филијала	Jupalnic (RO)
43.	Туфер	Tufări (RO)
44.	Корабник, филијала	Coramnic (RO)
45.	Топлец	Topleț (RO)
46.	Брза, филијала	Bârza (RO)
	Бјело – Церквено – Валахо – Илирическаја	Паланачкиј протопрезвитерат Регимента
1.	Берзаска	Bezaska (RO)
2.	Долња Љубкова	Liubcova (RO)
3.	Горња Љубкова	Gornea (RO)
4.	Сићевица	Sichevița (RO)
5.	Молдава	Moldova Veche (RO)
6.	Мачевац	Măcești (RO)
7.	Пожежена Србска	Pojejena de Sus (RO)
8.	Пожежена Валахијска, филијала	Pojejena de Jos (RO)
9.	Радимња	Radimna (RO)
10.	Белобрешка	Belobreșca (RO)
11.	Сушка, филијала	Sușca (RO)
12.	Дивич, филијала	Divici (RO)
13.	Најдаш	Naidăș (RO)
14.	Лесковица	Lescovița (RO)
15.	Калуђерево	Калуђерово (SR)

16.	Крушчица	Крушчица (SR)
17.	Кусић	Кусић (SR)
18.	Златица	Zlatița (RO)
19.	Лангофелт	Câmpria (RO)
20.	Сакаловац	Socol (RO)
21.	Паланка	Банатска Паланка (SR)
	Даич Банатска	Регимента
22.	Дубовац	Дубовац (SR)
23.	Гај	Гај (SR)
	Валахо – Илирическаја	Регимента
24.	Дупљаја	Дупљаја (SR)
25.	Јасенова	Јасеново (SR)
26.	Црвена Церква	Црвена Црква (SR)
27.	Врачев Гај	Врачев Гај (SR)
28.	Бјела Церква	Бела Црква (SR)
	Комитат	Крашовачкиј
29.	Суботица	Банатска Суботица (SR)
30.	Јам	Iam (RO)
31.	Чорта	Ciortea (RO)
32.	Вран	Vrani (RO)
33.	Аер-Дорф	Iertof (RO)
34.	Врањуц	Vrăniuț (RO)
35.	Мирковац	Milcoveni (RO)
36.	Берлишче	Berliște (RO)
37.	Ракашчија	Răcășdia (RO)
38.	Чиклова Стара	Ciclova Română (RO)
39.	Чиклова Берверк	Ciclova Montană (RO)
40.	Иладија	Ilidia (RO)
41.	Соколар	Socolari (RO)
42.	Поток	Potoc (RO)
43.	Саска Стара	Sasca Română (RO)
44.	Саска Бергверк	Sasca Montană (RO)
45.	Слатина	Slatina – Nera (RO)
46.	Боготин	Bogodint (RO)
47.	Петрилова	Petrilova (RO)
48.	Маковишче	Macoviște (RO)
49.	Чукич	Ciuchici (RO)
50.	Николинц	Nicolint (RO)
51.	Русова Нова	Rusova Nouă (RO)
52.	Русова Стара	Rusova Veche (RO)
53.	Бошњак	Boșneag
	Варадијски	протопрезвитерат

1.	Варадија	Vărădia (RO)
2.	Какова	Grădinari (RO)
3.	Тикван Велики	Ticvaniu Mare (RO)
4.	Крњача	Cârnecea
5.	Коморишче	Comorâște (RO)
6.	Форотика	Forotic (RO)
7.	Сурдук	Surducu Mare (RO)
8.	Доклен	Doclin (RO)
9.	Биниш	Biniș (RO)
10.	Физеш	Fizeș (RO)
11.	Бокшан	Bocșa (RO)
12.	Васиова	Vasiova (RO)
13.	варош Васиова	Vasiova (RO)
14.	Гребла, филијала	
15.	Окнаде Фиер, филијала	Ocna de Fier (RO)
16.	Мјуниом	Moniom (RO)
17.	Кјулник	Câlnic (RO)
18.	Церова	Țerova (RO)
19.	Речица Бергверк	Reșița (RO)
20.	Гребла, филијала	
21.	Доман	Doman (RO)
22.	Куптоара	Cuptoare (RO)
23.	Франц Дорф, филијала	
24.	Брјазова, филијала	Breazova (RO)
25.	Реу Алб, филијала	
26.	Докњача Бергверк	Dognecea (RO)
27.	Симон Јуда	
28.	Петар и Павел	
29.	Калина	Calina
30.	Секаш	Secășeni (RO)
31.	Џурцова	Giurgiova (RO)
32.	Горуја	Goruiă (RO)
33.	Грлишче	Gârliște (RO)
34.	Чудановица	Ciudanovița (RO)
35.	Житин	Jitin (RO)
36.	Тикван Мали	Ticvaniu Mic (RO)
37.	Агадиш	Agadici (RO)
38.	Мајдан	Brădișoru de Jos (RO)
39.	Ракитова	Răchitova (RO)
40.	Оравица Бергверг	Oravița (RO)
41.	Оравица	Oravița (RO)
42.	Брошчен	Broșteni (RO)

LIST OF THE CLERGY OF THE VRŠAC EPARCHY IN 1797

Milan Dujmov

Abstract

The Eparchy of Vršac was established in 1481, with its seat located in the Mesić Monastery. It is recorded that the first bishop was Partenije, who came to Banat from Mount Athos, from the Hilandar Monastery.

Due to Ottoman incursions in the 17th and 18th centuries, the seat of the bishopric was moved to Caransebeș (in present-day Romania). In the third decade of the 18th century, the eparchy was returned to Vršac, where the construction of the cathedral church and the episcopal residence began.

In 1865, the Banat Romanians withdrew from the jurisdiction of the Karlovci Metropolitanate and, from the eastern parts of the Vršac and Timișoara eparchies, formed a separate Romanian Orthodox—Caransebeș Eparchy, which became part of the newly established Sibiu Metropolitanate.

After the creation of the Kingdom of Serbs, Croats and Slovenes (1918), the establishment of the state border with Romania (1919), and the proclamation of the unified Serbian Patriarchate (1920), the issue of reorganizing hierarchical relations in the Yugoslav part of Banat was raised. With the adoption of the first Constitution of the Serbian Orthodox Church (1931), the parts of the Vršac and Timișoara eparchies within Yugoslavia were unified, thereby creating the present-day Banat Eparchy.

A description of the Vršac Eparchy from 1797 was found in the Archives of the Metropolitanate of the Serbian Academy of Sciences and Arts in Sremski Karlovci, on the basis of which a list of its clergy was compiled. The eparchy was divided into six protopresbyterates: Vršac, Caransebeș, Lugoj, Mehadia, Bela Crkva—Palanka, and Varadia.

Within the administrative system of the Kingdom of Hungary, these protopresbyterates extended over the territories of the counties of Timiș, Torontal, and Caraș, as well as the Wallachian-Illyrian Regiment, and partly over the territory of the German-Banat Regiment.

CONSCRIȚIA PREOȚILOR DIN EPARHIA VÂRȘEȚULUI
ÎN ANUL 1797

Milan Dujmov

Rezumat

Episcopia Vârșețului a existat în anul 1481, sediul avându-l la mănăstirea Mesić. Se află menționat că primul episcop fusese Partenije, care a venit în Banat din Sfântul Munte, din mănăstirea Hilandar.

Din cauza năvălirilor turcești în secolele XVII și XVIII sediul episcopiei a fost mutat la Caransebeș (oraș din România). În deceniul III al secolului XVIII sediul este mutat la Vârșeț, unde a și început construcția bisericii catedrale și a reședinței episcopale.

În anul 1865 românii din Banat s-au separat de Mitropolia Karlovăț iar din părțile estice ale eparhiilor Vârșețului și Timișoarei au format o episcopie separată, românească, atribuită Mitropoliei Sibiului, nou constituită.

După formarea Regatului Sârbilor, Croaților și Slovenilor, după stabilirea frontierei cu România, după proclamarea renăscutei Biserici Ortodoxe Sârbe autocefale, a ajuns la rând și problema reorganizării relațiilor ierarhice în partea iugoslavă a Banatului. Conform

Statutului Bisericii Ortodoxe Sârbe (1931) au fost unite părțile episcopilor Timișoarei și Vârșetului din Iugoslavia.

În Arhiva mitropolitană din Sremski Karlovci a fost identificată o descriere a episcopiei Vârșetului din 1797; în baza acesteia s-a alcătuit conscripția preoților. Eparhia fusese împărțită în 6 protoprezviterate: Vârșeț, Caransebeș, Lugoj, Mehadia, Biserica Albă – Palanka și Vărădia. În sistema administrativă a Regatului Ungariei protoprezviteratele se întindeau pe teritoriile comitatelor Timișoara, Torontal, Caransebeș, respectiv pe a Regimentului Valaho-Ilir, în parte și a celui al Regimentului german bănățean.

Сшевaн Буїарски

3.1. О СУДБИНИ ЈЕДНЕ СЕОСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

САЖЕТАК: Напис разматра историјски развој и судбину библиотечке делатности у Српском Семартону, пратећи настанак и нестанак више библиотека и читаоница током XVIII–XX века. У насељу са око 400 домаћинстава већ почетком XVIII века постојала је црквена библиотека, док су се са развојем школства и друштвеног живота постепено оснивале различите читаонице и библиотеке. Упркос разноврсним иницијативама, већина ових установа имала је ограничен век трајања, условљен друштвеним и историјским околностима. Као изузетак истиче се црквена библиотека, која је, за разлику од осталих, показала континуитет и трајност, одолевши променама времена и прилика.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: српски Семартон, библиотека, Банат, Доситеј, читаоница.

Село Семартон лежи у питомој Тамишкој равници између Бегеја и Тамиша, на надморској висини од око 85 м, на 31 км југозападно од Темишвара. Садашње атарско подручје граничи се са атарима места: Улбеч, Дињаш, Маџарски Семартон, Бијанак, Иванда и Ђулвез. Мада је некада био на главном путу којим се саобраћало из Темишвара у Велики Бечкерек, тек је шездесетих година XX века асфалтним путем преко Улбеча повезан са Темишваром.

Семартон спада у најстарија места у Банату: забележен је у једном документу 1333–1335. године и од тада се повремено помиње у разним изворима, увек као насељен; није опустео ни за време турске окупације. Године 1730. постао је засебна административна јединица, на нивоу општине, и тај статус је задржао до 1968, када је, као село, подређен Општини Улбеч, Тамишка жупанија.

Подаци о становништву за старије доба оскудни су и несистематски; од XVIII века, од када се могу добро пратити, становници су у великој већини Срби, а уз њих је током времена било сразмерно мало Јевреја, Мађара, Немаца, Румуна, Руса, Словака и Цигана, који су повремено долазили из оближњих места као пастири, занатлије, трговци.

Дугорочно гледано, демографска слика је силазна, с тим што је од друге половине XX века и нагиб силажења све стрмији, особито за српско становништво; 1938. било је 1.877 становника, од тога 99% Срба; сада у месту има свега 840 житеља, од тога Срба око 30%.

Назив места изведен је од имена Светога Мартина; судећи према сцени са печата политичке општине из XIX века, на којем је представа јахача на коњу и просјака, реч је о Светом Мартину Милостивом.¹

Пошто се, стицајем историјских околности, током векова место налазило у саставу разних држава (Мађарске, Турске, Аустрије, Аустроугарске, Румуније), у документима назив му је најчешће на страним језицима, писан разним грађијама, и то недоследно. Срби су га вазда звали *Семарџионом* (тако га пише и Доситеј), од почетка XIX века, када је у близини заснован *Маџарски Семарџион*, почели су га, за разлику, називати *Срџским Семарџионом*; званични државни назив јесте *Sânmartinu Sârbesc*.

Семартон је највише чувен као село са дубоком и разгранатом културном традицијом.

Постојање Српске православне цркве у месту документарно је потврђено од 1742, садања Стара црква је изграђена 1757. а Нова црква 1832. године; иконостас је постављен 1845, осликао га је Никола Алексић, а 1809. живопис је поправљао његов унук Стеван. Српска вероисповедна школа јавља се у списима од 1776. године; најстарије књиге у црквеној библиотеци потичу такође са почетка XVIII века (једна је чак са краја XVII), Задругарска читаоница је основана 1901, Црквено певачко друштво „Доситеј” 1911, Српска ратарска читаоница 1914, Културно и спортско друштво „Обилић” 1931, Књижевни кружок „Доситеј” 1964. године.

Код свог деда по мајци, Ранка Паункића, у Семартону је провео део детињства Димитрије Обрадовић (наречени у калуђерству Доситеј), ту су му сахрањене мати Круна и млађа сестра Јула. Њихов гроб су мештани обележили спомеником.

У свом животопису Доситеј казује:

Сјомињем се, оџкад себе ѝамџим из деџињсџива, да сам неисказану радосџ ѝмао кад би ми рекли: „Иџи ћемо у Семарџион”. С већом сам жељом чекао Ђурђеџдан² неџ Ускрс. Проводили би џу џо десей и џо џейнаесџ дана. Трчао бих џо џољу, иџрао бих се с јаџањџи, џењао бих се на унке...

Када је из Темишвара крадом пошао у Фрушку гору, Доситеј је жалио само за Семартоном:

Код салаџа деџа моџа, сџрам Семарџиону, џу смо џослейџдне џочинули... Гледајуџи село у ком се маџка моџа родила и расла, џо ком се у деџињсџиву свом иџрала, млаџосџ џроводила и с родџишељем моџим венчала, у које сваке џодине на Ђурђеџдан с браћом моџом... и са мноџ долазила, родџишеље своје на џихово крсно име, Свеџџоџа Георџиџа, џосейџџиџи, „Осџај ми збоџом – вриџџијуџи једва

¹ Рођен 316. године у панонском граду Саварији, Мартин је рано ступио у војну службу. У осамнаестогодишњем узрасту постао је хришћанин, а 371. године и епископ града Тура, због чега је познат и под именом Свети Мартин Турски. Умро је 8. а сахрањен 11. новембра 397. године. Путујући зими у Амијен, срео је пред градском капијом безмало наог просјака, те скинуо са себе војнички огртак, пресекао га сабљом на двоје, једну половину дао просјаку, а другом се огрнуо (ова је сцена представљена на старом семартонском печату). Црква га прославља 11. новембра, а спомиње и 12. октобра; пренос његових моштију спомиње се 4. јула.

² Крсна слава породице Паункић.

сам изловарао – Остѣј ми збоѣом, о ѿредраѣо село, месѣо рожденија родѣиѣлнице моје! Остѣј ми збоѣом, земљо, дуѣи мојој свеѣи!”

Из Семартона су живописци Жива Чолаковић (1783–1842) и Данило Чолаковић (1821–1872), отац и син, они су сликали за стару семартонску цркву и за више цркава у Банату са обе стране границе; њихов даљи потомак Јован Чолаковић (1935–1980) такође је имао сликарског дара. Из Семартона је и шире познати сликар-романтичар Љубомир Александровић (1828–1887), чија је мати Круна била Доситејева рођака, кћи Спасоја Паункића, рођен такође у Семартону, који спада у познате ликовне уметнике XX века; његови се радови срећу не само по црквама, него их има у Галерији Матице српске у Новом Саду и у Народном музеју у Београду.

Непосредно по окончању Светског рата 1914–1918. мештанин Јоца Огњанов (1886–1965), земљорадник, који је у рату учествовао као добровољац из Америке, по повратку у родно село објавио је епски спев од 3.524 десетерачка стиха, са подужим насловом, у духу времена: *План и сан цара Виљема и Фрање Јосифа од Беча ћесара*.

После Другог светског рата Семартон је изнедрио плејаду књижевника: Јова Бељац, Жива Мишковић, Ђока Жупунски, Јован Чолаковић, Ђока Мирјанић, Стеван Бугарски, Драга Мирјанић, Србољуб Мишковић; они су објавили на десетине књига белетристике и из разних научних области, а заступљени су и у антологијама и зборницима у земљи и иностранству. Врстан музиколог и хоровађа јесте проф. Јоца Бугарски.

Месном семартонском историјом бавиле су се генерацијама заредом породице Паункић и Мијатов, а у новије време Стеван Бугарски.

Из Семартона су потекли бројни свештеници а у наше дане то су Љубомир Матић, Зоран Милованов и покојни Сава Бугарски. Високе школе разних струка завршило је не мање од стотинак омладинаца.

Семартонци веома воле своје село.

А овде је реч о сеоској библиотеци.

У књизи *Пролоѣ за месеце јун–авѣусѣи* на предлисту пише: „Од 1749-го љета, јегда куписмо књигу сију поученије у цркву семартонску...” У књизи *Пролоѣ за месеце децембар фебруар*, на предлисту пише: „Сеј Пролог јест села Сент Мартона... обојих парохов: Павел Лујанович и Марко Василијевић. Месјаца декемврија 1-го 796-го”. То је било заједничко, а сем тога и појединци су имали сопствених књига. О томе опет сведоче записи: „Сеј јест књига *Требник* мње пароха Марка Василијевића”; „Притјажатељ сија књизи јест свјашченојереј Марко Василијевић. 13 декемврија 1821-го љета”. Књига је било и у власништву грађанских лица. Године 1742. извесни Живојин Лазаревић поклонио је цркви *Служебник* и о томе на књизи оставио запис. Књигољубац је био мештанин сликар Жива Чолаковић. Он је за насликану икону добио књигу Јована Рајића *Истѣорија разних славенски народов...*, која се чува у породици, и *Библију* на немачком језику, која се сачувала у цркви Старога Кера. Књиге су коришћене и као лектира. Један Пролог прочитао је учитељ Никифор Георгијевић (1812–1827).

Дакле, већ у XVIII веку село је имало библиотеку, једну једину, црквену, богослужбену. Према попису од 1820. године имала је 38 књига. Бар половина тих књига налази се и сада у месној цркви. Штампане су у Москви од 1725. до 1788. године, али пошто су их наши стари коричили у даске и кожу или кадифу и окивали бакром па чак и сребром, још су у прилично добром стању. Међу њима једна је означена као *Сѣтарогревно јеванђеље*, друга као *Нова ѿројовед* (Рајићева).

XX век затиче црквену библиотеку са педесетак књига. У наставку јој је мало додато. Вреди помена поклон Живка Огњанова: 1909. године поклатио *Цвјетѿослов* штампан 1695. То је најстарија књига сачувана у Семартону.

Године 1900. у месту је основана земљорадничка задруга са штедионицом; председник је био Тимотије Гомилин а перовођа учитељ Михајло Предић. Задруга беше отворила и читаоницу са књижномом. Нажалост, о тој задругарској библиотеци нађен је само један узгредан, но ипак поуздан доказ, а угасила се када и њен оснивач, Задруга.

На дан 22. фебруара 1914. састали су се семартонски књигољубци и договорили се да поново оснују Читаоницу са књижномом. Назив су одредили да буде: Ратарска читаоница. Том приликом изабрани су председник Жива Мијатов, потпредседник Паја Бугарски, перовођа Паја Грубачки и благајник Влада Паункић. Истом приликом именован је Управни одбор и опуномоћена су три одборника да саставе Правилник и израде озваничење читаонице. Наредни састанци држани су 20. априла и 6. маја. Најпре је прочитан и усвојен текст статута. Затим је састављен предрачун (350 круна): приступнина је износила 3 круне а после два месеца плаћало би се 80 филера месечно. Одабрано је да се претплате следећи листови и часописи: *Pesti Hirlap*, *Приврепник*, *Нови нарашћѿај*, *Књижевни власник*, *Браник*, *Засѿава*, *Бранково коло*, *Az Est* и *Врач*. Такође је одлучено да се читаоница учлани у Матицу српску. Као скроман намештај предвидели су 4 астала, 1 шифоњер, 5 морсковача за држање листова. Седиште је привремено установљено у Новој школи.

За заштитника је одабран Свети Георгије, а предвиђено је да се читаоница свечано отвори на Ђурђевдан. Сви тада присутни (њих 35) проглашени су за чланове-осниваче. Према ондашњим прописима, на 40 дана од подношења захтева могла се отворити читаоница. То је и учињено на Ђурђевдан. Тада је изабран књижничар (Иса Кнежев). Решено је да се у чланство могу примати и женске, с тим што би оне плаћале половину предвиђене чланарине. Умољен је учитељ Михаило Предић да уступи печат и књиге набављене за Задругарску читаоницу, с тим што би се сви чланови те читаонице примили за чланове Ратарске читанице без плаћања приступнине. Умољен је такође да на Спасовдан приреди забаву у корист Ратарске читаонице.

Свечаност отварања Ратарске читаонице одржана је на Ђурђевдан. Уводни говор одржао је председник Жива Мијатов, пригодну беседу учитељ Михајло Предић. Певало је црквено мушко певачко друштво.

Залет је, нажалост, био кратак. Већ 12. јула општински бележник Милош Недељковић јавља да Министарство није одобрило послати статут „због

недовољне гаранције”. По закону, Ратарска читаоница је обуставила рад „на неизвесно време”. Убрзо је покушана реорганизација, али је почео и Велики рат. Читаоница није затворена, него је таворила. А после рата прилике су биле тешке, скупоћа је, према једном запису, била „да нико не памти”. Ипак књигољупци не падају духом: децембра 1918. сазива се скупштина, уплаћује чланарина, обнављају претплате, купују књиге... На записнику од 9. марта 1919. први пут је ударен печат, по свој прилици наслеђен од некадање Задругарске читаонице; на средини је отворена књига, а око пише: „СЕРБ. СТ. МАРТОНСКА ЧИТАОНИЦА”. Тешкоће су опет настале око статута и дозвола, и то никада није ни решено повољно, иако су 1924. године упослили правника да се тиме позабави. Под неразјашњеним околностима почетком 1926. године Ратарска читаоница се својевољно распушта. На састанку сазваном за 7. јануар 1926. записнички је решено: да се Читаоница ликвидира, инвентар да се прода на јавној лицитацији, добијени новац да се уложи у Српски новчани завод у Темишвару као Фонд за оснивање Српске читаонице у Српском Семартону, књижница да се уступи Црквеној општини, акти да се предају у црквену касу. После је наступило неслагање између читаоничких часника. Решење о распуштању није доследно извршено, председник је одбијао да долази на састанке...

У међувремену је званично основано Просветно-спортско удружење „Обилић”, које је имало Читаонички одсек; то је четврта месна библиотека. За разлику од Задругарске и Ратарске читаонице, које су биле углавном скуп зрелих, старијих људи, „Обилић” је био друштво младих. Приликом ове смене генерација уследио је један леп поступак. Наиме, 17 чланова Ратарске читаонице, на челу са најстаријим међу њима, једногласно решава 11. фебруара 1934. да се инвентар бивше Ратарске читаонице преда за свагда удружењу „Обилић”. По тада састављеном списку Читалачки одсек „Обилића” имао је 495 књига из разних области. И овога пута, међутим, испречио се рат – Други светски рат.

У немилим околностима после рата, трудом стечена библиотека углавном је упропашћена: из политичких разлога није се више знало које се књиге смеду држати, које не; библиотека заснована при Дому културе 1949–1950. није била прејемник пређашњих библиотека, многе књиге су остале по селу код читалаца, за многе је била потребна рестаурација, али то више нико није узимао у обзир, сада су доношене књиге биле које су оне штампане у Румунији, биле углавном политички настројене и мало ко је за њих марио. Покушај меснога Књижевног кружока „Доситеј” да обнови читаоничку делатност у селу завршен је неуспехом. Последња семартонска библиотека, састављена од књига Колективног газдинства, Дома културе, Школе и Књижевног кружока, била је, благо речено, растурена око 1970. године. Напоре са свима још постоји црквена библиотека, као трајно одредиште, углавном са својим књигама највише из XVIII века.

3.1. О СУДБИНИ ЈЕДНЕ СЕОСКЕ БИБЛИОТЕКЕ

Стеван Бугарски

Резиме

Напис прати судбину сеоске библиотеке у Српском Семартону. У ствари, прати поступно неколико библиотека-читаоница током XVIII-XX века. У селу са око 400 кућа већ од почетка XVIII века постојала је црквена библиотека. Затим су, са развојем школства, настајале: Задругарска читаоница (1901), Ратарска читаоница (1914), Читаоница друштва „Обилић“ (1932), Библиотека Колективног газдинства (1950), Школска библиотека (1950), Библиотека Књижевног кружока (1965). Под разним околностима све су оне биле кратког века. Као узор трајности, ударе времена и прилика издржала је најстарија међу њима, црквена библиотека.

ON THE FATE OF A VILLAGE LIBRARY

Stevan Bugarski

Abstract

The paper traces the fate of a village library in Srpski Semarton. In fact, it follows the successive development of several libraries and reading rooms from the 18th to the 20th century. In a village of about 400 households, a church library existed as early as the beginning of the 18th century.

With the development of education, additional institutions were established: the Cooperative Reading Room (1901), the Farmers' Reading Room (1914), the Reading Room of the "Obilić" Society (1932), the Collective Farm Library (1950), the School Library (1950), and the Literary Circle Library (1965).

Under various circumstances, all of them proved to be short-lived. As a model of endurance, the oldest among them—the church library—withstood the trials of time and changing conditions.

DESPRE SOARTA UNEI BIBLIOTECI SĂTEȘTI

Stevan Bugarski

Rezumat

Textul urmărește soarta bibliotecii satești din Sănmartinu Sărbesc. De fapt, urmărește dăinuirea succesivă a bibliotecilor / sălilor de lectură în cursul secolelor XVIII – XX. Într-un sat cu circa 400 de case, deja de la începutul secolului XVIII a existat biblioteca bisericască. Apoi, cu dezvoltarea sistemului școlar, au luat ființă: Sala de lectură a Asociației Agricole (1901), Sala de lectură a agricultorilor (1914), Sala de lectură a Societății „Obilić” (1932), Biblioteca Gospodăriei colective (1950), Biblioteca Școlară (1950), Biblioteca Cenaclului literar (1965). Condițiile neprielnice au făcut ca toate să aibă viață scurtă. Ca un reper de trăinicie a rezistat vremurilor și condițiilor cea mai veche dintre eele, Biblioteca bisericască.

Мара Шовљаков

3.2. ШКОЛОВАЊЕ АПОТЕКАРА СТЕВАНА ПОПОВИЋА У НОВОМ САДУ, БАЈИ, ТЕМИШВАРУ И КОЛОЖВАРУ

САЖЕТАК: Живот апотекара Стевана Поповића указује на занимљиву личност, значајне претке, личне квалитете вредноване кроз школовање, каријеру, углед у друштвеној средини. Гимназијско школовање у више градова (Новом Саду, Баји, Темишвару), студије у Коложвару указују на младалачки немир и стечено знање. Кретао се у круговима српске омладине и малобројног српског народа.

КЉУЧНЕ РЕЧИ: апотекар Стеван Поповић, гимназије у Новом Саду, Баји, Темишвару, студије у Коложвару, војни рок у Загребу и Петроварадину, аптека у Футогу.

Први део рада доноси биографске податке апотекара Стевана Поповића везане за значај предака, одрастање, школовање и рад у струци. Други део је рукописна грађа, која се односи на делове из биографије Стевана Поповића, говори о приликама у местима у којима се школовао, младим Србима и малобројним српским породицама у Баји, Темишвару, Клужу у првој деценији XX века.

Биографија Стевана Д. Поповића (Нови Сад, 3. 12. 1887 – Нови Сад, 9. 9. 1963) указује на веома значајне претке; деда, новосадски адвокат Константин Поповић Комораш (1795–1871), писао је позоришне комаде, био један од оснивача „Летећег дилетантског позоришта”; бака је била унука Саве Вуковића; мати Стевана Поповића је унука бачког велепоседника Гедеона Геце Дунђерског и попа Василија Поповића, рођеног брата Ђуре Даничића. Рана смрт родитеља, оца када је Стеван имао 13 и мајке када је имао 20 година, довела га је у Футог. Бригу о њему преузели су материна сестра – тетка Милица и трговац теча Стеван Илић. Учитељи су му били: Коста Шијачки, Жарко Алексић и Владан Стефановић и учитељица Катица Котур Поповић. Прва три разреда гимназије похађао је у Новом Саду. Због увреде Саве, сина професора Филипа Оберкнежевића, добио је лошу оцену из владања и препоруку да напусти школу (коју је, узгред буди речено, основао његов предак Сава Вуковић). Понео је живу успомену на професора Тихомира Остојића, који је ђаке водио на излете на Транцамент, где се декламовало, певало, причало и слушала фурула коју је професор Остојић радо свирао. Четврти разред учио

је код цистерцита у Баји, пети разред похађао у Темишвару, шести у мађарској гимназији у Новом Саду. На настојања тече Стевана Илића и ујака Лазе Дунђерског ступио је 1905. у апотекарску струку код Јована Гросингера у Новом Саду. У Коложвару је после тромесечног курса 1907. постао асистент фармације, уписао Природно-математички факултет и завршио четири семестра 1909/10. По повратку у Футог пријавио се за једногодишњи добровољачки рок у војсци; служио је у војним болницама у Загребу и Петроварадину, где је положио официрски испит и стекао чин санитетског поручника. Наставио је рад у апотекама, код Рудолфа Цвика у Футогу, Јована Гросингера у Новом Саду, Ернеста Иванковића у Бачком Петровцу, чију је апотеку преузео у закуп. Након две године стажа у апотекама добио је 1911. од Жупаније уверење о праву на самосталан рад.

Апотекар Рудолф Цвик није уживао поверење мештана и грофа Рудолфа Котека. Апотека је продата Поповићу за 80.000 круна, кућа за 20.000 круна. Новац је добио од бабе, тече велепоседника Стевана Илића и ујака Лазара Дунђерског.¹ Апотека „Спаситељ” постала је 1913. и остала следећих четврт века власништво Стевана Д. Поповића. Клијенти апотекара Поповића били су мештани и намештеници властелинства. Лекови, завоји за намештенике и особље бројних пустара и двора били су важан чинилац у раду апотеке „Спаситељ”. Властелински лечник др Фридрих Строне имао је пресудан значај у доношењу одлука приликом узимања лекова од апотекара Поповића.

Поповић је поседовао две апотеке, једну у Старом и другу у Новом Футогу. Нова клијентела постало је властелинство, за које је требало обезбедити лекове и завојни материјал за намештенике и особље на раштрканим пустарама. Помоћ је добио од градског физика др Лазе Поповића, старешине Сокола из Сремских Карловаца, који је имао разгранату праксу која је допирала до Старог Футога и околних места, и који је све пацијенте из поменутих места слао у апотеку код Поповића. Властелински лечник др Фридрих Строне уложио свој уплив да властелинство престане да купује лекове из Новосадске апотеке. По висини прихода и плаћеног пореза био је после властелина уз имућног пољопривредника Стеву Куцурца, који је поседовао 550 кј. земље.

Економски снажан, уживао је углед. Био је председник Српске православне црквене општине, Грађанске касине, Месног одбора Црвеног крста, управник прве Задруге за међусобно помагање. Почасни је члан Добровољног ватрогасног друштва, Добротворне женске задруге Српкиња, Ловачког удружења, Земљорадничке задруге и Скаута. Указом министра војске Краљевине Југославије унапређен је у резервног капетана друге класе. Отворио је 1936. другу Апотеку у Новом Саду, на Футошком путу.

Ево и извода из аутобиографске рукописне грађе о школовању Стевана Поповића:

Четврти разред гимназије свршио сам у Баји код цистерцијца. У Баји сам ситановао код њароха Милутиина Гријоријевића, који нам је био катихе-

¹ РОМС М.12.470. Стеван Поповић, *Биографија*, стр. 7; *Енциклопедија Новог Сада*, слово П, стр. 248–250.

ша, а мене проучавао мађарском језику. У Баји је српска колонија била веома малена: свега око двадесетак породица. Међу овима најугледније су: Ајанацковић, Јовановић који је био председник Црквене општинине, Ђорђевић, Вујић ирџовац, који је имао сазидану катедралу на православном гробљу, умировљени учитељ Јанковић и други. Од Ајанацковића је тада још био жив чика Лаза, који је био редован посетилац њих Милутиновој дома. Од њега смо слушали многе приче о некадашњим бајским Србима. Тада је још живела у Баји и породица Монастирли, чији задњи поштомак Александер похађао је са мном исти разред. На њих језик није знао, једва је напуцао по коју реч, те је њих Милутин имао многу муке на часовима веронауке, да га научи бар неколико молитава.

Петих разред сам похађао 1902/3. године у Темишвару, али на жалост ни ту нисам задовољио предпостављене, својим владањем. Те године су Мађари прослављали стогодишњицу рођења Лајоша Кошута и по то приликом су свим грађанима без разлике вере и народности стављали на прса иробојну мађарску кокарду и значку са Кошутиним ликом. Ја сам ту значку и кокарду скинуо и бацао пред исти особом, која ми је прикачила. На пријаву те особе, позвао ме је разредни старшина и наредио да одмах ставим значку на прса. Како на то нисам пристао, суздржан је била одржана професорска конференција, на којој је донет закључак, да ме одстране из гимназије. Ту одлуку ми је саопштио у разреду директор Костиќа са саветом да би за мене било најбоље да се преселим у Србију где се људи хране као стока у Мађарској. Тако сам био приморан да напустим и ову гимназију. Била је срећа по мене, што нисам био искључен из свих гимназија на територији Мађарске. На узимање моје шехе Сисмунда Ендредиа из Беркасова, коме је женидбом очеве сестре пријало имање Саве Вуковића и његовој сина коњичкој катедрани, без знања моје мајере пристао приватан ученик у Пијаристичкој гимназији у Темишвару. Ту ме је подучавао професор Лајош Чех, те сам о крају године успешно положио исти разред. О свим овим мојим незгодама моја мајка је тек накнадно била известиена.

За време боравка у Темишвару често смо се састајали у дому Ђорђевића, ирџовца у Темишвару (Фабрики). У његовом стану смо читали „Браник”, „Заставу” и „Бранково коло”. Више пута нас је саветовао да свагда испитачемо нашо народност, а похађање мађарске гимназије је посматрао као нужно зло. Похађали смо и дом угледног адвоката др Димитријевића, чији нећак Миливој Стојић је био мој школски друг. Димитријевић је био толерантнији и саветовао нам толеранцију према мађарским власима све до дана када Србија буде у толикој мери моћна, да опшочне ослобођење Срба у Угарској. Кашић је био ђакон протје Новаковића, који је на часовима веронауке са највећим одушевљењем причао о старој српској слави и светим краљевима, који су подизали задужбине. Саборна црква је свагда била пуном људима и пријадника других вероисповести, јер је појао хор њихних певача. Међу певачима је било и Јевреја, чему смо се нарочито ми млађи чудили. Хор је издржавала имућна колонија Срба из кватрџова Града и Фабрике.

После толико перипетија по разним гимназијама, моја мајка се реши да шестих разред похађам у Новом Саду у мађарској гимназији, пошто сам у

довољној мери савладао језик. Тако сам школску годину 1903/4. похађао мађарску гимназију у Новом Саду. Наситио сам се код професора исте гимназије Јаноша Ковача, где сам под његовим стројим надзором и подучавањем усешно завршио и тај разред.

У кризи за моју будућност образовање, а по савету мога тече Илића и ујака Лазе Дунђерског, ушла је на мене да ступим у айонкарску струку. Тако сам 01. 09. 1904. на основу склоњеног уговора, ступио као практикант у айонку Јована Гросинтера у Новом Саду. У том својству сам провео све до 01. 09. 1907. За све време мој боравка, Гросинтер ме је подучавао у свим потребним предметима и особито за полагање ироциналног испита. 1906. умро је мој брат Теодосије/Дока/, као слушаца Кадејске школе у Каменици у 17 година. Тај кобни урес је толико ушшао на моју добру мајер, да је и она за нејуну годину дана заувек склојила своје уморне очи осјављајући иза себе два сина. Стеван Илић и ступио му Милица поштоше наци сараоци, који су нас после смрти наше добре мајере у ишћуном смислу речи обрлили, као своју рођену децу. Сейтембра исте године ошћуовао сам у Коложвар где сам се уписао на иромесечни курс, 07. 12. 1907. положио сам испит и постао асистент фармације. На основу тога испита уписао сам се на Природно-мајемачки факултет у Коложвару. Након завршене четри семестра 23. 06. 1910. положио сам испит а затим и дипломски испит. Од Срба слушалаца били су тада као студенти фармације Миливој Стојић из Карца, Стеван Арадски из Суботице, Димитрије Мићун Стојић из Ирија, Јован Тајарин из Францелда и Озрен Каћански Владисављевић из Новој Сада. Последња двојица су исте године и дипломирали. У исто време слушали су права на иравном факултету Радивој Сирајимировић из Новој Сада, Милан Лазаревић из Панчева, Жива Јерemiћ из Мошорина, Борђе Дебелачки из Сарај Бечеја, Милан Поцерски из Сенте, др Бранко Николић из Сенте, Александар Димитријевић из Новој Сада, Милан Зајорица из Сентомаша, Жарко Стефановић и Милан Мајић из Новој Сада.

После завршене дипломске испита, вратио сам се у Сари Футо. По жељи мој сараоца, одслужио сам једногодишњи добровољачки рок у војсци 1909–1910. који је тада за све интелектуалце трајао годину дана. Прво сам служио у војној болници у Зајребу, где су нас обучавали војној обуци, затим сам био премештен у Петроварадин у айонку тарнизонске војне болнице. Уиравник болнице био је Србин др М. Григоријевић, санијетски мајор. По иштеку те године положио сам официрски испит и као резервни санијетски иоручник стављен у резерву са раном 01. 09. 1910.²²

²² РОМС М. 12.470, Стеван Поповић, Биографија

THE EDUCATION OF PHARMACIST STEVAN POPOVIĆ
IN NOVI SAD, BAJA, TIMIȘOARA AND CLUJ

Mara Šovljakov

Abstract

Stevan Popović, a pharmacist (1887–1963), during his schooling in Hungarian-language gymnasiums did not succumb to Hungarian influences. His youthful mischief and refusal to accept Hungarian national symbols point to a strong character and a firm Serbian national consciousness.

Stevan Popović had a keen awareness of social circumstances, as well as of the condition of the Serbian national community in Baja (today in Hungary), and in Timișoara and Cluj (today in Romania).

ȘCOLARIZAREA FARMACISTULUI STEVAN POPOVIC LA NOVI SAD,
BAIA, TIMIȘOARA ȘI CLUJ. REZUMAT

Mara Šovljakov

Rezumat

Stevan Popović, farmacist 1887-1963 pe parcursul frecventării școlilor gimnaziale în limba maghiară nu s-a lăsat ademenit de influențele maghiarofobe. Neastâmpărul tineresc, neacceptarea simbolurilor naționale maghiare indică un caracter dârz și o conștiință națională fermă. Stevan Popović a observat corect circumstanțele sociale ale vremii și starea comunităților naționale sârbe la Baia, Timișoara și Cluj-Napoca.

4. НАШИ ПОКОЈНИЦИ

4.1. ИВАН АЛЕКСЕЕВИЧ ЧАРОТА 1952–2024.

Доктор филолошких наука, професор, академик Српске академије наука и уметности, Међународне словенске академије наука, образовања, уметности и културе, шеф Катедре за словенске књижевности Белоруског државног универзитета. Био је члан Савеза писаца Белорусије, Србије и Русије – књижевни научник, критичар, публициста, преводилац. Писао је на белоруском, руском и српском језику.

Аутор је преко 450 научних и књижевно-критичких публикација.

Књиге (избор): *Белоруски језик и црква* (Минск, 2000); *Српска право-славна црква* (1998), *Бој на Косову се насјавља* (Минск, 2000), *Анџологија белоруске поезије* (Београд, 1993 – на српском језику), *Анџологија лирике источних Словена* (Београд, 2000 – на четири језика), *Ка духу. Анџологија белоруске хришћанске поезије* (Минск, 2001), *Ка духу. Анџологија белоруске хришћанске прозе* (Минск, 2002), *Српска књижевност. Анџологија Шекспира*.

Књига 1-5 (Минск, 2002–2007 – на српском језику); састављач и преводилац серије *Српска теологија XX века*.

Награде (избор): „За духовни препород” (Република Белорусија, 2003), Међународна награда Константина Острожског (Пољска, 1999), Награда Савеза књижевника Србије за 2000. годину; Орден Светог Сергија Радоњешког 3. степена (2002), Спомен-медаља Савеза словачких књижевника (2003), Орден Светог Саве 3. степена (СПЦ 2004).

Чинио нам је част када је пристао да буде члан сарадник Матице српске и члан Уредништва *Темнишварској зборника* од 2014. године.

Царство ему небесное! – рекли би Руси.

Стеван Бугарски

4.2. БОЖИДАР ПАНИЋ

Рођен у Белобрешки 1941, Божидар није упамтио оца. Име му (Радојко) виђао је на сеоском споменику погинулих војника у Другом светском рату. Матер су с дедином породицом прогнали у Бараган. Тамо је Божа остао годинама и завршио седам разреда школе у Валеа Вијилор. У Белобрешку се вратио кад и сви такозвани Бараганци, 1955.

Брижљива и одлучна мати одмах га је упутила у Темишвар да настави школовање. Завршио је тадању Гимназију са српским наставним језиком (1960) и затим дипломирао на Електротехничком факултету темишварске Политехнике (1965). По расподели кадрова упућен је у Арад у Фабрику вагона, где је остао до пензионисања. На радном месту уживао је углед и поверење, радио је и у пројектантском, и у производном одељењу, а више пута учествовао у делегацијама које су по службеној дужности путовале у иностранство.

Божа је срастао са Арадом, боље рећи са Српством у Араду. Иако техничке професије, запослен у индустрији и не занемарујући професионалне обавезе, био је опчињен траговима Срба у Араду; изучавао је прошлост, суделујући у свим догађајима везаним за Србе: био је активан у Савезу Срба у Румунији, похађао је цркву, певао за певницом, ишао са свештеником у манастир Бездин, биран је за члана Епархијског савета, био близак арадским паросима и од њих и с њима забележио сијасет података о арадским Србима, о досељењу под Јованом Текелијом у XVII веку, о градњи цркава, о црквеном животу у парохијама Текелијине и Светојованске цркве, о гробљима – некадањим и садањим. Детаљно је проучио родослов породице Текелија, истакао

подухвате породице сликара Алексић и породице архитеката Табаковић, пориве Саве Арсића и његове супруге Еустахије на пољу школства; идентификовао је и описао куће у којима су живели, здања која су градили, па и гробна места (нека сачувана, нека временом нестала), забележио је податке о свештенству и учитељству, посебно и опширно о арадским владикама; није преболео запуштање Текелијине куће и радо би жртвовао неке нове подухвате за спас куће у којој је Сава Текелија писао, ковао планове о спасу Срба, части чланове гарде Српског општества, истовремено примао Карађорђеве изасланике (проту Матеју Ненадовића) и приређивао господске балове и пријеме.

Посебно се заинтересовао за страдање Срба у Арадском концентрационом логору, смештеном у Арадској тврђави током Великога рата 1914-1918, затим за састављање (ако и делимичног) списка умрлих и обележавања гробљанске парцеле где су сахрањивани на такозваном Дољем гробљу (садањи назив: *Роменира*); био је коаутор неколико књига на ту тему, укључујући опсежни том *Документи о умирању Срба у Арадском логору*, коју је објавила новосадска издавачка кућа „Платонеум” 2016. године.

Занимљиво је његово становиште да ми, овдашњи, мало бринемо о распрострањивању вести о себи; зато је настојао да објављује и у публикацијама у Србији (*Зборник Мајнице српске за историју*), а сарађивао и у румунским зборницима и периодичи; кад је процењивао да је могуће, захтевао је да и у српским публикацијама (*Темичварски зборник*, *Арад кроз време*) извесни написи буду објављени и на румунском језику. У својој добротности сматрао је да чињенице нису доста обнародоване, па да ће и приступ већинског и околног становништва бити друкчији када им се предочи стварност.

Мене су лично опчарале две Божине одлике: прилагодљивост и доброта. И чудно ми је, да не кажем примамљиво, било како је умео да се са сваким споразуме, па ако је потребно, и попусти.

И једино добротом могу да објасним његову стрпљивост и управо уживање када је бивао задужен да извесне госте прошета Арадом и да им казује и одушевљава их, као оно у песми дед унука. Није био завидљив. Радо је и благодарно истицао заслуге Симе Жаркова у организовању годишњих скупова у Араду, учешће Андреја Качоре у идентификацији и класификовању докумената на страним језицима, те заслуге архитекте Милоша Кристје у обликовању споменика за обележавање српскога страдања у Тврђави и изради бисте Саве Текелије за порту Петропавловске цркве.

У међувремену, у Араду се јављају нови нараштаји, певачке и играчке групе, течајеви за учење српског језика, „Дани ћирилице” у Арад-Гају, ново модерно седиште Арадске организације Савеза Срба у Румунији, излагање копија слика Текелијине породице, преношење бездинскога сабора у недељни дан. Божа је све то одобравао или бар прихватао, али је живео у свом свету, свету славне прошлости и великога страдања, свету који је волео и на самрти 2/16. марта 2025. завештао нама.

Стеван Бугарски

5.1. ПРОСВЕТИТЕЉСКА АГЕНДА ЗАХАРИЈЕ ОРФЕЛИНА

Једна од најзначајнијих личности српског духовног живота у XVIII веку, ренесансно свестрани Захарија Орфелин (1726–1785) у много чему је био први у српској култури, књижевности, ликовној уметности и издаваштву. Два његова најзначајнија дела су уједно и први радови те врсте у српској култури. Једно је дело *Славеносербски маџазин* (1768), а друго прва монографија о некој личности на српском језику – *Историја о живоју и славним делима великој владара Пејтра Великој* (1772). Када је пре више од пола века, 1970. године у „Просвети” напoкон изашло осавременењено издање овог потоњег дела, оно се појавило без жанровске одреднице, под насловом *Пејтар Велики*. У најновијем издању из 2023. Орфелиновом делу је враћена одредница из оригинала, те наслов у нешто краћем облику гласи *Историја о Пејтру Великом*. Из поговора овом новом издању Орфелинове историје о руском цару императору, великом реформатору руског царства, који потписује Никола Грдинић, израсла је већ наредне године монографија о Орфелину од истог аутора, насловљена једноставно *Захарија Орфелин* (2024). Обе књиге објављене су у издању „Прометеја” из Новог Сада.

Ново издање Орфелинове *Историје о живоју и славним делима великој владара Пејтра Великој* штампано је у једној обимној књизи од скоро 700 страница, за разлику од оригинала који је 1772. у Венецији, у штампарији Димитрија Теодосија, штампан у два тома и две верзије – једној скромнијој, непотписаној, и другој богато илустрованој бакрорезима, са Орфелиновим предговором и панегиричком посветом руској царици и просвећеној владарки Катарини Великој. „Прометеј” је одштампао и посебно репринтовано библиофилско издање у луксузном повезу, тј. верну репродукцију те друге верзије која се оправ-

дано сматра најраскошнијим штампаним делом српске барокне историографије. Не треба заборавити да ову књигу двоструког ауторства Орфелин потписује као „члан царско краљевске бечке академије уметности” (аутор је и текста и илустрација). За разлику од фототипског издања из 2020, које је као репринт оригиналног *Жиџија и славнија дјелајосударја императора Пејтра Великој* из 1772. на црквенословенском односно србизираном рускословенском језику, *Историја Пејтра Великој* из 2023. је штампана у савременој језичкој верзији Зорана Божовића и Димитрија Богдановића који су Орфелинов језик прилагодили савременој језичкој пракси за „Просветино” издање ове књиге из 1970. Осим одреднице жанра у наслову, ово издање је испратило и техничке карактеристике оригиналног издања које истичу главно својство историјског наратива – линеарну хронологију „приче” тј. видно истакнуте године на маргинама страница.

У најновијем издању *Историје Пејтра Великој* тридесетак страница поговора Николе Грдинића пружа нови осврт на услове настанка овог дела, пре свега на културу времена у којем је дело настало и значај самог избора руског императора за предмет монографије. Подвлачећи паралелу између просветитељског подухвата Петра Великог у Русији са подухватом просвећивања српског народа у аустријском царству, Грдинић истиче да књига о Петру Великом није имала за циљ јачање ионако јаког култа овог владара, који је у то време сматран заштитником свих Словена, већ пружање примера и подстицаја за довршавање просветитељског пројекта у српској заједници. Осим просветитељског оквира у приказивању живота и деловања Петра Великог, Грдинић истиче Орфелинов концепт историје и идеал „савршене тачности” у оживљавању прошлости, о чему сведочи и његово помно

истраживање грађе (користио је бројне историјске изворе, 32. стране књиге и 14 руских!), критичко претресање извора и утврђивање тачности чињеница, као и доминантно историјска перцепција у приказивању личности Петра Великог. Грдинић подвлачи да се, и поред неких литерарно надахнутих делова, *Историја Пејтра Великог* не може окарактерисати као „зачетак српског модерног историјског романа”, како ју је у својој слободној интерпретацији видео Милорад Павић. Грдинић у њој види „повод за размишљање о функционалности историјског знања, вези садашњости са прошлошћу, о моделима историјске нарације на коју бисмо требали обраћати већу пажњу и култивисати је, о визуелној комуникацији као могућности паралелне текст, најзад, о питању које се само отвара, због чега просвећеност има снижен статус у српској култури, а основ је модерности и високо цењена вредност”¹.

У монографији *Захарија Орфелин* Никола Грдинић даље продубљује анализу Орфелинових темељних образаца мишљења и стварања у ширем оквиру развијања просветитељских идеја у XVIII веку и надоласећих друштвених промена и нуди једно систематско критичко сагледавање целокупног Орфелиновог дела у сагласју са савременом научном апаратуром филолошких и других хуманистичких наука. У првом делу књиге Грдинић представља Орфелина у историјском контексту и даје преглед његовог стваралаштва, у следећа два дела усмерен је на његов свет идеја, односно уметност и науку, док га у четвртном и последњем делу смешта у оквир просветитељског покрета у српској култури. Разноврсно талентовани уметник, рођен у Вуковару, прошао је кроз неколико периода развоја који се поклапају са његовим променама места боравка и запослења: Нови Сад (1749–1757), Сремски Карловци (1757–1762), Темишвар (1762–1764), Венеција (1764–1770), поново Нови Сад и Темишвар (1770–1773), опет Сремски Карловци (1773–1780), фрушкогорски манастири Беочин–Гргетег–Ремета (1780–1783), Беч (1783–1784) и на крају Пакрац и Нови Сад (1784–1785). Читаоцу се живописно представља необичан животни и стваралачки пут овог самосвојног ствараоца, песника, историчара, бакроресца, калиграфа, теолога, реформатора језика, пропагатора књижевног језика световне културе који назива ‘славеносербски’ и утемељивача новог писма – геометризоване

ћирилице, писца школских уџбеника, преводиоца, издавача, покретача и аутора првог српског часописа *Славеносербски маџазин* (1768), аутора *Историје о живојоу и делу Пејтра Великог* (1772) и *Искусној њодрумара и Вечној календара*, власника највеће приватне библиотеке у Срба у XVIII веку и првог српског књижара. Књига је и ликовно опремљена изабраним дигитализованим изворним Орфелиновим текстовима и ликовним радовима, сликама бакрореза, насловницама његових уџбеника из калиграфије, заглављима, бордурама, виџетама, илустрацијама из *Житија Пејтра Великог*, насловницама његових издања богословске литературе, факсимилима његових писама, стилизованим, декоративним словима итд. и све то доприноси стварању јасније представе о Орфелину, колико је то могуће, с обзиром на многа празна места и недостајуће информације о његовом лику и животу.

Грдинићева монографија даје целовит и систематски увид у све области Орфелиновог деловања и расветљава његова поетичка и научна исходишта, са јасно дефинисаним приступом који Орфелиново стваралаштво посматра пре свега у процесу развоја просветитељских идеја, њихове размене, асимилације, дијалога са духом времена и са традицијом, његовог критичког преиспитивања друштвене стварности и црквене институционалне унутрашње управе. Аутор истиче да је, заговарајући историјски процес секуларизације друштва, управо Орфелину јавни дискурс српског грађанства у Јужној Угарској увео нове појмове, као што су општа или друштвена корист, човекољубље (филантропија), некористољубље, добротинство за општи интерес, енциклопедијско образовање, патриотизам, нови концепт васпитања и учења и нови тип човека – истовремено грађанина и хришћанина. Грдинић нам осветљава Орфелинову тежњу ка самосталном интелектуалном и стваралачком бивствовању и еманципацији од система, која га води даље од „превазилазећег феудалног начина мишљења” и приближава модерној слици независног интелектуалца и савременом концепту интелектуалне слободе. С његовим тумачењем Орфелина, критички објективним и без уплива глорификујућих образаца мишљења, требало би да боље разумемо Орфелина и његово дело, у реалним односима према националном и европском контексту XVIII столећа, али и према нашем времену данас.

Жаклина Дувњак Рагић

¹ Никола Грдинић, „Поговор”, Захарија Орфелин, *Историја Пејтра Великог*, Прометеј, Нови Сад 2024, 690.

Саша ЈАШИН – *Срби и аристократија на територији данашње Румуније*

Недавно је издавачка кућа Савеза Срба у Румунији приуштила читалачкој публици у Румунији и матичној Србији још једну књигу – *Срби и аристократија на територији данашње Румуније*. Аутор је др Саша Јашин, свештеник, доктор историје, који тренутно врши и дужност директора поменуте издавачке куће.

Књига је „тешка“, како у буквалном, тако и у преносном смислу. Са техничке тачке гледишта, она садржи 674 странице текста и богато илустрованих колор фотографија формата А4, одштампана на финој велур хартији. Нисмо измерили, али изгледа да књига тежи неколико килограма. Овај обимни издавачки пројекат финансијски је омогућио Државни секретаријат Владе Румуније за међуетничке односе, а рецензенти су били др Славомир Гвозденовић, књижевник, и др Зоран Марков, историчар и кустос Банатског музеја у Темишвару.

У преносном смислу, „тежина“ књиге састоји се у огромном залагању аутора за документовање, сређивање, корелисање и обликовање у једну складну целину огромне документације коју ова широка тематика захтева. Као што је ажурно забележено на крају књиге, аутор је консултовао 183 основна извора и 361 књигу и стручне чланке. По обиму консултоване стручне документације, то се може упоредити са припремањем једне солидне докторске дисертације.

Књига садржи неколико главних поглавља:

1. *Досадашња истраживања* ове тематике, која се заснивају на српској, румунској, али и страниј историографији, где су сажето приказана досадашња достигнућа у вези са аристократским staleжом са ових простора. Такво поглавље је, по обичају, неопходно за сваку иоле озбиљнију тему која се у некој књизи обрађује.

2. *Политичка ситуација на Балкану* односи се на средњовековну и модерну државу Србије, на византијско, Отоманско и Аустроугарско царство у разматраном периоду, са циљем да се боље разумеју разлози и околности стварања аристократије на овим просторима. Нису изостали, чак се на томе и инсистира, ни подаци везани за Угарско краљевство којем је Банат припадао дуго деценија и у оквиру којег је деловао знатан део српске

(и не само српске) аристократије коју књига обелодањује.

3. *Српско племство*, поглавље које доноси низ мање или више познатих информација о оном слоју српског друштва које је, разним заслугама, стекло право добијања аристократских титула и поседа. Акцент се ставља и на интеграцији ових аристократа у тадашњем верском и политичком друштву, након што су стекли одговарајуће титуле.

4. *Поседи њо жуџанијама* је најобимније и, у исто време, најдетаљније обрађено поглавље, које најпре доноси одговарајуће законске одредбе за стицање аристократских титула, укључујући и права и обавезе чланова овог друштвеног staleжа. У наставку се, азбучним редом, приказују детаљне информације, до којих је аутор дошао, о аристократским личностима (племичи, грофови, барони итд.), о члановима њихове породице, њиховим значајнијим остварењима и добротворним акцијама, као и о стеченим материјалним поседима.

По некој слободној процени, наименовано је и обрађено око 125 личности, са назнаком места где су живе и деловале и по којима је додат придев „от“ уз њихова имена. Као новина за такву врсту књиге, аутор је уврстио и латински текст о додељивању одговарајуће титуле. Наравно да ће овакав тешко доступни текст, на латинском, бити користан историчарима који се детаљније буду интересовали за ову тематику и који познају латински језик. Тамо где је било могуће, аутор је уврстио и хералдичке елементе, неке и у колор варијанти, што употпуњује карактеристичну слику о дотичним личностима.

На крају књиге уврштен је сажет и, по нашем мишљењу, добродошао резиме на румунском језику, који може заинтересовати одговарајуће стручњаке за ову област истраживања. Није изостао ни обимни списак библиографских јединица коришћених у овој књизи.

Од познатијих српских (имплицитно и банатских) личности чије су биографије овде објављене, у књигу су уврштени и следећи (по строгом азбучном реду, али по некој субјективној селекцији):

- племић Сава Арсић из Арада и његова супруга Еустахија, прва жена чланица Матице српске;

- племић Милош Белмужевић, значајни војсковођа са ових простора;
- породица племића Бибића од Јенопоља;
- деспоти Бранковићи (Ђурађ, Лазар, Стефан, Вук, Ђорђе, Јован) и гроф (кнез) Павле (Кињижи);
- племићи породице Дамаскин из Немета;
- племићи породице Демелић от Пањове;
- барон генерал-мајор Павле Димић од Папила;
- племићи породице Дука от Кадара;
- српско-цинцарска породица Ђуричко от Модоша;
- племићка породица Јакшић от Надлака;
- Теодор Јанковић от Миријева;
- породица митрополита Викентија Јовановића Видака от Мацедоније;
- деспот Стефан Лазаревић;
- породица Маленица от Стаморе, Малог и Великог Гаја;
- племићке породице Нако от Комлоша и Великог Семиклуша;
- породица барона Федора Николића от Рудне;
- породица кнеза Милоша Обреновића;
- епископ темишварски Петар (Петровић);
- породица Поповић Текелија од Визеша и Кевермеша;
- породица митрополита Мојсија (Путника);
- породица Риђички от Скрибешћа;
- племићка породица Чарнојевић от Маче и Малог Оросина.

Свакако да би читаоци овај субјективни списак могли допунити, ако имамо у виду да је сваки од тих појединаца, сам или са својом породицом, мање-више заслужан за тадашњи развој банатског (и у том склопу – српског) друштва, било да је реч о војним подвизима, ктиторским и добротворним акцијама и донацијама, или пак о књижевном и духовном пољу.

У чему се састоји значај ове обимне књиге? У првом реду, реч је о томе да је она стручни првенац у нашој историографији – није нам познато да је нека друга књига таквог обима објављена и садржала толико информација о нашој аристократији у Банату и шире, у Румунији, као и о њеним везама са нашим живљем. За нас, Србе у Румунији, књига је важна јер документовано показује какве смо, током векова, знамените личности имали, као чврсти доказ онима који још увек, без неких озбиљних аргумената, оспоравају историјско присуство и улогу коју су Срби имали не само на овим банатским просторима, већ и шире. У данашњем времену, када се стекла навика да се јавне и заслужне личности (у науци, историји и другим доменима) без икаквих озбиљних аргумената својатају, по систему кићења туђим перјем, ова књига је прави одговор таквим покушајима.

Уз све честитке аутору, др Саши Јашину, за уложени труд, топло препоручујемо читаоцима ову изванредну књигу.

Проф. др Душан Ј. ПОПОВ

САРАДНИЦИ У ОВОМ БРОЈУ ЗБОРНИКА

Стеван Бугарски, рођен 1939. у Српском Семартону, Тамишка жупанија у Западној Румунији. Завршио је Српску гимназију у Темишвару (1956) и две године Факултета руског језика на Педагошком институту у Букурешту (1958). Осуђен је на 6 година поправног затвора због вербалног деликта, а робовао је до помиловања 1962. По повратку из затвора запослио се као физички радник и машинбравар и завршио Машински факултет на Политехничком универзитету у Темишвару 1971. Радио је у струци и сарађивао у српској периодици и Српској емисији Радио Темишвара. Као пензионер живи у Темишвару. Од првенца *По Семартиону кроз простор и време* (1982) до књига *Монаштво Карловачке митрополије. Грађа за биографски речник* (коаутор владици Сави (Вуковићу)) (2018) и *Гробна месита свешћенка и ђаконa Српске православне цркве у Румунији* (2020), његово дело обухвата тридесетак томова из домена друштвене и културне историје Срба у Румунији.

Жаклина Дувњак Радић, рођена 1975. у Новом Саду. Дипломирала је на Одсеку за српску књижевност и језик Филозофског факултета у Новом Саду 1999. На истом факултету је завршила и магистарске и докторске студије. Уредница је издавачке делатности у Културном центру Војводине „Милош Црњански” и уредница часописа за савремену културу Војводине *Нова мисао*. Бави се теоријом и историјом књижевности, пише есеје, студије и књижевну критику. Радови су јој објављени у научним и тематским зборницима и књижевним часописима. Аутор је књига: *Аутиобиографија, фикција и ја* (2011), *Естетичка ипотиописне рејорџаже* (2021), а као коаутор и члан редакционог одбора учествовала је у изради енциклопедије о Доситеју Обрадовићу *Encyclopedia Dositheana* (2021).

Милан Дујмов, рођен 1969. у Баји, Мађарска. Завршио је Богословију „Светог Саве” у Београду 1990. За свештеника је рукоположен 1993. Службовао је у Будимској епархији (Медина, Сантово, Калаз). Дипломирао је из историје на Факултету у Печују 2004. Од 2011. ради као професор историје у Будимшпешти и Ловри. Аутор је више књига о Србима у Мађарској (*Срби у Бајосеку, Православна заједница у Вацу, Срби у Агоњу, Срби у Рац-Алмашу, Српске породице у Ловри, Листа свешћеника Будимске епархије. Парохије Карловачке митрополије I*).

Будимир Кокотовић, рођен 1987. у Београду. Завршио је Призренску богословију „Св. Кирило и Методије” у Нишу и Православни богословски факултет „Свети Василије Острошки” у Фочи, Универзитет у Источном Сарајеву, БиХ. Академско звање мастер религиолог стекао је на студијама при Београдском универзитету

радом *Религија у друшћиву, култури и европским интеграцијама*. Рукоположен је у чин ђакона 2017. и службовао до 2021. као секретар Епархијског управног одбора и Црквеног суда Епархије горњокарловачке (Република Хрватска). Од 2021. ради као службеник Библиотеке Српске патријаршије у Београду. Аутор је књига: *Православни епископ Сергије Каћански* (Београд, Карловац 2017), *Гробна месџа архидјереја Карловачког владичанства* (Београд, Карловац 2018), *Добри љасцир Карловачког владичанства Симеон Злоковић* (Београд, Карловац 2020), *Боже мој, у Тебе се уздам – Свети свешћеномученик Сава Глајић епископ сремски и горњокарловачки* (Београд, Карловац 2022), *Свети свешћеномученици горњокарловачки, мартиролоиј (мученикослов) свешћенства и монаштва Карловачког владичанства* (Београд, Карловац 2024), *Манасцир Ваведена Пресвете Богородице – Дубоки Пошок* (Службени гласник, 2024). Коаутор је дела: *Шемајизам Српске православне Епархије банатске* (Вршац 2013), *Карловачки минеј* (Београд, Карловац 2023), *Ризница Саборне цркве у Београду* (Београд 2023).

Душан Ј. Попов, рођен 1948. у Наћвали, Румунија. Завршио је гимназију у Араду 1966. и Факултет физике на Универзитету у Темишвару 1971. Докторску дисертацију из области физике одбранио је на Универзитету у Крајови 1987. Био је уредник за српске уџбенике при Дидактичкој и педагошкој издавачкој кући у Букурешту до 1977, а затим је прешао на Универзитет „Политехника” у Темишвару, где је од 2006. редовни професор. Обављао је дужност научног секретара и шефа Катедре за физику. Од 2011. члан је Српске академије нелинеарних наука са седиштем у Београду. У пензији од 2013. живи и ради у Темишвару. Бави се проучавањем прошлости Срба у Поморишћу. Објавио је неколико научних и дидактичких књига из области физике, а у стручној периодици и колективним зборницима у земљи и иностранству више прилога о историјском доприносу Срба развоју науке и културе. Сараћивао је у Српској емисији Радио Темишвара.

Мара Шовљаков, аутор је неколико књига и тридесетак чланака објављених у Србији, Босни и Херцеговини, Хрватској и Румунији. Истичемо: *Варош Фујтој* (Футог 2003), *Библиотекe и читаонице у Фујтоју* (Нови Сад 2014), *Глад у Босни и Херцеговини и смешћање деце у Војводину 1917/1918* (Нови Сад 2019), *Српска Војводина и Босна и Херцеговина (1896-1914)* (Бања Лука 2020), *Колонизација Срба из Босне и Херцеговине у Лужну Бачку после Првог и Другог светског рата* (Бања Лука 2021), *Варош Фујтој. Културно наслеђе* (Нови Сад 2021).

ИМЕНСКИ РЕГИСТАР

А

Адамовић, Андреј (парох) 68
Адамовић, Аурелија (учитељица) 49
Адамовић, Данило (монах) 49
Адамовић, Ђорђе (монах) 49
Адамовић, Лазар (учитељ) 45, 46, 49
Адамовић, Николај (парох) 69, 74
Авакумовић, Павле (арадски епископ) 78
Аврамов, Смиља 13
Аврамовић, Димитрије (парох) 75
Аврамовић, Константин (парох) 87
Аврамовић, Младен (парох) 86
Аврамовић, Мојсеј (парох) 67
Аврамовић, Симеон (парох) 71
Аврамовић, Трифон (ђакон) 86
Александровић, Димитрије (парох) 86
Александровић, Јован 86
Алесијевић, Матеј (парох) 64
Алагић, Никола 30
Армацки, Добрица 35
Армацки, Милан 35
Арсић, Еустахија 22
Аранђеловић, Драгољуб 38, 39
Аранђеловић, Драгољуб (професор) 46
Атанасијевић, Константин (протопрезвитер) 72

Б

Бакић, Милан (учитељ) 49
Балажев, Тевко 35
Балика, Давид (парох) 85
Балика, Јован (ђакон) 85
Балика, Траил 85
Балубић, Мирко 37
Балубић, Тазовић, Милица (учитељица) 46
Бандић, Маринко 35
Баришић, Ивановић, Милица 25
Башић, (име непознато) 37
Башић, (име није наведено) (учитељ) 46
Баћу, Николај (парох) 77
Белодедић, Михаил (парох) 81
Биримац, Алекса 35
Биримац, Мита 35

Биримац, Радица 35
Бистрјану, Михаил (парох) 68
Блидарју, Аврам (парох) 88
Богојевић, Василиј (парох) 87
Богојевић, Георгиј (парох) 77
Богојевић, Димитрије (парох) 79
Богојевић, Стојан 30
Богојевић, Маринко (парох) 87
Богдановић, Евтимиј (парох) 81
Богдановић, Георгиј (парох) 77
Богдановић, Јефрем 81
Богдановић, Јован (парох) 83
Богдановић, Михаил (парох) 77
Богдановић, Стефан (парох) 81
Божић, Јосиф (помоћник протопрезвитерски)
62
Бозитовац, Гаврило 7
Божурановић, Петар (парох) 68
Ботош, Дамаскин (парох) 88
Брадваревић, Светислав 30, 32
Бранковић, Георгије 29, 30
Бранковић, Ђорђе 15, 17
Бранковић, Јован, (ктитор манастира) 59
Брензеј, Јован (ђакон) 87
Брнка, Дамаскин (парох) 88
Будрин, Миливоје 35
Бугарин, Предраг (учитељ) 46, 49
Бугарски, (име није наведено) 44, 50
Бугарски, Јоца 21, 22, 23, 27
Бугарски, Светозар 25
Бугарски, Стеван 13–27
Букуровић, Григорије 32
Бушатовић, Арсеније (парох) 83

В

Вадгску, Григориј (парох) 79
Варнава, (Росић) (патријарх српски) 46
Васиљевић, Даринка (учитељица) 49
Василеску, Григорије (парох) 78
Василије, Јојкић, протонамесник (парох) 46
Василије, Николић (царски школски инспектор) 46
Велимировић, Велимир 38

Велимиров, Михаил (парох) 65
 Веселиновић, Даринка Мијатов (учитељица) 49
 Видак, Видосава (учитељица) 49
 Вијатовић, Павел (ђакон) 63
 Владичану, Георгије (парох) 78
 Војновић, Георгије 32
 Вујић, Василије 30
 Вујић, Викентије 31
 Вуковић, Сава 13, 41
 Вуковић, Сава (епископ шумадијски) 46
 Вучинић, Душан (контрактуални учитељ) 50

Г

Гаврил, (епископ из Ниша) 80
 Гавриловић, Лазар 30
 Гавриловић, Миленко 40
 Гавриловић, Живан (парох) 63
 Гаврић, Чеда 40
 Гаврић, Чеда (члан црквеног одбора) 46
 Гаитовић, Јован (ђакон) 88
 Гаитовић, Мартин (парох) 88
 Гаитовић, Павел (парох) 86
 Галеш, Јулијана (Gales, Iuliana) 23, 27
 Георгије, (епископ) 59, 60
 Георгије, (Летић) (епископ темишварски / сремски) 46
 Георгије, Малошевић (монах) 49
 Георгијевић, Јован (епископ) 62, 63, 73–88
 Георгијевић, Јован (парох) 82
 Герман, Лазар 30
 Гијаор, Јован (парох) 68
 Гина, Дамаскин (парох) 73
 Гостиша, Иван 30
 Граховац, Спасоје 13
 Грбић, Анђелко 30
 Грбић, Емилијан 30
 Григор(ијевић), Филип (парох) 69
 Грозовић, Јован (парох) 68
 Груић, Василиј (ђакон) 62
 Груић, Григориј (парох) 62
 Груић, Живан (парох) 65
 Груић, Јован (парох) 87
 Грујић, Душан 35, 36
 Грујић, Ђорђе 35
 Грујић, Лазар 40
 Грујић, Милан 35
 Грујић, Милан Јевремов 35
 Грујић, Љубиша Живков 35
 Грујић, Љубинко 40
 Грујић, Душан (одборник / црквени одборник) 46
 Грујић, Љубинко (члан црквеног одбора) 46

Д

Дабић, Трифон (парох) 88
 Давидовић, Димитрије 7

Давидовић, Симеон (парох) 63
 Дакуц, Александар 31
 Дамаскин, Поповић (парох) 88
 Дамјанов, Георгиј (парох) 79
 Дарловић, Дамаскин (парох) 74
 Дејанац, Душан 13, 25
 Дејанац, (без наведеног имена) 44
 Дерзеску, Михаил (парох) 70
 Димић, Љубица 37
 Димић, Милош 33–35
 Димић, Љубица (црквено лице по контексту задужбине) 46
 Димитријевић, Николај (парох) 78
 Димитријевић, Стефан (учитељ) 45, 46
 Димитријевић, Георгиј (парох) 79
 Димовски, (име непознато) 37
 Димовски, (име није наведено) (протођакон) 46
 Диаконовић, Евстатиј (парох) 63
 Диаконовић, Григориј (ђакон) 63
 Дишић, Илија (учитељ) 49
 Добросављевић, Бранко 30
 Дожић, Гаврило 40
 Дона, Петар (парох) 70
 Дорославац, Сава 35
 Дорославац, Теја 35
 Дошен, Исак 33
 Драгалина, Николај (парох) 69
 Драганеску, Андреј (парох) 78
 Драганеску, Јован (парох) 78
 Дражила, Георгиј 79
 Дражила, Михаил (парох) 79
 Дражила, Петар 86
 Дражиловић, Викентиј (ђакон) 86
 Дујмов, Милан (аутор) 59
 Думбачил, Димитрије (парох) 76
 Думбачил, Јован (парох) 70
 Думбачил, Петар (ђакон) 70
 Думбачил, Теодор (парох) 70
 Дучић, Јован 22

Ђ

Ђорђевић, Велинка (учитељица) 49
 Ђорђевић, Јован (митрополит) 60
 Ђурић, Ђорђе 14
 Ђурић, Милан (учитељ) 49
 Ђурић, Никола 31

Ж

Жакски, Андреја 35
 Живановић, Тома 39
 Живановић, Андреј (парох) 84
 Живановић, Михаил (парох) 84
 Живковић, Јован 31
 Жигић, Иван 35
 Жупански, Станко 32, 33
 Журжинка, Георгије (парох) 78
 Журковић, Јаков (ђакон) 86

3

Захаријевић, Павел (парох) 69
 Зеремски, Иларион 31
 Златанов, Коста 35
 Зубковић, Георгије 33, 34
 Зуза, Захариј (парох) 71

И

Ивановић, Баришић, Милица 25
 Игња, Николае 21
 Игор, Попов 25
 Илијевић, Марко (парох) 63
 Илијић, Јован (парох) 68
 Иланић, Трифон (парох) 66
 Илинкић, Ефтимј (парох) 83
 Иличић, Теодор (протопрезвитер) 61
 Исаковић, Захариј (парох) 64

Ј

Јакобовић, Константин (парох) 70
 Јанковић Јоца 35
 Јанковић Миријевски, Теодор (царски школ-
 ски инспектор) 45, 46
 Јанковић, Григориј (парох) 64
 Јанковић, Јован (ђакон) 85
 Јанковић, Леонтиј (парох) 67
 Јаношевић, Живан (парох) 62
 Јаношевић, Јанко 74
 Јаношевић, Николај (парох) 69
 Јаношевић, Петар (парох) 71
 Јаношевић, Јован (парох) 85
 Јарема, Андреј Силвиу (професор) 52
 Јашин, Саша 18, 22, 24, 25
 Јатић, Милан 30
 Јеремић, Божидар 31
 Јерков, Миленко 40
 Јивковић, Мирко 17, 18
 Јованов, Михаил (парох) 65
 Јовановић, Јелена 27
 Јовановић, Јован 37
 Јовановић, Миодраг 9, 13, 18
 Јовановић, Слободан 38, 39
 Јовановић, Шакабента, Арсеније IV (патри-
 јарх) 60
 Јовановић, Шакабента, Јосиф (епископ) 59–63
 Јовановић, Видак, Викентије (митрополит) 60
 Јовановић, Антониј (парох) 70
 Јовановић, Викентије (темишварски епископ)
 76
 Јовановић, Гаврил (парох) 73
 Јовановић, Јаков (парох) 73
 Јовановић, Јелена 23, 25
 Јовановић, Јелисеј (парох) 76
 Јовановић, Јован 78, 83, 84
 Јовановић, Јован (Џвијић) 38
 Јовановић, Јован (новосадски епископ) 78

Јовановић, Јован (парох) 88
 Јовановић, Јосиф 73–88
 Јовановић, Кирил 49
 Јовановић, Константин (парох) 70
 Јовановић, Максимилијан (учитељ) 45, 46
 Јовановић, Михаил (парох) 77, 83
 Јовановић, Нинко (професор Правног факул-
 тета) 46
 Јовановић, Николај (парох) 74
 Јовановић, Павел (парох) 65
 Јовановић, Петар (парох) 71
 Јовановић, Филип (парох) 72
 Јојкић Василије 37
 Јорговић, Георгиј (парох) 67
 Јорговић, Јован (парох) 87
 Јорговић, Јаков (ђакон) 88
 Јоргован, Јаворка Марков 23
 Јосимовић, Душан 33, 37
 Јосимовић, Душан (парох молски) 46
 Јосиф, Франц (цар) 50

К

Кајулату, Павел (ђакон) 68
 Каћански, Јелена (Илона) 32
 Калдараш, Тома (парох) 67
 Калцун, Илија (парох) 78
 Кампану, Андреј (парох) 79
 Кампану, Илија (парох) 79
 Каракашевић, Латинка 29
 Карансебеш (протопрезвитерат) 67
 Катић, Милош 37
 Катић, Милош (парох) 46
 Каулици, Константин 7
 Качулату, Павел (ђакон) 68
 Кенгелац, Лука (директор српских, румун-
 ских и грчких школа у Банату) 45, 46
 Керпенишан, Ђорђе (учитељ) 49
 Керпенишан, Ђура (учитељ) 51
 Керпенишан, Невенка (учитељица) 49
 Керпенишан, Софија 49
 Кетфел, Коста (учитељ) 50
 Киоран, Петру (учитељ) (Petru Chioran) 45
 Киоран, Петру (учитељ) 46
 Кирњанул, Матеј (парох) 71
 Кнежевић, Војин 35
 Кнежевић, Риста 35
 Кнежевић, Милан 40
 Кнежевић, Пахомије (епископ) 80
 Ковачек, Божидар 9, 13
 Ковинчић, Милош (учитељ) 46
 Којић, Петар 30
 Кокотовић, Будимир 33, 40–42
 Кокотовић, Будимир 46
 Кончевић, Георгије 33
 Константин (видински епископ) 78
 Константиновић, Василије 30
 Константиновић, Јован (парох) 79, 87
 Константиновић, Михаил (парох) 71

Константиновић, Николај (парох) 87
 Коракојев, Јован (парох) 70
 Косовац, Мата 34
 Костић, Јован (парох) 88
 Костић, Слободан (прота / истраживач) 46, 49, 50
 Кочобанов, Мирон (јеромонах) 49
 Крачуновић, Георгије (парох) 77
 Крачуновић, Павел 76
 Крестић, Василије 15
 Крестић, Павел (парох) 89
 Кривокућин, Меланија 32
 Кривокућин, Никола 31
 Крстоношић, Стефан 30
 Крстић, Борислав Ђ. 17–19, 27
 Крстић, Душан 21
 Крстић, Борислав Д. 23, 25, 27
 Крстић, Борислав Ђ. 23
 Кумануди, Коста 38, 39
 Кумануди, Коста (професор Правног факултета) 46
 Курић, Никола 27
 Кулић, Бранка 14
 Кузмановић, Стефан (парох) 81

Л

Лазић, Стеван 30
 Лазић, Васа 37
 Лазић, Васа (председник црквене општине) 46
 Лаковић, Ђорђе (учитељ) 45, 46
 Лападатовић, Дамаскин (парох) 73
 Лападатовић, Георгиј (парох) 73
 Лацковић, Стефан (парох) 66
 Лазаровић, Јован (парох) 82
 Лазаровић, Лука (парох) 84
 Лазаровић, Марко (парох) 84
 Лазаровић, Методије (парох) 67
 Летић, Георгије 29, 30, 36, 42
 Летић, Георгије (епископ) 46
 Лера, Стојан 20
 Лисулов, Милан 34
 Лука, (име није наведено) (учитељ) 46
 Лукачич, Григориј (парох) (Grigoriu Lucacik) 62
 Лукарец, Андреј (парох) 79
 Лукић, Јован (парох) 89
 Лукић, (име непознато) 38
 Лунговић, Стефан (парох) 85
 Лудажич, Исидор 37
 Лупуловић, Васа 17–22
 Лупуловић, Петар (протопрезвитер) 87
 Лупуловић, Трифон (парох) 87

М

Мадеску, Михаил (парох) 77
 Мазилу, Габријел 25
 Максимовић, Владимир 31
 Максић, Павел (парох) 61

Максић, Радислав (учитељ) 50
 Магарашевић, Георгије 7
 Малетић, Катица (учитељица) 49
 Малетић, Никола (учитељ) 49
 Малошевић, Георгије (монах) 49
 Малуцков, Мирјана 13
 Маринковић, Ђорђе (учитељ) 46
 Марков, Јоргован, Јаворка 21, 22, 27
 Марков, Јоргован, Јаворка 26
 Марков, Зоран 26
 Марков, Светозар 24
 Марковић, Божа 39
 Марковић, Антониј (парох) 81
 Марковић, Божа (професор Правног факултета) 46
 Марковић, Матеј (парох) 83
 Марцикић, Милоје 30
 Марцикић, Трифун 30
 Мартиновић, Живан (парох) 84
 Мартиновић, Симеон (парох) 88
 Марцикић, Милоје 30
 Маширевић, Иван 30
 Матејевић, Лука (парох) 69
 Матковић Богдан 37
 Матковић, Богдан (парох) 46
 Мауновић Константин 30
 Медаковић, Илија (парох) 81
 Меркшић, Аксентије (учитељ) 45, 46
 Мијатов, Веселиновић, Даринка (учитељица) 49
 Мијатов, Коста (учитељ / свештеник) 49
 Микалачки Александар 35
 Миладиновић, Стеван (учитељ) 50
 Миланковић, Ђура (учитељ) 49
 Миланов, Милан (парох) 46
 Милановић, Душан 30
 Милановић, Сретко 24
 Милановић, Стефан (ђакон) 67
 Миленковић, Симеон (учитељ) 45, 46
 Милетић, Коста 49
 Милетић, Лука (парох) 84
 Милин, Андреј 19, 21, 22, 27
 Милин, Живко 19, 21, 27
 Милин, Миодраг 17, 19, 21, 22
 Милин, Светомир 21
 Милин, Жива 21
 Милин, Андреј 23
 Милин, Живко 23
 Милин, Мирослав 25
 Милин, Миодраг 23–25
 Милован, Ђиљана 22
 Милованов, Милан 37
 Милошевић, Георгије (монах) 49
 Милошевић, Рафаил (протопрезвитер) 84
 Милошевић, Сава 83
 Милошевић, Сава 84
 Мина, Михаил (парох) 64
 Мирјанић, Драга 20
 Мирковић, Стеван 36

Мирковић, Стеван (протојереј) 46
 Мирулеску, Георгиј 78
 Мирулеску, Димитрије (парох) 78
 Мисић, Милан 23–27
 Митровић, Велимир 38, 39
 Митровић, Владимир 38
 Митровић, Чедомир 38, 39
 Митровић, Човаковић Милета 39
 Митровић, Велимир (професор Правног факултета) 46
 Митровић, Чедомир (професор Правног факултета / декан) 46
 Михаилов, Павел (парох) 66
 Михаиловић, Атанасије (парох) 68
 Михаиловић, Григориј (ђакон) 77
 Михаиловић, Јован (парох) 72, 88
 Михаиловић, Михаил (парох) 88
 Мијуцковић, Михаил (парох) 64
 Мијуцковић, Сава (парох) 64
 Мицић, Милан 27
 Мицић, Милан 23–25
 Мишковић, Петар (парох) 74
 Мишковић, Србољуб 19
 Мишковић, Србољуб Миле 20
 Михајлов, Цветко 22, 27
 Михајлов, Цветко 23
 Мојсије, Путник (епископ/митрополит) 61
 Молнар, Димитрије (учитељ) 45, 46
 Мунтану, Стефан (парох) 78
 Мунтјану, Павел (ђакон) 84
 Мунтјану, Павел (парох) 84
 Мунтјану, Петар (парох) 84
 Мунђан, Иво 17, 19–22, 23, 24, 25, 27

Н

Нако, Јован 8
 Наловић, Михајло (учитељ) 50
 Нагошевић, Ђорђе (школски инспектор) 46
 Наум, Милкић 39
 Нађвински, Стеван (учитељ) 46
 Негровић, Петар (парох) 64
 Недић, Алексиј (парох) 85
 Недић, Димитрије (свештеник) 66
 Ненадов, Владимир (учитељ) 49
 Несторов, Јоца 35
 Несторовић, Урош (царски школски инспектор) 45, 46
 Нешић, Никанор (парох) 61
 Нешковић, Георгиј (парох) 61
 Никетић, Гедеон (ердељски епископ) 78
 Никић, Александар 23
 Никић, Игњатије 24
 Николаевић, Тома (парох) 63
 Николајевић, Арсениј (парох) 62
 Николајевић, Аврам (парох) 64
 Николајевић, Јован (парох) 63, 72
 Николајевић, Зорка (учитељица) 46
 Николић, Милан 19

Николић, Милош 36
 Николић, Никола 22
 Николић, Александар 27
 Николић, Васа (учитељ) 49
 Николић, Василије (царски школски инспектор) 45, 46
 Николић, Милан (свештеник мирски) 49
 Николић, Милош (учитељ / хоровађа) 46
 Николин, Споменка, Деса 24, 25
 Николинце, Јован Јанковић (ђакон) 85
 Новаковић, Илија (парох) 83
 Новаковић, Константин (парох) 74
 Новаковић, Јован (парох) 82
 Новаковић, Кирил (парох) 89
 Новаковић, Михаил (парох) 82
 Новаковић, Михаил (ђакон) 82

О

Обрадов, Миодраг 24
 Обрадовић, Доситеј 12, 15
 Обреновић, Милош 8
 Одожић, Пера 35
 Опрја, Трифон (ђакон) 88
 Остојић, Драгутин 19
 Остојић, Анђелија (учитељица) 46

П

Павловић, Димитрије 40
 Павловић, Димитрије (свештеник) 46
 Павловић, Илија (парох) 76
 Павловић, Јаков (свештеник) 66
 Павловић, Јован (парох) 62, 85
 Павловић, Павел (парох) 77, 85
 Павловић, Симеон (парох) 62
 Павловић, Трифон (парох) 63
 Панић, Божидар 17, 21
 Панић, Светозар 30
 Панић, Нова 35
 Панић, Божидар 23–25
 Пантелић, Лукијан 15
 Папазоглу, Јеремија (епископ) 81
 Партеније, (епископ) 59
 Паскуловић, Дамаскин (парох) 76
 Паскуловић, Мартин (парох) 89
 Паскуловић, Петар 88
 Пејанов, Јован 20
 Пејновић, Исак 34
 Пеловић, Михаил (парох) 85
 Пеловић, Траил 85
 Пепа, Јован (парох) 69
 Пепа, Киријак (парох) 78
 Пепа, Николај (парох) 78
 Перинач, Стева 18
 Перић, Нинко 38, 39
 Перић, Нинко (професор Правног факултета) 46
 Петков, Драгомир, Златомир (учитељ) 52

- Петковић, Андреј 21
 Петровић, Благоје 30
 Петровић, Драгомир 39
 Петровић, Милан 35
 Петровић, Слободан 38
 Петровић, Алексије (парох) 83
 Петровић, Арсеније (парох) 84
 Петровић, Василије (парох) 67
 Петровић, Георгије (парох) 82
 Петровић, Георгије (протопрезвитер) 84
 Петровић, Дамаскин (парох) 83
 Петровић, Димитрије (парох) 67
 Петровић, Јаков (парох) 67
 Петровић, Јован (парох) 83
 Петровић, Константин (парох) 71
 Петровић, Михаил (парох) 66
 Петровић, Павел (парох) 77
 Петровић, Симеон (парох) 67
 Петровић, Стефан (парох) 89
 Петровић, Теодор (парох) 84
 Петровић, Трифон (парох) 89
 Петровић, Христофор (парох) 85
 Петровић, Чедомир (професор Правног факултета) 46
 Петру, Киоран (учитељ) 45
 Петруновић, Викентије (парох) 62
 Петруновић, Георгиј (парох) 62
 Петруновић, Константин (парох) 61
 Петруновић, Павел (парох) 62
 Петруновић, Тома (парох) 61
 Пешић, Бошко (парох) 46
 Пијаде, Моша 39
 Пилиповић, Ђура 30
 Пинтеровић, Јован 30
 Пиперски, Павле 35
 Писаревић, Никола 30
 Пиштало, Сава 35
 Платон (Јовановић) (епископ) 80
 Плочица, Јован 35
 Попадић, Михаил (парох) 62
 Попов, Игор 27
 Попов, Михаил 25
 Поповић, Аксентије (парох) 88
 Поповић, Арсеније (парох) 88
 Поповић, Василије (парох) 72
 Поповић, Георгије (парох) 83
 Поповић, Георгије (парох) 88
 Поповић, Григориј (парох) 83
 Поповић, Дамаскин (парох) 88
 Поповић, Димитрије (парох) 88
 Поповић, Евстатије (парох) 88
 Поповић, Живан (парох) 88
 Поповић, Јаков (парох) 88
 Поповић, Јован (парох) 83
 Поповић, Јосиф (парох) 88
 Поповић, Кирил (парох) 88
 Поповић, Константин (парох) 88
 Поповић, Лука (парох) 83
 Поповић, Матеј (парох) 88
 Поповић, Михаил (парох) 88
 Поповић, Павел (парох) 83
 Поповић, Петар (парох) 88
 Поповић, Сава (парох) 83
 Поповић, Симеон (парох) 83
 Поповић, Стефан (парох) 88
 Поповић, Теодор (парох) 88
 Поповић, Трифон (парох) 88
 Поповић, Филип (парох) 88
 Поповић, Христофор (парох) 88
 Поповић, Цвијан (парох) 83
 Поповић, Чедомир (професор Правног факултета) 46
 Поповић, Јаков (парох) 88
 Попржен, Георгије (парох) 80
 Порчић, Живан 35
 Порчић, Милан 35
 Поштић, Милан 17, 18
 Поштић, Милан 23
 Предић, Милорад 31
 Предић, Светислав 32
 Прелић, Владимир 19
 Прерадовић, Радивој 38
 Прибићевић, Светозар 38, 39
 Прокић, Драгољуб (учитељ) 49
 Прокопијевић, Константин (парох) 66
 Протић, Јован (парох) 74
 Путник, Мојсије (митрополит) 60

Р

- Раданов, Живко 35
 Радановић, Георгије (парох) 72
 Раденковић, Живан (парох) 84
 Радивојевић, Живан (парох) 84
 Радивојевић, Теодор (парох) 84
 Радојевић, Ђорђе 32
 Радосављевић, Михаил (парох) 72
 Радосављевић, Павел (парох) 71
 Радосављевић, Трифон (парох) 72
 Радотић, Јован (парох) 74
 Раду, Димитрије (парох) 79
 Рајачић, Јосиф (патријарх) 60
 Рајевић, Стеван 30
 Раковић, Јован (парох) 83
 Ранковић, Светислав 38
 Ранковић, Светислав (професор Правног факултета) 46
 Ратковић, Миливоје 31
 Ратковић, Миливоје (прота) 46
 Ратковић, Павел (парох) 85
 Рашковић, Никола 32
 Ребић, Радослав 39
 Рибар, Саша 18
 Ристић, Георгије (парох) 89
 Ристић, Дамаскин (парох) 89
 Ристић, Михаил (парох) 89
 Ристић, Павел (парох) 89
 Ристић, Сава (парох) 89

Ристић, Симеон (парох) 89
 Ристић, Стефан (парох) 89
 Ристић, Теодор (парох) 89
 Ристић, Трифон (парох) 89
 Ристић, Христофор (парох) 89
 Ристић, Цвијан (парох) 89
 Ристић, Чедомир (професор Правног факултета) 46
 Ристић, Јован (парох) 89
 Родић, Милан 31
 Росић, Варнава (патријарх) 46
 Ружић, Мирослав 38
 Ружић, Мирослав (професор Правног факултета) 46
 Румунски, Георгије (парох) 80

С

Саватијевић, Георгије (парох) 77
 Саватијевић, Павел (парох) 77
 Саватијевић, Петар (парох) 77
 Саватијевић, Симеон (парох) 77
 Саватијевић, Стефан (парох) 77
 Савић Јаков, Јован 86
 Савић, Дамаскин (парох) 89
 Савић, Георгије (парох) 89
 Савић, Димитрије (парох) 89
 Савић, Живан (парох) 89
 Савић, Јован (парох) 89
 Савић, Константин (парох) 89
 Савић, Михаил (парох) 89
 Савић, Павел (парох) 89
 Савић, Сава (парох) 89
 Савић, Симеон (парох) 89
 Савић, Стефан (парох) 89
 Савић, Теодор (парох) 89
 Савић, Трифон (парох) 89
 Савић, Христофор (парох) 89
 Савић, Цвијан (парох) 89
 Сакулов, Милан 35
 Самарџија, Јован (парох) 88
 Сараван, Михаил (парох) 68
 Сарић, Василије (парох) 61
 Секулић, Павел (парох) 84
 Секулић, Петар (парох) 84
 Селаковић, Душан 38
 Симеонович, Георгије (парох) 76
 Симић, Бранислав 30
 Симић, Бранислав (учитељ) 46
 Симић, Георгије (парох) 83
 Симић, Константин (парох) 83
 Симић, Павел (парох) 83
 Симић, Сава (парох) 83
 Симић, Симеон (парох) 83
 Симић, Стефан (парох) 83
 Симић, Теодор (парох) 83
 Симић, Трифон (парох) 83
 Симић, Христофор (парох) 83
 Симић, Цвијан (парох) 83

Синђелић, Стеван 15
 Сиромаха, Георгије (парох) 80
 Скокан, Драгољуб 31
 Славнић, Георгије (парох) 80
 Смиљанић, Георгије (парох) 80
 Соколовић, Дамаскин (парох) 89
 Соколовић, Георгије (парох) 89
 Соколовић, Димитрије (парох) 89
 Соколовић, Живан (парох) 89
 Соколовић, Јован (парох) 89
 Соколовић, Константин (парох) 89
 Соколовић, Михаил (парох) 89
 Соколовић, Павел (парох) 89
 Соколовић, Сава (парох) 89
 Соколовић, Симеон (парох) 89
 Соколовић, Стефан (парох) 89
 Соколовић, Теодор (парох) 89
 Соколовић, Трифон (парох) 89
 Соколовић, Христофор (парох) 89
 Соколовић, Цвијан (парох) 89
 Солдатовић, Живко 35
 Спасић, Милан 31
 Србуловић, Георгије (парох) 77
 Србуловић, Димитрије (парох) 77
 Србуловић, Павел (парох) 77
 Србуловић, Симеон (парох) 77
 Србуловић, Стефан (парох) 77
 Станисављевић, Георгије (парох) 72
 Станковић, Георгије (парох) 83
 Станковић, Дамаскин (парох) 83
 Станковић, Димитрије (парох) 83
 Станковић, Живан (парох) 83
 Станковић, Јован (парох) 83
 Станковић, Константин (парох) 83
 Станковић, Михаил (парох) 83
 Станковић, Павел (парох) 83
 Станковић, Сава (парох) 83
 Станковић, Симеон (парох) 83
 Станковић, Стефан (парох) 83
 Станковић, Теодор (парох) 83
 Станковић, Трифон (парох) 83
 Станковић, Христофор (парох) 83
 Станковић, Цвијан (парох) 83
 Станојевић, Георгије (парох) 89
 Станојевић, Дамаскин (парох) 89
 Станојевић, Димитрије (парох) 89
 Станојевић, Живан (парох) 89
 Станојевић, Јован (парох) 89
 Станојевић, Константин (парох) 89
 Станојевић, Михаил (парох) 89
 Станојевић, Павел (парох) 89
 Станојевић, Сава (парох) 89
 Станојевић, Симеон (парох) 89
 Станојевић, Стефан (парох) 89
 Станојевић, Теодор (парох) 89
 Станојевић, Трифон (парох) 89
 Станојевић, Христофор (парох) 89
 Станојевић, Цвијан (парох) 89
 Станојевић, Жива 35

- Стевановић, Милица 20
 Стевановић, Георгије (парох) 83
 Стевановић, Дамаскин (парох) 83
 Стевановић, Димитрије (парох) 83
 Стевановић, Живан (парох) 83
 Стевановић, Јован (парох) 83
 Стевановић, Константин (парох) 83
 Стевановић, Михаил (парох) 83
 Стевановић, Павел (парох) 83
 Стевановић, Сава (парох) 83
 Стевановић, Симеон (парох) 83
 Стевановић, Стефан (парох) 83
 Стевановић, Теодор (парох) 83
 Стевановић, Трифон (парох) 83
 Стевановић, Христофор (парох) 83
 Стевановић, Цвијан (парох) 83
 Стевановић, Милица 23
 Стевановић, Радослав (професор Правног факултета) 46
 Стевановић, Светозар (учитељ) 46
 Степановић, Георгије (парох) 84
 Степановић, Димитрије (парох) 84
 Степановић, Живан (парох) 84
 Степановић, Јован (парох) 84
 Степановић, Константин (парох) 84
 Степановић, Михаил (парох) 84
 Степановић, Павел (парох) 84
 Степановић, Сава (парох) 84
 Степановић, Симеон (парох) 84
 Степановић, Стефан (парох) 84
 Степановић, Теодор (парох) 84
 Степановић, Трифон (парох) 84
 Степановић, Христофор (парох) 84
 Степановић, Цвијан (парох) 84
 Стојановић, Живко 35
 Стојановић, Георгије (парох) 77
 Стојановић, Дамаскин (парох) 77
 Стојановић, Димитрије (парох) 77
 Стојановић, Живан (парох) 77
 Стојановић, Јован (парох) 77
 Стојановић, Константин (парох) 77
 Стојановић, Михаил (парох) 77
 Стојановић, Павел (парох) 77
 Стојановић, Сава (парох) 77
 Стојановић, Симеон (парох) 77
 Стојановић, Стефан (парох) 77
 Стојановић, Теодор (парох) 77
 Стојановић, Трифон (парох) 77
 Стојановић, Христофор (парох) 77
 Стојановић, Цвијан (парох) 77
 Стојковић, Георгије (парох) 80
 Стојковић, Димитрије (парох) 80
 Стојковић, Живан (парох) 80
 Стојковић, Јован (парох) 80
 Стојковић, Константин (парох) 80
 Стојковић, Михаил (парох) 80
 Стојковић, Павел (парох) 80
 Стојковић, Сава (парох) 80
 Стојковић, Симеон (парох) 80
 Стојковић, Стефан (парох) 80
 Стојковић, Теодор (парох) 80
 Стојковић, Трифон (парох) 80
 Стојковић, Христофор (парох) 80
 Стојковић, Цвијан (парох) 80
 Стошић, Милан 31
 Стратимировић, Стефан (митрополит) 60
 Суботић, Јован 15
 Сувајдић, Бошко 17
 Сувајдић, Бошко (професор) 46

Т

- Тадић, Божидар 39
 Танасијевић, Георгије (парох) 72
 Танасијевић, Димитрије (парох) 72
 Танасијевић, Живан (парох) 72
 Танасијевић, Јован (парох) 72
 Танасијевић, Константин (парох) 72
 Танасијевић, Михаил (парох) 72
 Танасијевић, Павел (парох) 72
 Танасијевић, Сава (парох) 72
 Танасијевић, Симеон (парох) 72
 Танасијевић, Стефан (парох) 72
 Танасијевић, Теодор (парох) 72
 Танасијевић, Трифон (парох) 72
 Танасијевић, Христофор (парох) 72
 Танасијевић, Цвијан (парох) 72
 Тасић, Милан 35
 Текелија, Сава 15
 Темишварски, Георгије (Летић) (епископ) 46
 Теодоровић, Георгије (парох) 84
 Теодоровић, Дамаскин (парох) 84
 Теодоровић, Димитрије (парох) 84
 Теодоровић, Живан (парох) 84
 Теодоровић, Јован (парох) 84
 Теодоровић, Константин (парох) 84
 Теодоровић, Михаил (парох) 84
 Теодоровић, Павел (парох) 84
 Теодоровић, Сава (парох) 84
 Теодоровић, Симеон (парох) 84
 Теодоровић, Стефан (парох) 84
 Теодоровић, Теодор (парох) 84
 Теодоровић, Трифон (парох) 84
 Теодоровић, Христофор (парох) 84
 Теодоровић, Цвијан (парох) 84
 Теофиловић, Георгије (парох) 77
 Теофиловић, Дамаскин (парох) 77
 Теофиловић, Димитрије (парох) 77
 Теофиловић, Живан (парох) 77
 Теофиловић, Јован (парох) 77
 Теофиловић, Константин (парох) 77
 Теофиловић, Михаил (парох) 77
 Теофиловић, Павел (парох) 77
 Теофиловић, Сава (парох) 77
 Теофиловић, Симеон (парох) 77
 Теофиловић, Стефан (парох) 77
 Теофиловић, Теодор (парох) 77
 Теофиловић, Трифон (парох) 77

Теофиловић, Христофор (парох) 77
 Теофиловић, Цвијан (парох) 77
 Терзић, Милан 31
 Тешић, Радован 38
 Тодоров, Милан 35
 Тодоровић, Георгије (парох) 83
 Тодоровић, Дамаскин (парох) 83
 Тодоровић, Димитрије (парох) 83
 Тодоровић, Живан (парох) 83
 Тодоровић, Јован (парох) 83
 Тодоровић, Константин (парох) 83
 Тодоровић, Михаил (парох) 83
 Тодоровић, Павел (парох) 83
 Тодоровић, Сава (парох) 83
 Тодоровић, Симеон (парох) 83
 Тодоровић, Стефан (парох) 83
 Тодоровић, Теодор (парох) 83
 Тодоровић, Трифон (парох) 83
 Тодоровић, Христофор (парох) 83
 Тодоровић, Цвијан (парох) 83
 Томин, Душан 31
 Топалов, Георгије (парох) 80
 Топалов, Димитрије (парох) 80
 Топалов, Живан (парох) 80
 Топалов, Јован (парох) 80
 Топалов, Константин (парох) 80
 Топалов, Михаил (парох) 80
 Топалов, Павел (парох) 80
 Топалов, Сава (парох) 80
 Топалов, Симеон (парох) 80
 Топалов, Стефан (парох) 80
 Топалов, Теодор (парох) 80
 Топалов, Трифон (парох) 80
 Топалов, Христофор (парох) 80
 Топалов, Цвијан (парох) 80
 Трајковић, Светозар 30
 Трајковић, Светозар (учитељ) 46
 Трифковић, Георгије (парох) 89
 Трифковић, Дамаскин (парох) 89
 Трифковић, Димитрије (парох) 89
 Трифковић, Живан (парох) 89
 Трифковић, Јован (парох) 89
 Трифковић, Константин (парох) 89
 Трифковић, Михаил (парох) 89
 Трифковић, Павел (парох) 89
 Трифковић, Сава (парох) 89
 Трифковић, Симеон (парох) 89
 Трифковић, Стефан (парох) 89
 Трифковић, Теодор (парох) 89
 Трифковић, Трифон (парох) 89
 Трифковић, Христофор (парох) 89
 Трифковић, Цвијан (парох) 89
 Туцаков, Живко 17–19
 Туцаков, Живко 23–25

Ћ

Ћирић, Вишеслава 18
 Ћирић, Иринеј 37

Ћирић, Иринеј (епископ бачки) 46
 Ћирић Милан 37
 Ћјабововић, Милован (парох) 83

Ч

Чарнојевић, Арсеније III (патријарх) 11
 Чарота, Иван Алексејевич (књижевник) 14
 Чекинцев, (име није наведено) 39
 Чекинцев, (име није наведено) (професор) 46
 Чоботин, Благоје 18
 Чоботин, Благоје 20
 Чоботин, Благоје 25
 Чобић, Душан 30
 Човаковић, Милета (професор / аутор) 46
 Чока, Емил 40
 Чока, Емил (члан црквеног одбора) 46
 Чукич, Василиј (парох) 87
 Чупић, Јоаким 31
 Чернић, Софија (учитељица) 49

Џ

Џурковић, Василиј (парох) 64

Ш

Шафарик, Павел, Јозеф (научник, слависта) 7
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 61
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 62
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 63
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 73
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 74
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 76
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 77
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 78
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 79
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 80
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 81
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 82
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 83
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 84
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 85
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 86
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 87
 Шакабента, Јосиф Јовановић (епископ) 88
 Шевић, Драгутин 35
 Шевић, Драгутин 37
 Шевић, Лазар 37
 Шевић, Митрофан 30
 Шевић, Драгутин (свештеник) 46
 Шелмић, Лепосава 13
 Шилековић, Владимир (учитељ) 50
 Шилековић, Владимир (учитељ) 50
 Шувагеу, Лазар (парох) 78

Регистар сачинио
 Никола Павловић

ГЕОГРАФСКИ РЕГИСТАР

А

Агадиш 91
Ада 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40
Адријатическо море 7
Аер-Дорф 84
Аердорф 85
Алибунар 66
Америка 25, 105
Амијен 104
Ападија 72
Арад 11, 14, 16, 17, 20, 21, 22, 23, 25, 29, 30,
32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 45, 47, 48, 50,
51, 53, 54, 77, 117, 118, 120, 121
Арад-Гај 48, 50, 51, 53, 118
Арадска тврђава 16, 17, 117
Арадски срез 47
Армениш 69
Аустроја 104
Аустројско царство 119, 121
Аустроугарска 45, 104
Аустроугарска монархија 29, 30, 31, 34, 35, 36,
37, 38, 39, 40

Б

Баја 109, 110, 111
Базјаш (Baziaş) 18
Балваница 69
Балкан 121
Балтијско море 7
Банат 9, 10, 11, 15, 18, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 53, 54, 55, 59,
103, 105, 121, 122
Банатска епархија 60
Банатска клисура 12
Банатска клисура (Clisura Banatului) 24
Банатска Црна гора 12
Банат (Banat) 20, 21, 22, 23, 24
Банија 79
Бараган 11, 17, 116
Бараган (Bărăgan) 19, 22, 23
Барбос 66
Батања 47, 48

Бачка 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 59
Бачка (Ваќка) 29, 30
Бачки Петровац 110
Башаид 33, 34, 35, 36, 37, 38
Башаид (Башахид) 39, 40
Башаид (Bašaid) 29, 30
Башахид 36, 37, 38
Бегеј 103
Бегеј (Bega) 25
Бездин 15, 35, 36, 37, 38, 39, 118
Бездин, манастир 40, 117
Бездин (Bezdin) 19, 22, 33
Бјела Црква 84
Бела Црква 60
Белобрешка 82, 116
Белорусија 14
Београд 14, 15, 16, 17, 20, 22, 23, 25, 29, 30, 31,
33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 49, 53, 54,
55, 105, 115
Беочин 120
Берзаска 81
Беркасово 111
Берлишче 85
Беч 7, 8, 16, 17, 45, 48, 53, 120
Бечеј 34, 35, 36, 37, 38
Бечкерек (Велики Бечкерек) 36, 37, 38, 39, 40
Бијанак 103
Бићин 64
Биниш 89
Бобда (Bobda) 22
Боголтин 77
Боготин 86
Бозович 79
Бокшан 89
Болдур 76
Борлова 69
Борловени 78
Босна и Херцеговина 25
Бошњак 87
Брјазова 90
Брањуц 84
Брача (Брач) 36, 37, 38
Брача, острво 39, 40
Бребул 72

Брестач 84
 Брза 81
 Брно 8
 Брошчен 92
 Будим 7, 15, 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Будимпешта 16, 22
 Будимска епархија 30, 31, 32
 Будишин 8
 Буџин 70
 Буковина 10
 Букошница 70
 Букурешт 11
 Букурешт (București) 18, 19, 20, 21, 22, 26, 55

В

Ваља Балвашница 77
 Ваља Дени 72
 Ваља Доулуж 70, 72
 Ваља Лунга 73
 Ваља Маре 68, 75
 Валеа Вијилор (Valea Viilor) 116
 Валишора 69
 Варадија 60, 87
 Варјаш 47, 48, 50, 51, 52, 53, 56
 Варјаш (Vârjaș) 24, 25, 45
 Варош Васиова 89
 Варул 68, 70
 Васиова 89
 Велика Кикинда 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 60
 Велики Бечкерек 103
 Велики Брешак / Бели Брешак (Breștea Albă / Beli Breșak) 23
 Велики Гај 122
 Велики Семиклуш 47, 48, 50, 51, 52, 53, 54, 122
 Велики Семиклуш (Sănnicolau Mare) 23, 45
 Велики Семпетар 48, 50, 51, 52, 53, 56
 Велики Семпетар (Sânpetru Mare) 45
 Велики Шам 63
 Велики Шемљуг 64, 65
 Великосентмиклош 8
 Велико Средиште 63
 Венеција 54, 119, 120
 Верендин 78
 Верчерово 69
 Вељун 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Вељун (Veljun) 32
 Византијско царство 121
 Визеш 8, 122
 Висаг 76
 Влајковац 62
 Влашка 10, 54, 55
 Львов 8
 Војводина 23, 25, 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Војводинци 62
 Воислова 68
 Вран 84
 Врањуц 85
 Врачев Гај 84

Вршац 17, 30, 31, 49, 52, 59, 60, 62, 63, 65, 72
 Вршац (Вершац) 61
 Вршац (Vârșeț) 19, 22, 23
 Вршачка епархија 30, 31, 59, 60, 61
 Вуковар 27, 120

Г

Гај 83
 Гавождија 74
 Гатаја 64
 Гертениш 64
 Глобу-Крајови 78
 Глобу Реу 77
 Глумбока 68
 Голгуц 70
 Горња Мезија 17
 Горња Љубкова 81
 Горњи Банат (Banatul de Nord) 23
 Горњи Карловац 31, 35, 36, 37, 38
 Горњи Карловци (Горњокарловачка епархија) 61
 Горњи Милановац 16
 Горњокарловачка епархија 30, 31
 Горуја 91
 Госпођинци 37, 38
 Грбовец 79
 Гргетег 120
 Гребенац 67
 Гребешч 71
 Гребла 89, 90
 Грлишче 91

Д

Далбочец 79
 Далмација 7, 36, 37, 38, 39, 40
 Далч 69
 Дежан фалва (Dézsánfalva) 65
 Дежешч 75
 Делинешч 72
 Дериња 71
 Деска (Desca) 21, 22
 Деч 32, 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Дињаш 103
 Дињаш (Diniaș) 24
 Дивич 82
 Дијецеза темишварска (Diocеза Timișoarei) 45
 Доња Мезија 17
 Доња Љубкова 81
 Добрица 66
 Добруца (Dobrogea) 24
 Докњача Бергверк 90
 Доклен 89
 Долње гробље 117
 Доман 90
 Домашња 69, 77, 78
 Драговић 61
 Драгомирешч 75

Дубова 80
 Дубовац 83
 Дунавска клисура (Clisura Dunării) 20, 22, 23
 Душљаја 83

Ђ

Ђерман 65
 Ђулвез 103

Е

Епархија бачка 30, 31
 Епархија будимска 33
 Епархија темишварска 29, 30, 31, 33, 43
 Ердел 10, 65, 76, 77
 Ешелница 80
 Ежериш 71, 73, 74
 Елемир 35, 36, 37, 38, 39, 40

Ж

Жидиора 74
 Жидовина 65
 Житин 91
 Жупа 70
 Жупалник Нови 80
 Жупалник Стари 80

З

Завој 68
 Загаица 66
 Загреб 8, 39, 40, 109, 110, 112
 Загужења 71
 Загужен 70
 Задар 8
 Западна Румунија (România de Vest) 24
 Згребешч 72, 74, 75
 Зервешч 68
 Злакна 69
 Златица 83
 Зорленц Маре 75, 76
 Зорленц Мик 71
 Зрењанин 34

И

Иванда 103
 Иванда (Ivanda) 18, 24
 Избиште 66
 Иладија 79, 85
 Илова 69, 70
 Ириг 60, 112

Ј

Јам 84
 Јасенова 83

Јабленица 68, 78, 80
 Јабука 63
 Јадовно 40
 Јаз 67
 Јенопоље 122
 Југославија 12, 13, 27, 49, 50, 55, 60
 Јужна Угарска 120

К

Каваран 71
 Кадар 122
 Какова 88
 Калина 90
 Калуђерово 81, 82, 84
 Каменица 112
 Канижа 78
 Каравлахија 66, 70, 73, 75
 Каравлашка 67
 Карансебеш 59, 60, 61, 67, 68, 69, 75
 Карансебешка епархија 59
 Караш (Caraş) 19
 Карловац 40, 41
 Карловац (Karlovac) 33
 Карловци 61
 Карпати 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Карпати (Carpați) 24
 Карпати (Karpati) 34
 Карцаг 112
 Кајтасово 67
 Кевериш 62
 Кевермеш 8, 122
 Кетвељ 48, 51, 52, 53
 Кетвељ (Cheglevici) 45
 Кетфел 17, 50, 56
 Кетфел (Cheglevici) 18, 20
 Кетфел (Chegleviciu) 22, 25
 Кеча (Checea) 22
 Кикинда 13, 25, 29, 30, 31, 34, 35, 36, 37, 38, 39,
 40, 52, 53
 Клисура (Clisura) 18
 Клопотија 64
 Клуж 16, 109
 Клуж (Cluj) 21, 22, 23, 26
 Кнез (Cnez) 18
 Коложвар 109, 110, 112
 Комлош 122
 Коморишче 88
 Корња 77, 78
 Корабник 80
 Корњарева 77
 Крагујевац 41
 Краљевина Мађарска 48, 53
 Краљевина Мађарска (Magyar Királyság) 45
 Краљевина Румунија 39, 40, 48, 49, 53, 55
 Краљевина Румунија (Regatul României) 35,
 36, 37, 38, 45
 Краљевина Срба, Хрвата и Словенаца 31, 35,
 36, 37, 38, 39, 40, 45, 48, 53

Краљевина СХС 53, 55, 59
 Краљевина Угарска 60
 Краљевина Југославија 49
 Крњача 88
 Крашова 11
 Крашовачки комитат 60
 Кривина 74
 Кричова 74
 Крпа 69
 Крушедол 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38
 Крушедол, манастир 39, 40
 Крушовац 77, 78
 Крушчица 82, 83
 Крчма 68
 Кјулник 90
 Куман 36, 37, 38, 39, 40
 Куптоара 90
 Купторја 78
 Кусић 81, 82
 Кушчил 62, 63

Л

Лангофелт 83
 Лапушник 79
 Лапушничел 78
 Лацунаш 64
 Ледено море 7
 Лесковица 82
 Лесковица (Lescovița) 22
 Липеште 73
 Логож 60, 76
 Логожел 74
 Логофале 71
 Логош 72, 73, 74
 Локва (Locva) 21
 Луговет (Lugovăț) 19
 Лункавица 78

Љ

Љубљана 8
 Љупкова долина 17
 Љупкова (Liubcova) 22
 Љупкова (Liurcova) 18

М

Мађарска 35, 36, 37, 38, 39, 40, 44, 53, 54, 61,
 104, 111
 Мађарска Печка 63
 Мађарска (Magyarország) 27, 34, 45
 Маџарски Семаргон 103, 104
 Мађарско Краљевство 43
 Мађар Сакош 76
 Магур 74
 Мајдан 92
 Македонија 122
 Маковица 72

Маковишче 87
 Мал 68
 Мали Гај 122
 Мали Оросин 122
 Мали Шам 64, 65
 Мали Шемљуг 64
 Мало Средиште 63
 Манастир Бездин (Mănăstirea Bezdin) 33
 Манастир Крушедол 31
 Манастир Свете Троице 36, 37, 38
 Марга 68
 Маргита 65
 Марковац 63
 Мартонош 37, 38
 Мача 122
 Мачевац 81
 Мачова 71
 Мерул 68
 Мерула 67
 Месић 59
 Месић (манастир Месић) 61
 Мехала (Mehala) 21, 22
 Минск 14, 115
 Минск (Minsk) 27
 Миријево 122
 Мирковац 85
 Модош 62, 122
 Мокрин 36, 37, 38, 39, 40
 Мол 35, 36, 37, 38, 39, 40
 Молдава 81, 82
 Мол (Mol) 29, 30, 31, 32, 33
 Моноштор 44, 48, 50, 51, 53
 Моноштор (Monoștor) 45
 Мориш (Mureș) 19, 22
 Москва 106
 Мочериш 79
 Мошорин 112
 Мунара 48, 50, 53
 Мунара (Munar) 45
 Мјуниом 89
 Мјутник 71

Н

Наћвала 44, 48, 50, 51, 53
 Наћвала (Năvalnic) 45, 46
 Најдаш 82
 Надлак 44, 48, 50, 53, 122
 Надлак (Nădlac) 45
 Невринча 73, 74
 Негкир 68
 Независна Држава Хрватска 40
 Немачка 50
 Николинц 87
 Николинце 66
 Николлинце 85
 Ниш 27, 80
 Нови Сад 7, 9, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 20, 22,
 23, 25, 26, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 46, 49, 53,
 105, 109, 110, 111, 112, 117, 119, 120

Нови Футог 110
Ново гробље (Башайд) 37, 38

О

Обружа 67, 68
Овсеница 55, 56
Оградања 80
Ограденија 78
Окнаде Фиер 89
Олошаг 74, 76
Општина Ада 32
Оравица 66, 74, 79, 85, 92
Оравица Бергверг 92
Орешац 67
Оросламош 47, 48, 53
Оршава 80
Отоманско царство 121
Охаба 74
Охаба Бистра 68
Охаба Мјутник 71
Охабица 72

П

Павлиш 62
Пакрац 61, 120
Пакрачка епархија 30
Паланака 60
Паланка 83
Панчево 31, 35, 36, 37, 38, 40, 112
Панчево 39 39
Пањова 122
Папил 122
Парта 67
Паташ 78
Пачка епархија 31
Перјамош 54
Петар и Павел 90
Петник 78
Петрилова 87
Петроварадин 109, 110, 112
Петрошница 70
Печенешка 77
Печка 48, 50, 53, 54
Печка (Opécska) 35, 36, 37, 38
Печка (Pecica) 29, 30, 31, 33
Печка (Pecica, Opécska) 32
Печки (Opécska) 39, 40, 41
Пешта 7
Пешчера 71
Плавичевица 80
Плашки 35, 36, 37, 38, 39, 40
Плашки (Plaški) 34
Плугова 77
Пољадија (Poliadia) 18
Појана 70
Пожаревац 17, 80
Пожежена Влашка 81

Пожежена Српска 81
Поморишје 10, 11, 12, 43, 44, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56
Поморишје (Mureş Region) 56
Поморишје (Pomorişje) 21
Поморишје (Pomorişje / Mureşana) 45, 46
Поморишје (Valea Mureşului / Pomorişje) 22, 23, 25
Пољска 115
Поток 80, 86
Потпорањ 62
Првова 78
Пригор 79, 80
Прилебец 79
Приморје 36, 37, 38
Присака 71
Присијан 70
Пркосово 64
Провинциал 70
Путна 80

Р

Равна 64, 65, 66
Радимња 81
Ракашдија 79
Ракашчија 85
Ракитова 92
Раковац (манастир) 61
Рана 66
Ремета 75, 120
Република Белорусија 115
Република Србија 52
Реу Алб 90
Речица Бергверк 90
Римник 54, 55
Ритишево 62, 64
Рударија 79
Рудна 122
Руен 69
Ружиносул 71
Руци 72
Румунија 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 27, 39, 40, 43, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 59, 60, 104, 107, 117, 121, 122
Румунија (România) 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 35, 36, 37, 38
Румунски Банат 43, 48, 49, 51
Русија 54, 119, 120
Руска 70
Руско царство 16
Русова Нова 87
Русова Стара 87

С

Саварија 104
Садова 69
Сакаловац 83

- Сакул 74
 Салбажел 74
 Санад 47, 48, 53
 Саока 79
 Саравола 47, 48, 50, 52, 53
 Саравола (Sagavale) 24, 45
 Саска 79
 Саска Бергверк 86
 Саска Стара 86
 Сату Мик 76
 Света Гора 59
 Свети Мартин 104
 Свети Мартин Турски 104
 Светојованска црква 117
 Свиница 80
 Свиница (Svinița) 23
 Сегедин 84
 Секаш 91
 Семартон 103, 104, 106
 Семартон (Сент Мартон) 105
 Семартон (Sânmartinu Sârbesc) 19
 Семпетар (Sânpetru Sârbesc) 25
 Сенерсиг 76
 Сента 29, 30, 35, 36, 37, 38, 112
 Сентандреја 9, 10
 Сенти 39, 40
 Сент-Михаљ 66
 Сентомаш 112
 Сент Јанош (Szent János) 65
 Сервија 80
 Сибињ 59
 Сибињска митрополија 59
 Сиђевица 81
 Силха 73, 74
 Симон Јуда 90
 Сириг 47, 48
 Сисак 37, 38, 39, 40
 Скејуш 75
 Скрибешће 122
 Славонија 61
 Слатина 69, 86
 Соколар 86
 Соколовац (Socol) 22
 Соколовац (Socolovăț) 18
 Солчица 63
 Сомбор 47, 48, 49, 53
 Сочевњ 72
 Србија 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 27, 38, 39, 40, 52, 53, 54, 81, 111, 117, 121
 Срем 31, 32, 33, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 84
 Сремски Карловци 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 60, 110, 120
 Српска Војводина 61
 Српска православна митрополија карловачка 34
 Српски Семартон 104, 107
 Српски Семартон (Sânmartinu Sârbesc) 25, 108
- Српски Семпетар 39, 40
 Српски Семпетар (Sânpetru Sârbesc) 33
 Стамора 122
 Стари Бечеј 112
 Стари Кер 105
 Стари Футог 110, 112
 Стража 67
 Стреј 76
 Суботица 37, 38, 84, 112
 Сурдук 88
 Сусани 73, 74
 Сушка 82
- Т
- Тамиш 70, 103
 Тамишка жупанија 103
 Тамишка равнина 103
 Тамиш (Tîmiș) 25
 Тапија 73, 74, 75
 Темишвар 9, 10, 11, 13, 14, 15, 16, 17, 29, 31, 32, 39, 40, 43, 49, 51, 53, 54, 55, 60, 103, 104, 107, 109, 110, 111, 116, 120, 121, 122
 Темишварска епархија 47, 53, 55, 59, 60
 Темишварски дистрикт 48, 53
 Темишварски дистрикт (Districtus Temesiensis) 45
 Темишварски крај 12
 Темишвар (Tîmișoara) 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 30, 33, 35, 36, 37, 38
 Темишвар (Tîmișoara) 34
 Терегова 69, 70, 78
 Тикван Велики 88
 Тикван Мали 91
 Тинкова 71
 Тирнова 72
 Тисовица 80
 Топлец 80, 81
 Торња 48, 50, 51, 53
 Транцамент 109
 Тур 104
 Турија 37, 38, 39, 40
 Турнул 69
 Турска 10, 11, 44, 55, 104
 Турчански Свети Мартин 8
 Туфер 80
- Ћ
- Ћошари (Coșarii) 21
- У
- Улбеч 103
 Угарска 44, 53, 111
 Угарска (Magyarország) 32
 Угарско краљевство 121
 Уљма 66

Ф

Фатина 65
 Фењеш 69
 Фенлак 44, 48, 50, 51, 52, 53
 Фенлак (Fenlac) 45
 Ферендија 65
 Ферлјуг 75
 Физеш 89
 Форотика 88
 Форотина 64
 Францфелд 112
 Франц Дорф 90
 Фрушка гора 29, 30, 31, 35, 36, 37, 38, 39, 40,
 104
 Футог 109, 110

Х

Хабзбуршка монархија 60
 Хабзбуршка монархија 43, 44, 45
 Хармадија 73
 Херендешч 76
 Хиздија (Chizdia) 21
 Хиландар 59
 Ходош 76
 Хонорич 76
 Хрватска 27

Ц

Церова 72, 90
 Црвена Црква 83
 Црно море 7

Ч

Чаково 12, 62
 Чаково (Ciacova) 20, 22
 Чанад 17, 48, 50, 51, 52, 53
 Чанад (Cenad) 45
 Чеконићев спахилук (Csekonics-birtok) 34
 Ченеј (Cenei) 22, 23, 24
 Чиклен 69
 Чиклова 79
 Чиклова Берверк 85
 Чиклова Стара 85
 Чиреша 73, 74
 Чиреша Бистра 68
 Чорта 84
 Чудановица 91
 Чукич 87
 Чута 67

Џ

Џена 73, 74
 Џурцова 91

Ш

Шабач 37, 38, 39, 40
 Шлезија 8
 Шопот 79

Регистар сачинио
Никола Павловић

ТЕМИШВАРСКИ ЗБОРНИК 17

За издавача
Проф. др Драган Станић
председник Матице српске

Стиручни сарадник Одељења за друшћивене науке
Мср Никола Павловић

Преводи на румунски
Дејан Попов

Преводи на енглески
Дејан Попов

Лектор
Александра Николић

Коректор
Мср Љиљана Дражић

Рејсјитри
Никола Павловић

Технички уредник
Вукица Туцаков

Компјутерски слој
Владимир Ватић, ГРАФИТ, Петроварадин

Штампа
САЈНОС, Нови Сад

CIP – Каталогизација у публикацији
Библиотека Матице српске, Нови Сад
94(=163.41)(498)(082)

ТЕМИШВАРСКИ зборник = The Timisoara
Review = Culegere de Studii – Timișoara / главни и
одговорни уредник Стеван Бугарски. – 1994, 1– . –
Нови Сад : Матица српска, Темишварски одбор,
1994– . – 25 cm

ISSN 0354-6721

COBISS.SR-ID 37976332

